

30848

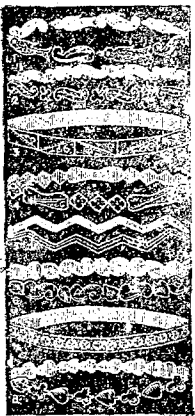
ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 3 } డెన్న పట్టణము 1916 సం॥ నవంబరు నెల 13 వ తేది సోమవారము { No 188
నంపుటము. 3 } స శ నా మ స ం వ త్ప ర కా త్రి క మా స బ హు శ చ వి తి ర. { సంచిక ౧౮౮

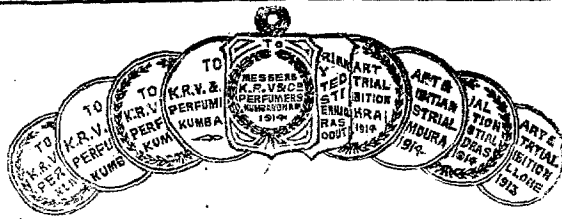
ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి,
గురుసామి శెట్టి కంపెనీ.

షరాపు వర్తకులు, మద్రాసు.

తెలివిలాసము: "ఉమ్మడియార్" మద్రాసు.

విధములైన వెండిపాత్ర సామానులు హాజరున యున్నవి.
నాణ్యమైన నగలు పూచీయిక్రయింపడును. 597

అతిపెద్ద కాలమునకు తగిన శిరోతాప నివారణి యేది?

మన చందనాది తయిలము

ఈతయిలము వారమునకు రెండు తడవలు ప్రాతః
కాలములో రాచుకొని స్నానము చేసినయెడల పి త్రనీరుదిగును.
కన్న మంటలు. కపాలపుర్ణం, ఒంటితలనోప్పి, తలతిరుగుట
వెంట్రుకలు రాలుట, శమనమవుతున్నవి. తీక్షణమైన బుద్ధి
కలుగును. క్రయము డబ్బా 1-కి రూ 2-0-0

ఇదిగాక మాకర్ణ మవాసన నక్కపొడియు సువాసన
సున్నము, కొబ్బరితురుము, సుగంధ స్నానపొడి, దేశాంగము
చందనపవుడరు, అరగబా, కేసరిపవుడరు, పునుగు, జవ్వారి,
అంబరు, మొదలైన వస్తువులు దొరుకును. క్యాటలాగు కావల
సినవారు వ్రాయవలెను. కే. ఆర్. వి. అండు కో.

545 సువాసన వ్యాపారము, మంభకోణము.
K. R. V. & Co. Perfumers. Kumbakonam

కె.వి. జోషి అండు కో.

సెక్యూరిటీ బిల్డింగు

నెం. 321, హరన్ బీరోడ్డు,

పోర్టు, బొంబాయి.

పూర్వముగా నవీనమయినది.

బోర్డవుక్ ఫోర్సు పంపు.

25 అడుగుల లోతునుండి నీళ్లునోడి

అంత ఎత్తునకు పైకిలాగును. గంటకు 2000
గాలనులు తోడును. 2 అంగుళములు ము
ఖము, నిష్కళు చల్లారప్పటకును, నీటిని పైకి
కొట్టుటకును జములు ఏర్పాట్లు చేయబడు
ను. ఒకచోటనుండి మరియొకచోటికి సు
లభముగా తీసికొని పోవడదగి యున్నది.
బహు స్వల్పకేక్రీతో ఎడతెగని ధార ప్ర
వహింపజేయును. ఒక క్రాను వి షి పని
చాలును.

డీప్ వెల్ పంపు ఇతర పంపులు కావల
యునేని మాకు వ్రాయుడు.

వెల రు. 55.

K. B. JOSHI & Co.,
No. 321 Haranby Road, Fort.
BOMBAY.

సంగీత ప్రదాయని

వెల రూపాయలు 3.

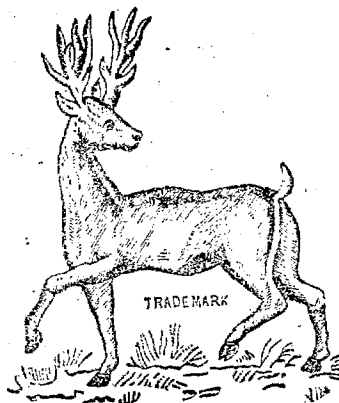
ఈ గ్రంథము అతిప్రసిద్ధి కెందిన వాక్కిణాశ్యగాన
విద్యాపారంగతులైన విద్వాత్ కె. వరదాచార్యులు, కె. వి.
శ్రీనివాస అయ్యంగారు, వీణ కృష్ణమాచార్యులు వీరలచే
రచింపబడినది. ఇందులక్షణ సంగ్రహమును అభ్యాసపద్ధతులు
ను, స్వరజతులు, వ్యంజులు, త్యాగవ్యగారి కృతులు, పక్షిం
సుబ్రహ్మణ్య వ్యగారి కృతులు, దీక్షితకృతులు మొదలగు
సుమారు 140 వురు బహుళులు స్వర, సాహిత్యభాష, కాలము
లకుగురుకు తేర్చుచుండరికే నులభముగ గ్రాహ్యమగునట్లు
వ్రాయబడియున్నవి. హామ్యునియము, వీణ ఈ డిక్షనరీవాది
ములకు పటములును, దీక్షితములును, వీటి అచ్చగారిండు
విధములను వ్రాయబడి యున్నవి. పేజీలక్రొన 36 కంటలు
పైజా 500 పుటలు. దశసరి క్లేసు కాగితములతో ముద్రించును.
కాలికో బయిండు బంగారు గిలులు చేయబడి యున్నవి.
వలయువారు ఈ క్రిందివారికి వ్రాసికొనవలెను.

మెసర్సు హో అండు కో పేరి,

546 క్రింబర్న్, మద్రాసు.

చత్రము ల రాజు

అనలు "లేడి" గులుతు

Hed Office:-
Bombay
Branch:-
Calicut

541

Ebrahim Currim & Sons,
Umbrella Merchants,

No. 251/53, ESPLANADE ROW, MADRAS.

మంచినమయము! వేసవేలు ఖర్చుపడినవి!! వెనుక దొరకవు!!!

2 పంచలు కొనువారికి అత్రలాత్మాటమున కోర్కెని
కోడండ్లప్రలాపము అను గ్రంథమొకటి ఇనాము.

మేలైన జిపాక్ పట్టుపంచలు.

అనేకపంచలు ఖర్చుపడినందున
ప్రస్తుతము ధరలు తగ్గించియున్నాము.

వాచకులారా! శృంగారమున్న
నాగరికతయన్న గల మేలైన అనల్

పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనంద
ముకోరకు తెప్పించి విక్రయించుచు

న్నాము. ఇందులో ఎరుపు, పచ్చు
అకుపచ్చు, రోజా, మేఘ వర్షం,

ఇత్యాది రంగులు గలవి. శ్లాఘనీయమైనవి, త్వరితపడు.

5 క్లీమూరనిడివిన్ని 2 క్లీమూర వెడల్పుగల పట్టుపంచె 1-కి 2-0-0

జిపాక్ మట్టుజాలరు! చొకము 2 మూరలు ... 1-6-0

3 చొకములు తెప్పించుకొనిన పోస్ టెన్ వేనా ఇనాము.

అన్ని టిక్ షాట్టేజి ప్రత్యేకము:

(536) చిరునామ:-రాజలక్ష్మీ కంపెనీ,

3, కందప్ప మొదలి వీధి, తిరువల్లిక్కేటి మదరాసు.

నవీనమయినది. ఓటోపరస్తాక్ 490

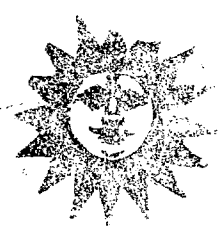

ది. పరస్తాక్ పెర్ఫ్యూమరీ కో,

నెం 1 రు, వైఫోసి, బొంబాయి. నెం 3 రు.

కుంకుమ పువ్వు

కుంకుమ పువ్వు

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్గము
గమనింపును. కరస్పాక్ డెన్ను మొదలగునవో

ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్ నారాయణ అండు కో, (53)

21. హమ్మంవీధి, బొంబాయి.

కృష్ణ దేవరాయ కాలపు ఆంధ్రనాట్యయంత్రము నెఱపిం గుండు చారిత్రక భాగము వెల రు. 1-2-0 పదిప్రతులకు 1 ప్రతి యింకా. గ్రంథ వికేతలకు మంచి కవిత్వము ఇవ్వబడును. ఇండియా ఇంస్టిట్యూషన్ యందును ముద్రాధికారుల చేతను ప్రాచ్యదేశీయ భాషాపండితులచేతను గొనియాడబడినది. ఎస్ పంతులు నెం. 22 రు. ఆచార్యుల వీధి, మద్రాసు.

ఆత్మజ్ఞానా సంఘము.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి. దయ్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయచర్య చిన్న పైజు చక్కనికూర్పు. వెల రు. 0.8-0 మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము 691 పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

కూరకాయల, పువ్వుల విత్తులు.

పండ్లచెట్ల మొక్కలు, సంపంగి, రోజామొదలగు మొక్కలు మా కద్ద దొరకును. కావలసినవారికి ధరల పుస్తకము పంపబడును. మా విలాసము:— యం. ఓబళప్ప అండుబ్రదర్సు, 588 బసవనగుడి, బెంగుళూరు సిటీ.

ఆమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము చక్కని డబ్బితో చహా సీసా 1-కి వెల 0.8 0 తలనొప్పులమాన్యును వాయువుపోట్ల పోగొట్టును సార్వభౌమపుష్పల గారదోలును. పోట్లపోగొట్టును నవమూలికలచే హిందూ దేశమందు తయారుచేయబడు మంచిమందు. ఆమృతాంజనం డిస్తా. } 109, కేరికోట్టు, బొంబాయి } 7, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

శారదాంబ

ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము. సంఘదురాచార సంస్కరణమునకుమార్గ మిందు జూప బడినది. వెల 0—4—0 పోస్ట్ పేజీలు. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడిఫ ములు - బొమ్మల కాగితములు - గారడీ పుస్తకములు వికేయించె దము - క్యాటలాగు కావలెనా. (592) బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్సు, విశాఖపట్టణము.

ఏకభాషావిప్రశంస

ఇది వెన్నెలకంటి అప్పారాయ విగచితము. వెల 0—4—0 పోస్ట్ పేజీ అధికము. ఆంధ్రపత్రికా ముద్రకాలయము, తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

Approved by Text Book Committee కళలపుస్తకములు:—(1) సుగంధి (2) మలారచన (3) కావ్యము వెల రు. 0.4-0 దేశీకోగ్యమును, భాష పుష్టియు సొంకు టూనిక్ మాత్రలు 48 కి రు. 1-0-0. 528 "విద్యావిధి", 87 రాయస్వామివీధి, మద్రాసు.

నీమిల్లెవక్కడైనా విడిగిపోయినదా? మద్రాసు, రాయపురముపోస్టు, బేసికొట్టెండ్రి, సి. గోపాలనాయకర్ అండుసన్సు వారు చాల త్వరితము గను చాల శ్రేష్ఠముగను గాగుజేయుదురు. 557

అమృతాంజనం డిస్తావారి దినోపధములు

కేహర్లదేశపు కస్తూరి, మంచిది	తులము 1-కి ...	30-0-0
మందల పువ్వు	తులము 1-కి ...	2-0-0
రోజోజనము, మంచిది	" ...	2-0-0
అశిఫుచ్చిగానా తేక జున్ను	" ...	7-0-0
చంద్రపూ	తులము 1-కి రూ	0-10-0
చంద్రపూ	" ...	0-8-0
బాబామృతము	సీసా 1-కి ...	0-12-0
మందల మాత	సీసా 1-కి ...	0-6-0

అమృతాంజనం డిస్తా, బొంబాయి అండ్ మద్రాస్.

జాబులు

I వైద్యులు.

అయ్యా, గతమాసమున దను పత్రికయం వొకరు వైద్యులు 24 వంశములవారని నడిచి యందు 23 గురిని మాత్రము పేర్కొనిరి. మిగిలిన వైద్యుల వంశములు నరహరి వైద్యులవారు. వారి కాయంటి పేరు మారినా నిష్పము వారు ముత్తరాజువారని పిలువబడుచున్నారు. నరహరి వైద్యుల ముత్తరాజు కృష్ణదేవ రాయల కాలమందు వారయాసానమును గనిపెట్టి మహావిఖ్యాతిచే రావడిని తెంపించి యువయగిరి సర్వేపల్లి సర్కారుల లో మేరమిరాసిజీవముల గాంచెను. ఆయనను తర్వాత నరహరి వైద్యులవారు ముత్తరాజువారని పరగుచున్నారు. ఈవృత్తాంతము ముత్తరాజు వేంకటకృష్ణ కవిచే పదునేడవ శతాబ్దమున వయింపబడిన బ్రహ్మోత్తరఖండము గ్రంథమున వ్రాయబడి యున్నది. ముత్తరాజు సుబ్బారావు.

II

కృష్ణాజ్ఞా సంఘము.

అయ్యా, కృష్ణాజ్ఞా సంఘముయొక్క పంచవింశతి వర్ధంత్యుత్సవ సభ, బంధువు పురమందిరమున, ఈనెల 18, 19 తేదీలయందు జరుగును. తనకు తప్పక దయచేయ ప్రార్థించుచున్నాను. కార్యక్రమము. 18 తేది మధ్యాహ్నం 1-3 వరకు కార్యదర్శి నిపోస్టు, ఉపన్యాసములు. 19 తేది ఉదయం 7-8—10 వరకు సంఘ సభ్యులసభ. సా. 2-30—5 వరకు ఉపన్యాసములు. మరొక:— ఈసభయందు మండలసభకు కొన్ని కట్టు దిట్టములేర్పడి, రాజకీయవిషయకానమును ప్రజలలో వ్యాపింపబడు తేనివిధానము లాలోచింపబడును. మాత్రముగా నేనవలసిన గ్రామరస్తాలను గురించియు యోచింపబడును. ఉపన్యాసకుల నామములు మందు, వార్తాపత్రికలయందు ప్రకటింపబడును. సంఘసభ్యులు, సభాభిమానులు ఈసభకు తప్పక విచ్చేయువరని నమ్ముచున్నాను. వే! వెం. సుబ్బారావు, బి. ఏ. కార్యదర్శి.

III

ఆంధ్రమహాభారతము

భీష్మపర్వము సంజయుని వ్యాసప్రసాదము అయ్యా! ప్రాంతమయోదానీల తనుభాసితు నుజ్జ్వలదండ ధారుః విం గాంకుసూర్యభూభగణు నాగసుపుంజ పదాధిత్యుని, స్వంతయుకారుః గృష్ణమృగచర్య కృతాంబర కృత్యభారతి సంశవివర్ధనులదిదశవందితు సాత్వతతేయుః గొల్లెదనా." ఇందు వ్యాసునకు "భారతీవంశవివర్ధనా" అని విశేష యున్నది. "భారతవంశమునగా నెట్టి భరతుని వంశమేనా?" అయినచో "భారతవంశము తద్భితాంతమైనను నచ్చట శ్రీ లింగ మెందుకు? అట్లుకాక భారతీవంశమునగా నాకృత్యూహము, నేదవాప్సంబయ్యమా? అయినచో వ్యాసులు నేదము లను సుగంధించినవారుగాని వృద్ధివొందించినవారుకారు. ఇది గాక "ఆగమపుంజ పదాధిత్య నిస్సంశయకారు" అనుదానిలో చట్టి యభిప్రాయము చెప్పబడియే యున్నది. కావున మఱల నెందుకు? తేక భారతవంశమును దానినే ఛందస్సుకొఱకు నట్లు చెప్పెన్నచో, నిక్కనసోగయ్యా! కవి యట్లు చెప్ప నా? భారతము దిట్టి వింక ననేకములు కాన్పించుచున్నవి. అట్టివారికి వివర్ధ మహాశక్తికముకాదా? ఇవట నాయభిప్రాయమును తెలుపుచున్నాడను. భరతశబ్దము తద్భితాంతముచేయుఁగా "భారత" అని భరత వంశపు రాజు విచిత్రవీర్యుడు, అ తిని భారత్యులు భారతీయు అంటిక ఆంధ్రాచారికయును, వారియందు ధృత రాష్ట్ర పాండురాజులను విచిత్రవీర్యునకు తేల్లెజుల మత్సా దించి యతనితో సంకరించిపోవు భారతవంశమును వృద్ధి వొందించినవాని, ఇవట సప్తమీ తత్పురుష సమాసము. ఇదియొక పక్షము. లేదా "భారత" అనగా పత్రికవలె శంతను నిభార్య కావున ఆమె యుజ్జ్వలే నియోగవిధి ప్రకారము మఱల నావంశమును వృద్ధివొందించినవారనియు నది యామె మూలమున వృద్ధివొందినది కావున నామె యొక్క వంశమది యని చెప్పవచ్చును. నియోగవిధిలో వంశవృద్ధియందు శ్రీయే ముఖ్యము గావున విచిత్రవీర్యుని భార్యల వంశమని చెప్పినను తేవ్వదగియుండును. చా! రామశాస్త్రి. [విలేఖరులు భారత పురుషయును గ్రంథమువ్రాసియు న్నారు. అండ్రి విశేషములు కొన్ని గలవు.— 50]

IV

హోమములూలీగు లెన్ని స్థాపించవలెను

అయ్యా, ముగ్గురు లేక యెక్కువమంది మొకచోటకూడి ఆంధ్ర వొకరిని ఆగ్రాసనాధిపతిగ నెన్నుకొని, హాజరుయవారి పేర్ల నన్నియువ్రాసి, ఈక్రింద నుదహరించిన ప్రకారము తీర్మానములుచేసి వానిని జిల్లా రాజధాని పట్టములోనుండు లీగు సెక్రటేరిగారి వ్యాసా చెన్నపట్టములోనుండు హోమములూలీగు లీగు ప్రావిజునల్ సెక్రటేరి, బి. పి. వాడియాగారికి బంపుడు. వారు కార్డుల కట్టలను బంపుదురు. ప్రతిమెంబరు పేరు ప్రత్యేక కార్డులవై వ్రాసి మెంబ రొకటికొక పాపాన నొప్పన వనూలుచేసి, కార్డులలోని భాగములను వారికి స్వబంధించిన రూపాయలను చన్నపట్నం యన్ ప్లనేసు 10 నెంబరు యింటి లో హోమములూలీగు సెక్రటేరిగారికి పంపిండు. వారు హోమములూలీగులు వెండివానిని పంపించెదరు. వానిని ధరించుకొనుడు. మెంబర్లపేర్లు వరుసగా నోటుబుక్కులో వ్రాసియుండును. మరియు మీరు కోరుచున్న హోమములూలీగు సంబంధమును చిన్నగ్రంథములు ఆంధ్రమహాభారతమున విచిత్రముగ మీకు బంపుదురు. మీ మెంబర్లలో నింగ్లిషు వచ్చినవారున్న 'మ్యూండియా' పత్రిక నొక దానిని తెప్పించుకొనుడు. అది హోమములూలీగులకు నొకటికొకటి కంటిది. మధ్య మధ్య మీకు సంబంధము లున్న యెడల, జిల్లాల హోమములూలీగు సెక్రటేరిగారికి గాని, పయిన నుదహరించిన వాడియాగారికి గాని వ్రాయుండు. చేయవలసిన తీర్మానములు. 1. మదరాసులో స్థాపించబడ్డ హోమములూలీగువారి యుద్దేశ్యముల నన్నిటిని యీసభవా రంగీకరించుచున్నాను. 2. ఈక్రింద నుదహరించినవారుహోమములూలీగులలో మెంబర్లుగా చేరి గ్రామంపేరువ్రాయించి, హోమములూలీగు అనుపేరుతో నొకకాపును స్థాపించినారు. ఈఫయిదముగా నవసరమయిన మార్పులతో తీర్మానము లొక పుస్తకములోవ్రాసి వానిక్రింద నగ్రాసనాధిపతి గారి దస్కతు చేయించండి. ఇదరు సమితిస్థాపించినసంగతి న్యాయండియాకును ఆంధ్రపత్రికకును, మీ కిట్టమగు వితన పత్రికలకును జెలుపండి. వింజమూరి భావనాచార్యులు. రేపల్లెవార్తలు. ఒక విలేఖరుని వద్దనుండి) పరవశునిరము. రేపల్లె వనంబరు 8:— రామకృష్ణ పరవశునిరములో పత్రికలుచూత్ర మున్నవి. పుస్తకభాండాగారము లేకపోవుట గొప్ప కొరతగ నున్నది. ఆంధ్రదైనికతప్ప నేలే ఆంధ్రపత్రికలు లేవు. మండలసభ. కచ్చేసేసవికాలములో గుంటూరు మండలసభ ఇక్కడ జలుగును. ఇప్పటికి ప్రయత్నములు లేవు. ఈలోగా ఇక్కడనున్న న్యాయవాదుల కడైరాలు స్వరాజ్యసమితి స్థాపించిన బాగుండును. మార్పులు. ఇచ్చట బోర్డు హోమరసెంకెడరీ సారకాల గలదు. హైస్కూలుకు ఈరధ్య పెద్దలందఱు సభ చేసిరి. కెక్రటేరి వర్కరాలు ఏర్పడి మాకు నాలుగు నెల. మాసాములు చందా పడినవి. కాని ఇంతవఱకు ఎవరు పని చేయుచున్నట్లు లేదు. హైస్కూలు ముఖ్యవసరము. ప్రభాసిత జీవనము. కృష్ణవరదలు ముగ్గురు అపత్తులతో ప్రజలకు సాహాయ్యము చేయుటకును ఇంకా దేశోపయోగకరములైన పనులు ప్రారంభించుటకు పూనుకొని నెద్దలు లేకపోవుట ఇంకొక కొరత. స్టేడరు వెంకటంతులుగారు కరణం హైమవతిశముగారు వైరుమేను కన్నయ్యగారు కడైరాలు చేరి పనికి తెగతత్పరు చేయుటకు సమర్థులు. మొహరము పండుగ. ఇచ్చటనున్న ముసల్మాను లందఱు మొహరముపండుగ మహావై ధము నిన్నటితో పూర్తిచేసిరి. (ఒకవిలేఖరి. గ్రంథాగారముల కుచితము:— "శ్రీ సద్భక్త్యుభోధిని" యను నిత్య కర్మానుష్ఠానము సులభమై యిది జెలుపు గ్రంథము అధికా పోస్టుబిళ్ళ (పోస్ట్ పేజీ) ఈ నవంబరు మాసాంతము లోపలబంపిన, పుస్తకభాండాగారములమహాత్ముచితముగా పంపబడును. అని నేదం వేంకటకృష్ణ శర్మగారు కార్యేటి నగరమునుండి వ్రాయుచున్నారు.

కృష్ణ వ ర ద లు

తెనాలి, రేపల్లె తాలూకాలోని యవన

కొల్లెరుపొంగి కైకలూరు, భీమవరము తాలూకాలు సీతయం దుండుట.

(మా ప్రత్యేక విలేఖరుని వద్దనుండి.)

బెజవాడ నవంబరు 12.— 8 వ తేదీ సాయంత్రము నందు సేను సేకక బృందములోని కొందరును ఇక్కడనుండి బయలుదేరి, దారిలో నానా తిప్పలుపడి రాత్రి 11-35 నిమిషములకు రేపల్లెపాడునందలి సాహాయ్యక శిబిరముచేరి, అక్కడనుండి తెనాలి రేపల్లె తాలూకాలయందు సంచారము చేసి కండ్లార జూచిన సంగతులను కొన్నిటిని క్రింద వ్రాయుచున్నాను. ఏటియొడ్డున దూడలను కాదుకొనుచుండిన బొమ్మ వాని పాలెమునివాసి యగు పాలి కేండ్ల వయస్సుగల రామిరెడ్డియను నతడు ప్రవాహములో కొట్టుకొని పోయెను. అతనికి ప్రవాహ మయ్యెను. ఆ దురదృష్టవంతురాలునకు 14 వత్సరము లలోపు. అతని అత్తగారును భార్యయు సంతతధారగ రోదనము చేయుచున్నారు. వారిద్దరిని సేను హనుమాళ్ళపాలెము సత్రమువద్ద జూచితిని. వారి డి నాలాపములను వినిన వారి కెవ్వరికి హృదయవిదారితము కాదు! హనుమాళ్ళపాలెమునకు మూడు మైలుల దూరమునందు గతములూరులో మలమలమా డి పోవుచుండిన పశువులకు రోడ్లపొది చెట్లచూరులను వరకు చుండగ అంత యెత్తునుండియు గాజుల రానున్నామి కుమారుడు, రామకృష్ణమయ్యను 12 యేండ్ల బాలుడు క్రిందపడిపోయెను. అతని కాళ్లును, చేతులును కూడ విరిగిపోయినవి. అతని తల్లిదండ్రుల దుఃఖమును, గ్రామస్థుల దురవస్థను సేను వ్రాయుటకంటె పాతకు లాహించుకొనుటయే సుకరము. రేపల్లె తాలూకా యందలి చినపులివర కాపురస్తుడు, తాళ్లూరి రామయ్య యనునతడు పాలములో మేయుచుండిన పశువులను తోలికొనుటకు వెల్లి ప్రవాహమునందును కొట్టుకొని పోయెను. ఆ దురదృష్టవంతుని వయస్సు ముప్పది సంవత్సరములుండెను. ఇంతటితో ప్రవాహమున కొట్టుకొనిపోయినవారి దుఃఖసమాచారములను వ్రాయుట కట్టిపెట్టి ప్రయాణమునందు సేను జూచిన యుదంతమును వ్రాయమొదలిడెదను.

మేము రేపల్లెపాడునందు, ప్రాంత కాలమున బౌద్ధుల కాలవమీద బయలుదేరుటకు సిద్ధము కాక వర్షముపట్టు కొని 11 గంటలకు వెలిసినది. ఒకగంటలో పడవను సిద్ధము చేసి కొని, మొట్ట మొదట రేపల్లె పాడు నకు మూడు మైలుల దూరమున్న పెదపాలెము చేరి మోకాలులోతు డివిలో పడి గ్రామమంతయు తిరిగితిమి. గ్రామ సమీపమునందుగల మాలపల్లెను జూచితిమి. మాలపల్లెయందున్న 40 ఇండ్లలోను, 30 ఇండ్లు కూలిపోయినవి. గ్రామమునందు 150 ఇండ్లలోను, 50 ఇండ్లు కూలిపోయినవి. అక్కడ 1914 వ సంవత్సరమునందు వచ్చిన వరదకు కూలి న ఇండ్లను వేసవికాలమునందు తిరిగి కట్టుకొనిరి. క్రొత్తగ కట్టిన గృహములన్నియు, మొన్న వరదకుతిరిగి నేలపాలై నవి. కొంపలు కూలినవారిలో 60 కుటుంబములు ఎవరి నాశ్రయించియో, ఏపాలమును తాకట్టు పెట్టుకొనియో తిరిగి కొంపలు నిలువఁబెట్టుకొనగలరని సేను మాట్లాడినవారు తెలియజేసిరి. తమిళనాడు నిరాధారులు. వారికి కొద్దిగో గొప్పగో గృహనిర్మాణమునకు సాహాయ్యముచేయు టత్యవసరము. వరద వచ్చి నేటికి పదిదినములు కావచ్చినను మాలపల్లెయం దింకను కాపురముండుటకు వీలులేదు. అందుచే మాలమాదిగ లింకను గ్రామములోని, సంపన్న గృహస్థుల సీధియగులను పట్టుకొని నేలాడు చున్నారు. పెట్టమైరు పోవుటవలన గ్రామమునకు పదివేలరూప్యములవస్తువులకలిగినదని తెలియుచున్నది. పాతూరు వద్ద 1914 వ సంవత్సరమునందు గండిపడినది. తరువాత వేసిన కట్ట బిగియక తిరిగి అక్కడనే తెగినది. ఆగండి మీదుగ వచ్చిన ప్రవాహము గుండి పెడ, మెట్లంపూడి, నూతక్క, చిర్రా పూరు, రామచంద్రపాలెము, పిల్లపాలెములను ముంచుకొని, పెదపాలెమునకు 4 ఫర్లాంగుల దూరములో బ్యాంకుకాలవకు రెండువైపుల భేదించుకొని, పెదపాలెము, చినపాలెము, శృంగారపురము మున్నగు గ్రామములను జలమయము చేసినది. పాతూరుగండిని పూర్తిగ కప్పి, కాశ్యపమైన మరకమ్మకు చేయనియెడల, కృష్ణానదినుండి యొకపాయ ఇట్లు ప్రవహించి మృగవధిమునందున్న గ్రామములను నాశనము చేయునని

ప్రజలు మాతో ఘోష పెట్టిరి. పెదపాలెమువద్ద కాలవగట్టు నకు 150 గజముల గండిపడి అక్కడి తాళవృక్షము వెకలిం చుకొని పోయినది. పెదపాలెము దాటిన వెనుక రెండు మైలుల వరకును, ఫర్లాంగున కొకగండివంతున పడినది. కొన్ని గండ్లు ఫర్లాంగు పొడుగువరకు నున్నవి. రాత్రి 9-30 నిమిషములకు రేపల్లెపాడునకు 15 మైలుల దూరమునందుగల హను మాళ్ళపాలెము చేరి సత్రమునందు బసచేసి, తెల్లవారు ఝామున వక్కడకు అయిదు మైలుల దూరమునందు గల చెవలూరు గ్రామము నడచి వెళ్లితిమి. ఆ గ్రామము గుంటూరు హనుమాళ్ళ పాలెము రోడ్డుప్రక్క నుగలదు. రోడ్డు ప్రక్కనుండి తోడలూరుకు డివియందు పడు చు లేచుచు, గ్రామముచేరితిమి. అక్కడకు తెల్లూరుజిల్లా దుగ్గము తాలూకానుండి పదిసంవత్సరములక్రిందట కొందరు కూలివాండుకచ్చి స్థిరావాసముల నేర్పరచుకొనిరి. వారికి గ్రామమునందు, మడిమాన్యములేవు; కేవలము రెక్కలవలన జీవనము. గ్రామమునందు మాన్యము లేకపోవుటవలన వారికి అప్పపుట్టు. వరదవచ్చినప్పటినుండియు, నారుకుటుంబముల వారు కటికోపవాసములను చేయుచున్నారు. వారికి బస్తా బియ్యమును రసవత్తమును, మాలమాదిగలలో 50 కుటుంబముల కు బస్తాబియ్యమును రసవత్తమును పంచిపెట్టితిమి. మొత్తము మీద 500 ప్రజలకు రెండుదినములకైనను, కావలసిన బియ్య ము నిచ్చితిమి. అక్కడనుండి తిరిగి బయలుదేరి 2 గంటలకు పడవ త్రోసికొని హనుమాళ్ళపాలెమునకు రమారమి 6 మైలుల దూరమునందుగల కొల్లూరులోను 4 గంటలకు చేరితిమి కొల్లూరున కెదురుగ, వెనక్లంక, పెదలంక, రావులవారిపాలెము గొల్లపాలెము పోతాల్లంక, చింతమోడు, గాజుల పాలెము, ఈపురి లంక చిరుమరిలంక, మాలలంకలును, కొన్ని పాలెము లును, ఏటియొడ్డునకలవు. ఆ ప్రాంతమునకు వరదవచ్చిన వెంటనే, తెనాలి డివిజను, డిప్యూటీ కలెక్టరు జానబు శే హున్నేగూను, సాహెబు బహద్దరుగారు శ్రద్ధతో పనిచేయు చు కొంపలు మునిగిపోయిన వారిని, పడవలమీద నెక్కించు కొని ఆలంకలను పల్లెలకును చుట్టుపట్ల నాలుగుమైలుల దూర మున్ను కొల్లూరులోను వద్దనుగల లోకలుండు సత్రమువద్ద కు చేర్చించి అటుమొన్నను, మొన్నను, నేడును, 6 వేల నుండి, అన్నదానము చేసిరి. వారి ప్రయత్నమునకు తోడ్పడి సర్వవిధముల సాహాయ్యము చేసిన, కొల్లూరు పురవాసులును తదితరులును, ఆంధ్రులకు వంద్యులు.

తెనాలి తాలూకాయందు 84 గ్రామములు కలవు. వానియందు రమారమి 60 గ్రామములకు వరదపడిచివున్నారు 15 లక్షల యెకరములకు వైగ జలమయమైనది. కొల్లూరుకు యెదురుగనున్న లంకలనుండి పశువులన్నియు (రమారమి 3 వేలు) యెటిగట్టు ఇతలకు వచ్చి నేసినది. కరకట్టకు నీరుతాకి, నీరు ఊరి ఇతలకు ధారగవచ్చుచుండగ, కట్టలోపల రాళ్లువేయించి, తుమ్మకొమ్మలు, గడ్డివేసి తొక్కించి గడిచెక్కులువేయించి కట్ట కేవిధముగా భంగము లేకుండ ఆరంభమునందే కట్టు దిట్టములను చేసిరి. రివిన్యూ అధికారులు వరదవచ్చినది మేడలు రాత్రింబగట్టు యొకడిక్షతో పనిచేసి ప్రజలను నేయకండ్లతో గాపాడుచున్నారు. పాతూరు గండివలన బ్యాంకుకాలవగట్టు మీదనుండి నీరు ప్రవహించ మొదలు వెట్టెను. అప్పటికే వల్లభాపురము పెదపాలెముల మధ్యను కృష్ణ కర కట్టలోపలగల పెద కొండూరు వీధిపాలెము, మున్నగు గ్రామ ములు జలమయము కాక అక్కడివారిని కాలవ గట్టుమీదకు తీసికొనివచ్చిరి. పాతూరు గండివలన బ్యాంకు కాలవలో ప్రవాహమువృద్ధియై కాలవ గట్టు కిదివరకున్న గండ్లన్నియు తిరిగి ప్రవహించ మొదలైనవి. వరదవచ్చిన ప్రదేశములకు డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు తమ తాతేదారి యువ్యోగులను పంపించి ప్రజల కష్టములను స్వయముగా విచారించవచ్చిరి. 4 వ తేదీ ఉదయమునందు తెనాలి కొల్లూరుగొడ్డుమీద నేమూరు మురుగు కాలువదగ్గర 10 అడుగుల యెత్తున నీరు ప్రవహించినది. అక్కడ 5 వ తేదీని ప్రజల రాకపోకలకు ప్రతిబంధకము

కలిగినది. 7 వ తేదీని తెప్పలమీద ప్రజలను దాటవేయుటకు యేర్పాటులు జరిగినవి. తెప్పలమీద దాటుట అపాయకరముని చిన్న ఇనుపపడవను ప్రజల రాకపోకలకు వేయించినందునకు, రైతులు డిప్యూటీ కలెక్టరువారికి కృతజ్ఞులు. లంకలలోని పంటలు పూర్తిగ పోయినవి. పశువులకు మేత యేమియులేదు. కాలవగట్టుమీద చెట్లయాకులను కొట్టుకొనుటకును రెల్లు గడ్డి కోసికొనుటకును వెనకలంక మున్నగులంకల రైతులు అధికారులను కోరినట్లు రైతులు నాతో మొత్తుకొనిరి. గాని మీద అధికారు లేమిచేసినది తెలియుట లేదు. 8 వ తేదీ సాయంత్రమునకు గండిలోని నీరు క్రమక్రమముగ తగ్గి మెల్లగ ప్రవహించుట కారంభించినది. 8 వ తేదీని బెజవాడ సాహాయ్యక సంఘమువారును తెనాలివారును ఇతర గ్రామాదులలో చేసిన సాహాయ్యము గాక కొల్లూరునందు భాగవతుల నూర్య నారాయణ గుమ్మడి తాతయ్యగార్లు 1400 మంది లంకలలోని ప్రజలకును, నేమూరునందు వరహాపురము, తాడిగిరిపాడు, అబ్బనగూడవల్లి గ్రామవాసులు 800 మందికిని వెల్లటూరునుండి వంటజేయించుకొని చినపులివర డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు స్వయముగ పట్టించుకొనివెల్లి 2, 3 వందల మందికిని అన్నదానము చేసిరి. 9 వ తేదీని తెనాలి బెంచి మేస్త్రీలు అప్పన రామచంద్రరావుగారు రూ 50 లను, 15 బస్తాల బియ్యమును ఇచ్చి కావలసియుండిన ఇంకను సాహాయ్యము చేయుదుమని వాగ్దానము చేసిరి. అంతకు పూర్వము తెనాలిపురవాసులగు కొమ్మూరి రామయ్య, సంతాచినవేంకటప్పయ్య కుమారుడు వీరభద్రయ్య, చుండూరు వేంకటప్పయ్యగార్లు కొన్ని బస్తాల బియ్యమును పంపించి బీదలకు సాహాయ్యము చేసిరి. చినపులివర మాల మాదిగలకు తాడిపర్తి కోటయ్యగారు (వైశ్యులు) రొంతుపట్ల పండుముధాన్యమును కొలిచి వారికి అమూల్యమై సాహాయ్యము చేసిరి. వీరందరును ఆంధ్రుల కృతజ్ఞతకు పాత్రులు. తెనాలి డిప్యూటీ కలెక్టరు వారి ప్రాజాపత్యము క్రింద, ప్రజలధనసాహాయ్యముతో కొల్లూరు, నేమూరు, వెల్లటూరు, చినపులివరలందు, దినమునకు 4 వేల మందికి, నాలుగుదినములనుండి అన్నదానము జరుగుచున్నది. హనుమానుపాలెము దాటినతరువాత చిలు మూచిలంక మాలపల్లెవారు 40 కుటుంబములు కాలవగట్టుమీద గుడిసెలను వేసికొని కాలక్షేపము చేయుచున్నారు.

కొల్లూరు నుండి మేము 10 వ తేదీ రాత్రి ఒంటిగంటకు బయలుదేరి 6 మైళ్లదూరమునందుగల వెల్లటూరు గ్రామము తెల్లవారు నప్పటికి చేరితిమి. అక్కడి ప్రజల కార్యదీక్షయు, త్యాగనిష్ఠయు సంప్రదనీయులు. చినపులివర కిష్కింధ పాలెము, వెనక్లంక, తిప్పల కట్ట, పెదలంక, జాలపాలెము, తడికల పూడి మున్నగు గ్రామములలోని, మాలమాదిగలకును తదితరులకును, వెల్లటూరులో నేటికి ఆరుదినములనుండి నిరతాన్న ప్రదానము జరుగుచున్నది. చినపులివర మాలపల్లె వారు పదిహేను దినములవరకును తమ ఇండ్లను గుర్తించుటకు వీలు లేదని చెప్పవలసియున్నప్పుడు అక్కడ ఎంతనీరు ప్రవహించుచున్నది వ్యక్తము గాకమానదు. అక్కడి వారు యునఫులు, కర్ణముల ఇండ్లనంటి పెట్టుకొని కాలక్షేపముచేయుచున్నారు. వెల్లటూరునకు 4 మైలుల దూరము నందుగల మేమూరు వద్దను దీనులకు అన్నప్రదానము జరుగు చున్నది. గావికంపాడు స్త్రీమను మొదలు, జంపని స్త్రీమను వరకును, కురు చూపు ప్రదేశముంతయు నలరుచుయియు, పొలము లన్నియు మునిగిపోయినది; ఎత్తైనపొలములలోనిచేల అగ్రభాగములు మాత్రము కొద్దిగ లోతన గోడ వచ్చుచున్నవి. ఆ ప్రాంతము నందు పంటలు పూర్తిగ పోయిన వనుటకు సంది యులేదు. అక్కడినుండి, తెనాలినమ్మచరకును, రైలుకట్టకిరవైపులనుగల గ్రామములన్నియు సీటిలో తేలియాడుచున్నవి. ఆ ప్రాంతప్రయాణాత్మ ట్టుదంతియును ముగించుటకు పూర్వము గుంటూరు తెనాలి రైలు స్టేషనువంతెనలను గురించి, కొంత వ్రాయవలసియున్నది. రైలకట్టుకువంతెనలు తక్కువగ నుండుట వలనను, ఉన్నవై నను చిన్న చగురులను, నీరు రోడ్డుకు దాక, దారాళముగ పోవుటకు మార్గములేక నీరు మురిగిపోయి, గ్రామములు మునిగి, పంటలు నశించుచున్నవి. పెద్దవంతెనల వనరపని, అధికారులకు ప్రజలు మొత్తుకొనుచున్నారు. కాని కార్యము లేకపోవుచున్నది. కాపుర రైలుకట్టపొది పెద్దవంతెనలను కట్టుట సంభావ్యము, అవసరము. అధికారులు వెంటనే దీని విషయమై చూచింప ప్రార్థితులు. తెనాలినుండి, రాత్రి 11 గంటలకు బెజవాడ చేరితిమి.

నేను తెల్లవారిపది. నేనింకను పక్కమీద వచ్చుచుండ గనే కొల్లూరుకూడ కొంపతినినదను పిడుగుకుంటివాడ తెలియవచ్చినది. వరదపాధితుల కష్టములు త్వరలో గట్టెక్కుననుటకు

వీలులేదు. కొద్దర అవకాశముగ గాని సుమారు రెండువందల మైలుల ప్రదేశమును బలయము చేసినది. కైకలూరు పట్టణము నందలి, పోలీసు పిచ్చిందిని వాసములవరకును నీరు వచ్చుచున్నది. వింజరములూరు మొదలు కైకలూరు వరకును నోడ్డుగొడ నీరు ప్రవహించుచున్నది. తాడివాడ లాకుయెద్ద ఉప్పునీరు బీడులు వచ్చి నిలుచుస్థలము (Shipping Line) వరకును పొంగినది. ఇదివరకు వచ్చిన వరకుకంటె ఇప్పుడు 1½ అడుగుల నీరు వచ్చినది. కొద్దర ప్రాంతముందలి పొలములన్నియు, ఉప్పునీరుతో సంగమమగుచున్న మురుగు కాలువల కిరువంకలకునుగల పొలములును, నీటితో మునిగిపోయినవి. అక్కడ వంటలకు విశేష నష్టము కలిగినది. కొద్దరనీరు, కృష్ణనీరువలె త్వరితముగ తీసిపోదు. నీరు విశేషకాలము నిలుచి యుండుటవలన పొలములు మురిగిపోయి చాల నష్టము కలుగును కావున అధికారులును ప్రజలును చాలపని చేయవలసి యుండును. బుడమేరు తీర్చుచున్నది. అభిమాధ్యక్షులు 20,500 యెకరముల భూమిజలయమైపోయినదని తెలియుచున్నది. లాకులన్నియు మట్టములై యున్నవి. లాకులనుండి పడనలు కొద్దరటికిప్పుడు వెళ్ళజాలవు. తాడివాడ లాకులను తెరుచుటకైనను వీలులేదు. కావున బెజవాడ లోని సేవాబద్ధమును నేనును రేవు ప్రాంతకాలమునందు బయలుదేరి వెళ్ళుచున్నాము. ఎక్కడజూచినను, ప్రజలయందు భూమి యుష్మత్తియున్నది. వారి దీనాలాపములు ప్రతివాని చెవికినియులుకులకలె నాటుచున్నవి. తనాలినుండి బెజవాడ ప్రయాణముచేసినను బెజవాడనుండి గుంటూరు వెళ్ళినను పరియెక్కడకు పోయినను రైలునందు ప్రజలు లట్టును దోచారని గురించియే చెప్పుకొని ఘోష పెట్టుచున్నారు. ప్రజలు లట్టుగారి నానుస్మరణయే చేయుచున్నారు. బెజవాడ తనాలి రేవుల దివి తాలూకాల ప్రజల ఘోషకు లోడు కైకలూరు భీమవరము తాలూకాల ప్రజల మూర్తినామములూడ ఆంధ్ర ప్రపంచమునకు వ్యాపించ నారంభించినవి. ఆంధ్రులందరివ్వు పోక్కు పెట్టిన పనిచేసినగాని లక్షల మంది ప్రజల కివ్వక గట్టెక్క నేరదని విన్నవించుచున్నారు. ప్రతి గ్రామమునందును పట్టణమునందును సభలుచేసి చందాలు వసూలుచేసి పంపించినగాని ప్రజల కుపకారము జరుగదు. అభినవనాన కర్ణులకు నీటికాపురాధీశునివలెనే ఆంధ్ర దేశముందలి రాజులును శ్రీమంతలును జమీందారులును తమ విలక్షణబుద్ధిని కనపరచి భారాళముగ భన సాహాయ్యముచేసి యూదు లక్షల ప్రజల దీనదేశము తగ్గించి ఆంధ్రుల కృతజ్ఞతను భాగతమాత్ర అకీర్వాదనమును పొందవలసి యున్నారు.

దివితాలూకాయందు చాలభాగము కృష్ణనది రెండుపానుల మధ్యను కలదు. అయోధ్యయును గ్రామము అవనిగడ్డకు 4 మైలుల దూరమునందున్నది. అక్కడ పడినవంతర్జనుల క్రిందట బ్రహ్మాండమైన గండిపడి అదిక్రమక్రమముగ వృద్ధియైనది. అధికారులొగండి నింతవరకును పూడ్చియుండలేదు. మందువేసని కాలమునందు గంతుము, ఆగండియును తాటిలోకు నీరుండును. అక్కడ గడలకైకను అందదు. నీటియందు దెల్లప్పుడును రెండు గజముల చేప తీరులాడుచుండును. కృష్ణపాయ కేమాత్రము నీరువచ్చినను ఆగండినుండి ప్రవహించి పొలములను గ్రామములను ముంచివేయుచుండును. దివి తాలూకాయందు 1903 మొదలు ప్రజలెడనిమిది పగ్యాయము తీవ్రమూడు సంవత్సరములలోను నడవలన బాధపడి యుండును. తాలూకాయందున్న 100 గ్రామములలోను సగము గ్రామముల కీయేడు మడవచ్చి యుండును. నేనొక రైతుతో మాట్లాడగ అతనిగడ్డ సీమారు నాగాయలిప్పుయందు పంట కీయేడు 10 సేల రూపాయలవరకును నష్టము కలిగినదని తెలియజేసినప్పుడు తాలూకా సగమునకు దెంతవర్షము కలిగియుండునదియు ప్రస్తుత మూహించజాలము. గడ్డకుప్పులు నీటిలో మునిగిపోయినవి. కొన్న చేలు వృద్ధిపోయినవి, పచ్చికతీర్గు ఒంగువేసికొని పోయినవి. పండి కోకిలొనుటకు సిద్ధముగా నుండిన అలవలె పోయినవి. మిరప, వంగ, పొగతోటలును, ఉలక, కంఠి, నీలుచేలును, పొడైపోయినవి. కలిగియున్న రయతులు తిరిగి విత్తములు తెచ్చుకొనుటకు బెజవాడ మున్నగు పట్టణములు వచ్చుచున్నారు. ఏలూరు తాకట్టు వెట్టుకొని కొనుక్కొనుటకైనను విత్తములు చాల ప్రదుముగ నున్నవి; సరికా భారతకు దబ్బుపోసినను నాణ్యమైనవి దొరకుటయేలేదు. వరదకు ప్రాప్తము గూపాయకు 12 నేళ్లవంతున అమ్మిన గొట్టకొన్న పన్నును తీర్చుటకు నేర్వవంతున అమ్మిచున్న బానిసకు పూర్వము నీలిపత్తములభవ రూపాయకు 2 నే. ఎప్పుడు సగానికి మగమున్నున్నది. యెలకు కాలము తీరి పోయినది; విత్తములు దొరకుటలేదు. ఇన్ని యనందర్భములలో పండియందు ఒకవంతున పండుగల్గు తోచదు.

స్థానిక వార్తలు

(0)

కొత్త వక్రిలు:—పి. లక్ష్మీనాయణగారు చెన్న పురి మోక్షోత్సవకీలుగా నిర్వచితులైరి.

నమ్మక సామిదోహము:—చిన్న రావుతన ఒక కుట్టుపనివాడు దోమతెరి నల్లుటకు రూ 600 ల పుచ్చుకొని ఆసాము కపహరింప దలంచెను. న్యాయాధికారి కేసు విచారించి ముద్దాయి నేరము స్థిరపరచి రూ 600 ల జరిమానాయును, జరిమానా ఈయనపుడు ఆరమాసములు జైలులు శిక్షయు విధించెను.

విద్యార్థి వేతనము:—చెన్న పురి యందలి పి. హాజీఖాను మహమ్మదు కంపెనీలో భాగస్వామి పి. బి. కృష్ణ స్వామి నాయకుగారి కుమారుడు పి. కె. రాజమణిక్యము నాయకుగారు మూడేండ్లక్రిందట హిందూదేశ విద్యార్థి వేతనమునై ఆంగ్లేయ దేశమున తనకు పెల్లర్ను టెక్నికలు కాలేజీ (లండను)లో మూడేండ్లు విద్యాభ్యాసముచేసి పిమ్మట తీర్పు, నాన్రహంప్రను, తీర్పురు మైరు మొదలుగాగల పట్టణముల ఒక సంవత్సరము స్వామధ్యము కొంత పరిశ్రమ వ్యవస్థలలో దిరిగి క్రిందటివారము మదరాసునకువచ్చిరి. దొరతన మువారు వారికి మదరాసు పరిశ్రమాధికారి (డైరెక్టరు) పదవి నొసగెదమనిరి. కాని నాయకుగారు స్వసంతృప్తపనము నొక దాని నెలకొల్పి నుద్దేశించినటుల తెలియవచ్చుచున్నది.

స్వపరిపాలనాసంఘము:—సంఘమిత్రులు క్రిందటి పగ్యాయముచేసిన సభలో నీ సగరమున ననేకస్థలముల పతనాలయములను, భాండాగారములను స్థాపించుట కొక సమస్య కచ్చెను. ఆ సమస్యను నెరవేర్చుటకుగా ట్రిప్లికేములో నొక పతనాలయ మేర్పరుపబడు ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి. సంఘాధ్యక్షులచే శనివారమునాటి సాయంకాలము 5-80 గంటల కాయందెరము తెరువబడును. ప్రస్తుతమది వైక్రాప్తికోడ్డు నందలి "బ్రదర్ ముడ్ లాండర్" పరిస్థితులలో నేర్పరుపబడినది. నుండిరము నలువదిమందికి చాలియున్నది. అనేకమంది వచ్చి చదువుటకు వసతిగ డాబాగూడ నున్నది. వేరొకస్థలము ఇంతకంటె నుత్తమముగా నుండగలదనిన, అద్దెభార మంతగా లేకుండిన పతనాలయ మవటికి మార్చబడగలదు.

ముత్యాలపేట మహమ్మదీయ అంజుమనుసంఘము:—ఈ సంఘముయొక్క స్థాయిసంఘము వారు నిన్నటిదినమున నొక ప్రత్యేకసభలో నీ క్రింది యుపపాదనమును తీర్మానించిరి. "మదరాసు కార్యనిర్వాహక శాఖలో సర్. పి. ఎస్. శివస్వామి అయ్యరుగారి సభ్యత్వపదవి కాశీనచ్చుచున్నది. కనుక ఆ సభ్యత్వమొకమహమ్మదీయున కొసగి మహమ్మదీయ సంఘాభివృద్ధికి తోడ్పడెదరు గాకయని ఈ సంఘమువారు మదరాసు దొరతనమువారిని గోరుచున్నారు. వైక్రాప్తియు నందలి మహమ్మదీయుని కీ పదవి నిచ్చిన వాని కీరాజధానియందలి మహమ్మదీయుల స్థితిగతులు తెలిసియుండవు గాన నీ రాజధానియందు హిందువులందును మహమ్మదీయులందును జనోపకారిక పేరువహించిన మహమ్మదీయున కాపదవినిచ్చిన దొరతనమువారు దక్షిణ హిందూదేశమునందలి మహమ్మదీయుల నెంతేని యున్నతపదవికి తెచ్చినవారగుచున్నారని ఈ సభవారు మనవిచేసికొనుచున్నారు.

ఆర్యధర్మ ప్రవచనసభ:—ఈసభయొక్క 15వ సాంవత్సరిక మహోత్సవము దివానుబహద్దరు ఎల్. పి. గోవిందరావువయ్యరుగారి యాధిపత్యముక్రింద నిన్నటిసాయంకాలము మద్రాసు ప్రాగ్రిసివు యూనియన్ పాఠశాల హాలు నందు మిక్కిలి వైభవముతో జరుపబడెను. ఈవ్యవస్థాగ్రాసముగిరివిన పితవ బ్రహ్మచారి మహాకవి ఎం. లక్ష్మణమూరిగారు శ్రీ భాగవత ఏకాదశ స్కందమునందలి సారాంశములను దెలిపి, వేద, శాస్త్ర, పురాణ, ఇతిహాసములు ముఖ్య అభిప్రాయము, ప్రతిపదమును తన్ను తాను తెలిసికొనుటయే యనియు, దానిని పొందుటకై నేడనిహిత కర్మానుష్ఠానము, భక్తియోగము, సాధనము లనియు ఉదాహరణములతో తెలిపిరి. పిమ్మట సభాకార్యదర్శి ఆత్మకూరు శ్రీనివాసరావుగారు సభయొక్క వృత్తాంతమును జదిపిరి. అనంతరము అధ్యక్షులు సభాస్థితినిగురించి కొంత ముచ్చటించి ఉపన్యాసకుల చుట్ట నుసాకము నడచి హిందువులు నిష్కాసు కర్మానుష్ఠానములై ప్రవర్తించినచో ఇహ పరలోక శాఖ్యములను, ముక్తిని పొందుటకు సందియులేదని తెలిపిరి.

తెలుగు విద్యాసంఘము.

నిన్నటి సాయంకాలము గొల్ల రావుబహద్దరు బి. ఎస్. శర్మగారి యాజమాన్యముక్రింద నొకసభ చేయబడినది. గొల్ల లగు శర్మగారు డి. గోపాలాచార్యుల పండితులుగారు, మునగాల రాజుగారు, పి. రామదాసుగారు, బి. నరసింహారావుగారు, పి. నాగభూషణముగారు, జి. హరిసర్వోత్తమరావుగారు, కే. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, కె. వి. లక్ష్మణరావు పంతులుగారు, డాక్టరు లక్ష్మీపతిగారు, బి. సత్యనారాయణగారు, పి. పరాంకుశము నాయకుగారు, గుంతు సుబ్రహ్మణ్యము చెట్టిగారు మొదలుగాగల వెద్దలనేకమంది సభకు విచ్చేసిరి.

1916-17 వ సంవత్సరమున కీ క్రింది యద్యోగస్థులు నియమింపబడిరి. అధ్యక్షులు, గొల్ల రావుబహద్దరు బి. ఎస్. శర్మగారు; సహాయాధ్యక్షులు, దివాన్ బహద్దరు బి. సుబ్రహ్మణ్యము పంతులుగారు; కార్య నిర్వహణ సంఘములలో

నిధిస్థాపక సంఘసభ్యులు.
(1) కె. కోటిరెడ్డి బాధ్యులుగారు. (2) జి. హరిసర్వోత్తమరావు ఎం. పి. గారు (3) పి. రామచంద్రాచారిగారు (4) హోతా నూర్యనారాయణగారు బి. పి. బి. ఎల్. (5) వి. నూర్యారావుగారు (6) కే. నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు (7) కె. జి. బాబారావుగారు (8) పండిత డి. గోపాలాచార్యులు గారు (9) ఎస్. సుబ్రహ్మణ్య చెట్టిగారు (10) డాక్టరు లక్ష్మీపతిగారు, (11) ఆచంట సుబ్బారాయుడుగారు (12) ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు. వీరికి తమలోనిక సభికసభ్యుల జేర్పుకొను సభికార మియబడినది.

విశ్వవిద్యాలయ సంఘసభ్యులు.
(1) మునగాల రాజుగారు (2) వి. రామేశము పంతులుగారు (3) పి. నాగభూషణముగారు (4) పి. నారాయణ మూర్తిగారు (5) వి. రామదాసు పంతులుగారు (6) రావు సాహెబు జి. వేంకటరామయ్యగారు (7) పి. సోమసుందరముగారు (8) చోతరాజు నరసింహముగారు (9) ఎస్. రాధాకృష్ణులుగారు (10) పి. సుబ్రహ్మణ్యముగారు (11) కె. వి. లక్ష్మణరావు పంతులుగారు (12) బి. నరసింహారావుగారు. తమలో సభికసభ్యుల జేర్పుకొనుటకు వీరి కధికార మియబడినది.

కార్యదర్శులు.
(1) కె. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు (2) పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారు (3) వి. రామదాసుగారు. ఇండియను బ్యాంకింగు బ్యాంకరులుగా నెమ్మకొనబడిరి. డిశంబర్ 31 వ తేది ఆదివారమునాటి సాయంకాలము 4 గంటలకు ఆంధ్రప్రతిక కార్యాలయమున నీ సభ మరల సమావేశమగును.

విద్యానిధి.
(1) ప్రతి సంవత్సరాదినాడును ఇంటింటికి బోయ విద్యానిధికి సాము వసూలు చేయబడును. (2) సభ యందు జేరగోరు ప్రతి సభ్యుడు స. నవం 1 రూపాయివంతున చందా ఈయవలయును (3) ఇటుల వసూలయిన ధనమును బాగ్రత్త పరచి సుయోచితముగ విద్యాభివృద్ధికి వెచ్చించుట కేర్పాటులు చేయబడును.

బంగలా నౌక
రంగూను, నవంబరు 13.—గురువారమునా గురుయమున 7-30 గంటలకు బంగలానౌక కలకత్తానుండి సినుటపాలు తీసికొని బయలుదేరినది. శనివారమునాడు సాయంకాలము 5 గంటలకు రంగూను రావలసియుండెను. కాని సాగరుకు 3 మైళ్ల దూరమున హుగ్లి నదిలో మెట్టబట్టుటచే నవట 7 గంటలనే పుండవలసి వచ్చినది. తరువాత తేలికను వర్ష మపారముగ నుండుటచే కన్ను కనబడవంతున ఆ రాత్రి లంగరువేసికొని కుక్రవారమునా గురుయమున బయలుదేరి 12-వ తేది మధ్యాహ్నము రంగూనుకు చేరినది.

ఇండియా పరిశ్రామిక విచారణసంఘము.
ఈ సంఘమువారు 1917 వ సంవత్సరము జనవరి నెలలో 9 మొదలు 26 వ తేదీవరకు 16 దినములు బర్మాలో విచారణ సలిపెదరు. కాన బర్మా పరిశ్రమల విషయమును గూడ సంఘమువారికి బాగుగా తెలుపుటకు రెవ్వునెంటు గవర్నరుగారిొక ప్రత్యేక సంఘము నేర్పరచిరి. ఈ సంఘమునకు వైన్సనియలు కమిషనరు మా. హెచ్. థాంసను సి. ఎస్. వి. సి. ఎస్. గారిని అధ్యక్షునిగా నియమించిరి. విచారణ పూర్తియైన కడపటి 2 దినములలోను విచారణ సంఘ సభ్యులను బర్మా ప్రత్యేక సంఘ సభ్యులు నాలోపించెదరు.

దేశీయ తంత్ర వార్తలు

(0)
(మా విలేఖకుల వద్దనుండి)

సింలా

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్త

సింలా, నవంబరు 11:— 9 వ తేదీగల ఈక్రింది తంత్ర వార్త హిందూదేశ రాజకీయ కార్యదర్శిగారియొద్దనుండి రాజ ప్రతినిధిగారికి వచ్చినది:—

ఆంగ్ల పరామరంగములు.

ఆంగ్ల పరామరంగములందు తీవ్రమగు గాడ్డులును వర్షమును ఇంకను ప్రతిబంధకముగనే యున్నవి.

ఇటలీ రంగము.

ఇటలీరంగమునందు మార్పులేదు.

రష్యారంగము

రష్యానులు బ్రాస్నిల్వోనియాలో డార్నవాట్రాకు దక్షిణమున 5 మైళ్లు ముందునకు వచ్చిరి.

రొమేనియా రంగము

క్రిడిల్ కనుమకు దక్షిణమున పరలోకాలోయయందు శత్రువులు తీవ్రముగా శత్రుత్వములను గురిపించిరి. రొమేనియనులు శత్రుపదాతి యుద్ధమును వ్యర్థపఱచిరి.

రష్యాను రొమేనియనులు డొబ్రూజా రంగమున దక్షిణముఖముగా విజృంభించిరి.

బాల్కను రంగము

సెర్వియనులు కెర్నానది వంపువద్ద బల్గేరియనుల ముట్టడలను భంగపఱచిరి.

II

సింలా, నవంబరు 12:—10 వ తేదీగల ఈక్రింది తంత్ర వార్త హిందూదేశ రాజకీయ కార్యదర్శిగారియొద్దనుండి రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చినది.

ఆంగ్లరంగము.

ఆంగ్లరంగమున మార్పులేదు.

పరామరంగము:— సెయిలీ సెయిలీ సెయిలీ గ్రామమువద్ద జర్మనులు పరామరంగము ముట్టడించెనుగాని వెనుకకు నెట్టి నేయబడిరి. డోమంటు వాస్ ప్రాంతములందు శత్రువులు తీవ్రముగా శత్రుత్వములను వర్షించిరి.

ఇటలీ రంగము

కాలమానస్థితి విపరీతముగా నున్నందున విశేషము లేమయు జరుగలేదు.

రష్యా రొమేనియా రంగములు

బ్రాస్నిల్వోనియా ఉత్తరభాగమునందు డార్నవాట్రాకు దక్షిణమున తీవ్రమగు యుద్ధము జరుగుచున్నది. రొమేనియనులు తమస్థానములను నిలుపుకొని డ్రైవిన్ అలోయయందును డ్రాగ్లాస్విల యొద్దను శత్రుముట్టడలను ద్రోసివేసిరి.

డాన్యుబునది పొడవునను దక్షిణమునుండి శత్రుశిరం గులు అగ్నివర్షమును గురిపించెను. డొబ్రూజా రంగమునందు రష్యాను రొమేనియను సేనలు ముందునకువచ్చి హిరోస్వా అను పట్టణమును వజ్ర పట్టుకొనెను.

దక్షిణ హిందూస్థానము.

మైసూరు దొరతనము

ఏనుగుల దంతములు.

బెంగళూరు, నవంబరు 12:— ఏనుగులను చంపుటకు లై సెన్సు పొందినవారు ఏనుగుల దంతములను మైసూరు దొర తనమువారి వశము చేయవలెను. చంపిన నేటకాండ్రు దంతములను కోరుదురేని బజారు దంతపుధరలో 3 వంతు ధరకు చిన్న దంతము విక్రయింపబడును. చంపబడిన ఏనుగు కొకదంతము మాత్రమే యున్నచో పూర్తిధరకు కావలసిన నేటగానికయ్య బడును. పిచ్చి ఏనుగులను చంపుటకు కోరబడి లై సెన్సుపొంది చంపినవారు ఖరీదునియ్యకనే చిన్నదంతమును తీసుకొనవచ్చును. ఒక్కదంతమే యున్నయెడల చంపిన వారికి అది యిచ్చి నేయబడును.

మలబారులో నిలిలేనికూలీ రిక్రూటర్లు.

పొన్నాని నవంబరు 12:— కూలీ రిక్రూటరులు యుక్త వయసురాని బాలురను ముగ్గుని తలిదండ్రులకు తెలుపకుండ తీసికొని పోయిరి. తలిదండ్రులకు తెలిసిన వెంటనే వారు పోలీసువారికి తెలుపగా పోలీసువారు ఆముగ్గురు బాలురను వారిని తీసుకొనిపోయిన ఇద్దరు మోస్తా ఏజంట్లను పట్టుకొనిరి. ఆపిల్లలకు యుక్తవయసు రాలేదని డాక్టరులు నిర్ధారణ చేసిరి. ఏజెంట్లు ఖైదులోనున్నారు.

మ్యూనిసిపలు నియోజనము.

బెంగళూరు, నవంబరు 13:— బెంగళూరులో 1 వ వార్డుకు నియోజనము నేడుదయమున జరిగినది. వి. నమశ్శి వాయశెట్టిగారికి 180 వోట్లను డాక్టరు టి. సి. ఎస్. రావు గారికి 72 వోట్లను వచ్చినవి. శెట్టిగారు నియోజితులైరి.

ప్లేగు.

గత నెలలో పాలఘాటులో ప్లేగు అరంభమైపిమ్మట నా. వ్యాధివలన 15 గురు చనిపోయిరి. ఇపుడు సమీపమున నున్న జన బాహుళ్యము గల కొడువయ్యూరులో నొకరి కీ వ్యాధితాకినది. కన్ననూరుకు చాల దగ్గరగానున్న బలియా పట్టణమున నొక మరణమీ వ్యాధివలన కలిగినది. ప్లేగు నివారణమునకు ప్రత్యేకముగ పోలీసు సిబ్బంది నేర్పరుప వలెనని మలబారు పోలీసు మాఫర్మెంటు గారు తెలిపిరిని తెలియుచున్నది.

కొలంబూ

రూటర్ వార్తాసంఘము

కొలంబూ, నవంబరు 8:— రూటర్ వార్తాసంఘపు ఏజెన్సీ అముట్టా. పూర్తియైనదను వార్త అబద్ధమనియు, అమ్మ విషయమింకను యోచించుచున్నారనియు “టైముస్ ఆఫ్ సెల్” పత్రిక వ్రాసినది.

బొంబాయి

బర్మా బాంకి.

బొంబాయి నవంబరు 13:— లోమరు బర్మా ఫీల్డుకోర్టువారు తీర్పు ననుసరించి బొంబాయిలో నేడుదయమున మా. డి. ఇ. వాచాగారి అధ్యక్షతక్రింద సభజరిగినది. దు 6000లను పంచివెట్టుట నామోదించుచు రెండు తీర్మానములను చేసిరి.

వెల్లింగ్టన్ ప్రభు దంపతులు.

వీరు శ్రద్ధదేశమున సంచారముచేసి సపరివారముగా శని వారమునాడు బొంబాయికి వచ్చిచేరిరి.

ఇటలీరాజుగారి వర్ధంతి.

బొంబాయి, నవంబరు 13:— శనివారమునాడు బొంబాయిలోని ఇటలీవారు వర్ధంతి కొరకు తాజమహలు హాల్ టేలు లో విందుచేసిరి. జాతి చక్రవర్తి ఇటలీరాజు మిత్రమండలి వారల నాశీర్వాదించుచు పానీయముల నాస్వాదించిరి. ఇటలీ సహాయరాయబారి సిగ్నరు ఆల్ఫ్రెడ్డు క్రాజెట్ గారును మరి కొందరు నువ్వనొందిరి. ఇటలీ సహాయ సంఘమునకు 1000 రూపాయలు వసూలైనవి.

బంగాళము

నల్లినీకాంత ఘోషపై కేసు.

కలకత్తా నవంబరు 13:— ఇతడు చిటిగాంగు రాజకీయ హత్యకుచేరి పరారయై 5-8-16న అలహాబాదులో సన్యాసివేషమున పోవుచుండగ పట్టుపడెను. డక్కాలో విచారణచేసి కోర్టువారు తలనిని కదలివేసిరి. వెంటనే పోలీసువారు తలనిని నిర్బంధమునకు పంపిరి.

పంజాబు

తిలకుగారి అపేలు

పంజాబీ పత్రిక.

లాహోరు, నవంబరు 12:— హైకోర్టువారి తీర్పు దొర తనమువారికి నిరోధకమని తలంచుట పొరబాటు. న్యాయము, శాంతి, షరీఫాలకవర్గ ప్రతిష్ఠ సనాతనమగు స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్య రక్షణము మున్నగువి యన్నియు దొరతనమువారి ధర్మములు. బ్రిటిషు సింహాసనమునందును రాజ్యాంగసభయందు నీధర్మములు సుప్రతిష్ఠితములు అను విశ్వాసము నేడు స్థిరపడినంత దృఢముగ నిదివర కెన్నడును స్థిరపడలేదు. ఈ కేసులో ఫిర్యాదీలవాదము నెగ్గినచో దొరతనమువారి ధర్మరక్షణ పక్ష కపటమును కలిగియుండును. ఫిర్యాదీ లోకులచే బ్రిటిషు వారి ధర్మరక్షణపక్ష కోటిభావ తేజమున కొనురారుచున్నది.

భూమిశిస్తు శాసనము

నాగపూరు నవంబరు 13:— సవరణ లక్షకమునచుట్టు చే నిశాసనమును మరల నొక ప్రత్యేకసంఘమున కంపిరి. ఇంటు క్షగు విస్తారముగనున్నందున శాసనసభ త్వరలోముగియును.

సంయుక్త రాష్ట్రము

ఆనిబెసెంట్యుగారి బహిష్కారము.

లక్నో సభ.

లక్నో, నవంబరు 12:— నిన్నను జరిగిన సభలో దొరతనమువారి యుత్తరపు నాశ్చేపించుచు తీర్మానము చేయబడినది. రాష్ట్రీయదొరతనమువారి యుత్తరపును రద్దుపరచుటకు ఇండియా దొరతనమువారిని కోరుటకును ప్రజాపరిపాల కోద్యోగులు మతవిషయములలో కలిపించు కొనుట అనర్థ వాయకమని తెలుపుటకును తీర్మానింప బడినది.

మరియొక ఆక్షేపకసభ

అలహాబాదు, నవంబరు 12:— మా. మోతీలాలు నెహ్రూగారి అధ్యక్షతక్రింద నిచట మరియొక ఆక్షేపకసభ జరిగినది. స్వరాజ్యమునుగూర్చియు లక్నో కాంగ్రెసులను గూర్చియు నుపన్యసింపబడెను. ఆనిబెసెంట్యుగారిని గూర్చి బొంబాయి మధ్యపరగణాలవారి యుత్తరపుల నాశ్చేపించుచు తీర్మానము చేయబడినది.

సంయుక్త రాష్ట్రముల శాసనసభ.

అలహాబాదు నవంబరు 12:— నేడు సభ దీక్ష కాలము జరిగినది. సర్ జేమ్సు మెట్టనుగా రధ్యక్షత వహించిరి. 286 ప్రశ్నలును 12 తీర్మానములును 3 చట్టములును పరిష్కరింపబడవలసి యుండెను. ఒకసభ్యుడు 89 ప్రశ్న లడిగాను, దొర తనమువారి నిర్మాణశాఖ కార్యదర్శిగానుండి పనిచాలించుకొనిన డబ్ల్యూ. జి. వుడ్డు గారిని రూప్రీకశాకాలకు మొదలు 2 సంవత్సరములు మాత్రమే గడువేర్చరచి ప్రిన్సిపాలుగా నియమించిరి. సెక్రటరీగా పనిచేసినందుల కియ్యనలసిన ఫీంచెసును ప్రిన్సిపాలు జీతమును కలపి మొత్తము నెలకు రు 1800 లు అతనికిచ్చుట కేర్పరుపబడినదని మా. బర్నూ గారి కార్యక్షేపకు సమాధానము చెప్పిరి.

దొరతనమువారు వేసవిలో నానిటాలుకు కార్యాలయమును మార్చుటనుగూర్చి మా. చింతామణిగారు ప్రశ్నింపగా పరిపాలనము శ్రేష్ఠముగనుండుట కట్టి పర్వతయాత్రలు పెద్దయుద్యోగుల కవసరము గాన నీయాచారము నిపుడు మార్చదలవలెదని మా. బర్నూ గారు చెప్పిరి.

భౌమును ఇంజనీరింగు కళాశాల నామోదించుటను గూర్చి అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయమునకు తెలుపలేదని సమాధాన మియ్యబడినది. అయోధ్యకోర్టుల సవరణచట్ట ముపపాదింప బడినది. సంయుక్త రాష్ట్రముల జూదము సవరణచట్ట మామోదించబడినది. ఆయోధ్య యాత్రీకుల పన్ను తీసివేయవలెనను తీర్మానమును మా. చింతామణిగారు రద్దుపరచిరి. ఆపన్ను అక్రమమని మెట్టనుగారంగీకరించిరి; గాని అయోధ్య మ్యూనిసిపలు బోర్డువారి నాలోచింపకుండ సవరింప రాదనిరి.

సెషన్సు కేసులలో అసెసరుల విచారణ మరి 9 జిల్లా లలోగూడ ఏర్పరచవలెనని మా. నయ్యను వజీరుహుస్సేనుగారు పపాదించిన తీర్మాన మామోదించ బడినది.

ప్రముఖుల రాక.

లయనలు కర్పిగు - సర్ వెలంబైరు చిరాలు - సర్ తై నాజ్జుక్రాడకుగారు సర్ జేమ్సు మెట్టను గారింట నతిథులుగా నున్నారు.

ప్రాపెనరు గెడ్డిసుగారు.

లక్నో నవంబరు 13:— వీరు మరల హిందూదేశమునకు వచ్చిరి. వీరు చాల పట్టణములలో పురపాలన విషయములను నిర్వర్తించెదరు. ఈపట్టణమున రెండువారములుందురు.

బర్మా

బర్మా సేన

రంగూను నవంబరు 12:— బర్మావారి కోరిక ననుసరించి డెబ్బులుకంపెనీసేన నేర్పరుచుటకు ఇండియా దొరతనమువారి చంగీకరించిరి. ఈ సేనలో గ డి తే రి న వారు చేర్చుకొన బడుదురు. ఈ సేనను బర్మాలో నొక ప్రధాన సేనకు చేర్చెదరు. బర్మావారిలో మద్యోగులుగా నుండుటకు తగినవారిపుడు లేనందున ప్రస్తుత మచటి మిలటరీ పోలీసు శాఖలోని భారతీ యుద్యోగులను నియమించెదరు. కంపెనీకి 4 ప్లాటూనులు, ఒక్కొక్క ప్లాటూను కొక భారతీయోద్యోగి, ఇద్దరు హవల్దారులు, ఇద్దరు నాయకులు, ఒక విజ్ఞుగారును, 50 మంది సిపాయిలు, నుందురు. రెండేసి ప్లాటూనుల కొక హవల్దారుడును, ఒక నాయకుడును, ప్రత్యేకముగా నుండురు.

వరదలు—ఆంధ్ర పత్రిక నిధి.

470.0-0 వాదనములు	వనూలు
శివరాత్రిముహూర్తి పాఠశాలమునకు	4718-8-4
ఆంధ్రవారిగారులింగయ్యగారు-సింగరేణిబ్యాంకునకు.11-0-0	
గోదావరి జిల్లాసంఘ సహకార్యదర్శి	
దుర్గారాజు వేంకట సూర్యప్రకాశరావుగారు. వి.వి. 6-0-0	
గడ్డం కొండారెడ్డిగారు, కాకతిహోమ్మ, బుడవ	
గుంట.	5-0-0
హరి వేంకటనరసింహ రావుగారు. భీమవరం	
తాంబాకా, కుముదవల్లి.	4-0-0
మంకన వేంకటసుబ్బారెడ్డిగారు, గుంటూరు	
శ్రీరామ, పురుషోత్తి.	1-0-0
చెన్నపురి లాకా లెజి 5-వ నిరాశము.	14-0-0
470.0-0	4759-8-4

విషయానుక్రమణిక.

జాబులు	2
కృష్ణ వరదలు	8-4
స్థానిక వార్తలు	5
ప్రధాన వ్యాసము	
ఆంధ్ర విద్యానిధి	6
వ్యాపక వార్తలు	7
విరోధ మహాసంగ్రామము.	
విజేతల తిలకవార్తలు	8-9
దేశీయ తిలకవార్తలు	10
వెంగ్లీషు తిలకవార్తలు	11-12-13
దేశభాషలు - మలభారతీ	14
స్వీడనుడు	15

ఆంధ్ర పత్రిక

1916 సం॥ నవంబరు నెల 13-వ తేది

సోమవారము.

ఆంధ్ర విద్యా నిధి

నానబెట్టిన వజ్రము కాంతిపుజారులను నలుదిశలను వెదజల్లుచు మూల్యవంతంబై కారవం బుడకు భాజనంబై రారాజుల ముకుటము నలంకరించగలదు. సానబెట్టిన వజ్రము కాంతివిహీనమై మూల్యరహితంబై పరిహరింపబడును. ప్రజలు విద్యారత్నాలంకృతులైనపుడు ధనము నాజ్ఞించి కారవంబును గడించి సుఖములను బడయుదురు. ప్రజలు విద్యావిహీనులైనపుడు ధనకారవములు లేకను కష్టదశ ననుభవించుచురు. దక్షిణ హిందూ రాజమునందు 2,20,00,000 ఆంధ్రులు గలరు. ఆంధ్రులు జనసంఖ్యనుబట్టి హిందూదేశమునందు మూడవ స్థానము నలంకరించుచున్న జనసంఖ్యకు దగిన ప్రముఖత వారలకు లేకుండుట మహా సంతాపకరము. ఈ దుర్దశకు ముఖ్యకారణము వారియందు విద్యావ్యాపనము విశేషము గాకుండుట యని గ్రాహ్యమగుచున్నది. ఆంధ్రులు విద్యయందు కష్టాటకులకును మలయోధులవారలకును అరవవారలకును వెనుకబడి యున్నారు. విద్యావిషయమునం దాంధ్రులు వెనుకబడి యుండుటకుగల కారణము సాకార్యాభావముగాని బుద్ధిమాంద్యము గాదని వారి గుణగణ పరిష్కానము వలన విశేష మగుచున్నది. ఆంధ్రదేశమునం దరవదేశమునందు గల యన్ని విద్యాలయములు లేవు. విద్యాలయములు లేక పోయినను విద్యావ్యాప్తికి దగిన సదుపాయములు గాని ప్రోత్సాహము గాని లేదు.

చెన్నపురి రాష్ట్రము నందు 31 కళాశాలలు, 742 మధ్యమ పాఠశాలలు, 81780 ప్రథమ పాఠశాలలు, 119 బోధన శిక్షాశాలలు, 82 పాఠశ్రామికశాలలు, 4 వైద్య కళాశాలలు గలవు. అందు ఆంధ్రదేశమునందు 8 కళాశాలలు, 173 మధ్యమపాఠశాలలు, 14,484 ప్రథమపాఠశాలలు, 53 బోధన శిక్షాశాలలు 12 పాఠశ్రామిక శాలలు, ఒక వైద్య విద్యాశాల మాత్రము గలవు. ఆ విద్యాలయము లందు చెన్నపురి రాష్ట్రమునందలి ఆంగ్ల కళాశాలలందు 7000, సంస్కృత పాఠశాలలందు 466, మధ్యమ పాఠశాలలందు 1,26,629, ప్రథమ పాఠశాలలందు 12,39,638 బాలురు, 1,14,411 బాలికలు, బోధన శిక్షణపాఠశాలలందు 4601 పురుషులు, 465 స్త్రీలు, పాఠశ్రామిక పాఠశాలలందు 3859 గురు విద్యమ వ్యవస్థించుచున్నారు. అందాంధ్రదేశమునం దాంగ్లకళాశాలలందు 1386, సంస్కృత పాఠశాలలందు 116, మధ్యమ పాఠశాలలందు 35,588 ప్రథమ పాఠశాలలందు 4,67,413 బాలురు 89,263 బాలికలు, బోధన శిక్షణ పాఠశాలలందు 2,076 పురుషులు 116 స్త్రీలు, పాఠశ్రామికపాఠశాలలందు 393 గురు మాత్రము విద్య వ్యవస్థించు చున్నారు.

మహారాష్ట్ర దేశమునందు విద్యార్థుల సహాయార్థము మహారాష్ట్ర విద్యానిధి గలదు. నంగ దేశమునందు జాతీయ విద్యానిధి గలదు. అట్టి నిధిని నాంధ్రదేశమునందు స్థాపించుట వలనను నాంధ్రుల విద్యావ్యాప్తి కనుకూలముగ నుండుట సహజము. ఆ సంకల్పమును నెరవేర్చుటకై నాలుగేండ్లకు పూర్వము చెన్నపురియందు “ఆంధ్ర భాషి విద్యాభివృద్ధి సంఘము” అను సంఘము స్థాపితమైనది. ఆ సభకు మా॥ బ. నరసింహేశ్వర శర్మగారు సభాధిపతిగ నియమితులైరి. కొంత పని జరిగినది. కారణాంతరముల వలన నాసభ వృద్ధిజెడలేదు. సభోద్దేశము లిటులు తెలుపబడినవి:—

(1) మనలో ఉన్నతవిద్యా శాఖలో చేరియుండు అభివృద్ధి మిక్కిలితక్కువగానున్నదో అట్టి (ఎంజీసిరింగు, వైద్యము మొదలగు) శాస్త్రములను మన దేశమునందును, అన్య దేశములయందును అన్వేషించెడు విద్యార్థులకు ధనసహాయము చేయుట; (2) వివిధ విషయ బోధకములకు పఠనీయగ్రంథములును, ప్రకృతి శాస్త్రములను గురించిన వాఙ్మయమును మన మాతృభాషయందుండుట మనయభివృద్ధికి ముఖ్యసాధనములలో నొకటి గనుక అట్టి గ్రంథములను వాఙ్మయమును సాధించుటకై జరుగు ప్రయత్నములకు తోడ్పడుట; (3) ఆంధ్రదేశమున కొక విశ్వవిద్యాలయము లభింపజేయుట; (4) యాదచ్చముగా నుంచుకొని అందుకు వలయు మార్గములను కల్పించుటకై మన ప్రాథమిక, మధ్యమ, ఉన్నత విద్యలయందు మనకుగల కొంతవల సహింప బ్రయత్నించుట.

రెండవ యుద్దేశమును దేశమునందు వెలసిన గ్రంథమాలలు నిర్వహించుచున్న విగాన నా పనిని నీసంఘము పూనుకొనుట ప్రస్తుత స్థితియందు దవసరమని తోచదు. తేలిపించిన రెండు కార్యములను సాధించు నిర్వహించుట యవసరము. విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమునకై యాంధ్ర మహాసభయును ప్రయత్నించుచున్నది. ఏతత్కార్యసిద్ధికై మహాసభకు తోడుగవిద్యాభివృద్ధిసంఘమున సయితము ప్రయత్నించినను దోషములేదు. ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రము ఏర్పితమైనపుడు విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణము సాధ్యముగాన మనము ప్రస్తుతము చేయవలసినదేమియును లేదని కొందరు వాదించ వచ్చును. కాని యావాదమునందు పట్టులేదు. ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణము త్వరలో సాధ్యముగాదు గాన విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమునకై పాలకులను త్వర పెట్టుటవలన లాభము గలుగును గాని నష్టము గలుగదు. విశ్వవిద్యాలయనిర్మాణమును గోరుచు పాలకులకు విన్నపములను విరివిగ బంపుట యవసరము. ఈవిషయ నిర్వహణమునకై దేశమునం దనేకమైన సంఘములు పనిజేయుట కవకాశము గలదు. అందువలన నీ సంఘమువలన నాంధ్ర

మహా సభోద్దేశముల కుత్తేజనము గలుగును కాని భంగము గలుగనేరదు. ఈసంఘము నిర్వహింపదలచిన యుత్తేజములందు మొదటిది ప్రముఖము. చెన్నపురికి రాకపోకలు సులభసాధ్యములైనతరువాతను నాంధ్రులందు విద్యాధిగమనానస్తమిచ్చినది. శ్రీమంతులకు విద్యాసంపాదనము సాధ్యమైనను సామాన్యుల కమితమైన వ్యయ భారమువలన విద్యాసంపాదనము దుర్లభమైనది. ముఖ్యముగను ఎంజీసిరింగు వైద్య విద్య లాంధ్రుల కందరాని పండ్లైనవి. ఈ విద్యల నభ్యసించెడి యాంధ్రులు బహుస్వల్పముగ నున్నారని లెక్కలవలన చెలియుచున్నది. ఆలోచమును నివారించి బుద్ధిమంతులకు ద్రవ్యసహాయమును జేసి విద్యనందు బాలుచేయుటకై ఈ సంఘము స్థాపితమైనది. ఈ సంఘమువలన నుపవేతనమును బడసిన వైద్య విద్యార్థి సుందరరాజుగారు ఉన్నత పరీక్షయందు తీర్పుకై ఇప్పుడు గ్రీసుదేశమునందలి సర్లోనికయందు పైనికులకు వైద్య సహాయమును జేయుచున్నాడు. కాని ద్రవ్యలోపమువలనను నితర కారణముల వలనను విశేషముగ పని జరుగుట కవకాశము లేకపోయినది.

సంఘోద్దేశములను విరివిగ వ్యాపింపజేసి విద్యార్థుల కుపవేతనముల నిచ్చుటకు సామ్యును వసూలుచేయు మార్గములను నిర్ణయించుటకై గత భానుచాసరంబునందు మా॥ బ. నరసింహేశ్వర శర్మగారి ముదిరంబునందు ఛీర సంఘము గూడినది. సంఘోద్దేశములను వ్యాపింపజేయుటకై మా. 1000లను పెట్టుబడిపెట్టుటకు శర్మగారు సహజోదార శీలముతో నంగీకరించిరి. దేశమునందంతటను కార్యశూరులు బయలుదేరినగాని పెట్టుబడిధనమువలన లాభము గలుగబోదు. దేశమునందన్ని ప్రాంతముల నుండియును సభ్యులను జేర్చుటకును ప్రతి సభ్యుని నుండియును వాసిక చందా నొక రూప్యమును వసూలు చేయుటకును సంవత్సరాది దినమునందు విద్యానిధికై దేశమునందంతటను భిక్షము నెత్తిడి ఏర్పాటులను జేయుటకును నిర్ణయింపబడినది.

నరసింహేశ్వర శర్మగారు మహోద్యమమును నిర్వహించుట కుపక్రమించిరి. ఈయద్యమవిజయ ముంధ్రుల యధీనమునం దున్నది. భరతఖండమునందు రెండుకోట్లకు మించిన యాంధ్రజనులు గలరు. ఏడాది కొకరూప్యమును నీయగల వారు లక్షలకొలది గలరు. వారిల్లినిధికి సభ్యులుగ జేరుటకును నితిరులకు జేర్చుటకును ప్రాధిక్తులు. దేశమునందు భిక్షసాధులకు సంఘనిధులు గలవు. ఆనిధి ద్రవ్య మాయా సంఘమునందలి విద్యార్థులకు మాత్రము వినియోగింపబడుచున్నది. ఈ నిధి ద్రవ్యము జాతిమతకులభేదము లేకను యోగ్యులైన యాంధ్రవిద్యార్థులకు వినియోగింపబడును. బహుజనోపయోగమైనయూమహాత్కార్యము బహుజనసహాయమువలననే సాధ్యము గాగలదు. విద్యాభిమానులైన దేశబంధవులారా! మన పురోవృద్ధికి విద్యావ్యాపనమే సాధనము. ఆసాధనమును బడయుట కాంధ్రసోదరులు యథాశక్తిని తృణమునో కణమునో సమయమునో సమర్పించి తిరుసోదరులకు విద్యాదానమునుజేసి దేశాభ్యుదయమునకును దోడ్పడుటకు ప్రాధిక్తులు. విద్యావ్యాపనమునకై విశేషమైన ద్రవ్యమును వ్యయము చేయుచున్న శ్రీపితాపురము రాజాగారి మార్గమును రాజులు శ్రీమంతులు విద్యావంతులు ప్రమాణముగ కైకొనుట శ్రేయస్కరము.

లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలకు

సత్యవర్తన బంధకము.

కొన్ని ఆంగ్ల ఇండియన్ పత్రికలకు దురహంకారము దుర్భాగము దుర్భిమానము దుష్ప్రలాపము సహజలక్షణములు. పూజ్యులైన భారతీయ నాయకులను హేతువున్నను లేకున్నను నిందించుటయే ఆ పత్రికానిర్వాహకుల పని. మద్రాసు మెయిలుపత్రిక తిలకు గారిని గురించి చేసిన వ్యాఖ్యాన విమర్శితికి నిదర్శనము. తిలకు గారు సత్యయత్న సంగ్రహమునకై రూ. 40,000 జామీను నీయవలయునని పునహానగమునందు దండనాధికారి నిర్ణయించెను. బొంబయ్ హైకోర్టు దండనాధికారి తీర్మానమును విమర్శించి తిలకు గారి ప్రసంగములు రాజద్రోహ పూరితములు గావనియును సత్యవర్తనమునకు బంధక భవమును గోరుట భగ్యవిరుద్ధ మనియును తీర్మానించినది. తీర్పును జెప్పిన వారు న్యాయాధీశులు చేచిలరు సాగారులు. వారు తిలకు ప్రసంగములందచటచట తీవ్రమైన ఖండితమును సంభాషణముల సాహసము రాజద్రోహ పూరితము గాదనియును రాజద్రోహ నేరారోపణమును జేయుటకు వీలులేదనియును తీర్మానించిరి. న్యాయాధీశులు విచారణకు పాత్రైనది తిలకు గారి ప్రసంగములు గాని తిలకు గారి చరిత్రను గాదు. మెయిలుపత్రిక ఈ సంగతి మరచి తిలకు గారి చరిత్రను బట్టి ఆయన దండనార్హుడని నిర్ణయించినది. రాండుజాక్సన్ హత్యలకు తిలకు పరోక్ష కారకుడనియును ఆయన ప్రసంగములు వ్రాతలు రాజద్రోహ పూరితము లనియును లోగడ రెండు సార్లు కఠినశిక్ష ననుభవించినయియు సట్టివానిని నిరపరాధినిగ బరిగణించుట యసంగత మనియును మెయిలుపత్రిక వ్రాసినది. న్యాయమూర్తులు తమ సాన్నిధ్యమునగల విషయములను విమర్శించి న్యాయాన్వయములను నిర్ణయింపవలసియుండు రుగాని సంబంధములేనివిషయములను మనస్సునందు జెట్టుకొని మద్రాసు మెయిలులినిని న్యాయవిమర్శనమును జేయజాలరు. మెయిలుపత్రిక ఈ విమర్శనముతో తనివొందలేదు. మెయిలు పత్రికలోని ఈ క్రిందివాక్యములు పరమ శాంతస్వభావులకును ననన్యాయము బుట్టించుట సహజము. "తిలకు గారు వారి మత సోదరివంటి జనులపట్ల పాలకులుచూపెడి భావమువలన నేమియుపకారము గలుగునని పాలకులను మేము ప్రశ్నించుచున్నాము. తిలకు దేశోపద్రవకరుడైన గావలయును కాకుండ వలయును. దేశోపద్రవకరుడైన వెంటనే సాంతముగ సంహరింపబడ వలయును." న్యాయవిమర్శనము నెవమన భారతీయుల భక్తికి పాత్రుడైన తిలకు మహాశయుని నిందించుట భారత జాతిని నిందించుట యని హైందవులు తలంచుట సహజము. అధికారు లిట్టి దుండగపు వ్రాతలను వ్రాసెడి ఆంగ్ల ఇండియన్ పత్రికా నిర్వాహకుల నేల యుపేక్షించెదరా తెలియకున్నది. ఇట్టి వ్రాతలు జాతి ద్వేషమును పురికొల్పువా? తిలకు గారు మద్రాసు మెయిలు పత్రికలో పత్రికలకు జ్ఞానోపదేశమును జేయుటకై తగిన చర్యను జరిపించుట సహజముగ నుండును.

రమ్యవారి ప్రకటనము.

మెట్రోగ్రాడు, నవంబరు 12:— డాన్మ్యాబునది ఎడమ తట్టుననుండి రమ్యవారు జన్మవోడా వంతెన మొగవైగుండ్లను వదలిరి. జన్మవోడా కెదుటను బుఖారెట్టు ఇనుపదారికి సమీపమున నది కొక మైలు దూరమునగల దువారియా గ్రామమున రమ్యవారు వశపరుచుకొనిరి. కొద్దిపాటి శత్రు వైద్యము నదిరి దాటెనని తెలియుచున్నది. ఎట్లు దాటెనో తెలియ లేదు. రుమేనియారంగమున పోరుటకు రమ్యవారు బహు శీఘ్రముగ సన్నాహ మొనరించిరి. డాన్మ్యాబునది మీదనున్న హార్వేపా పట్టణమును దానికి తూర్పున 15-20 మైళ్ళ ప్రదేశమున రమ్యవారు వశపరుచు కొనిరి. ఇటీవల కొద్ది రోజులలోవారు 14 మైళ్ళు ముందుకు వెళ్లిరి. వారిపుడు జన్మవోడాకు 29 మైళ్ళలో నున్నారు.

రుమేనియను విజయము.

లండను, నవంబరు 11:— రుమేనియనులిట్లు ప్రకటించిరి:— డాన్మ్యాబునదిపై తీవ్రముగ ఫిరంగియుద్ధము జరిగినది. డాన్మ్యాబునది ముఖద్వారమువద్దకు శత్రువులు రాగ్రయత్నించి కాని ప్రోసివేయబడిరి. డోబ్రూజాయందు మార్పులేదు. మాట్సేవియోకో లోయయందును, ప్రహోవా లోయయందును శత్రువులు మహాప్రయత్నములనుసలిపి కాని వ్యర్థులైరి. ద్రాగ్ల వీలి ప్రాంతమునం దొక కందకమును పట్టుకొంటిమి. ఆట్టునది రెండవగట్టున తీవ్రముగయుద్ధము జరిగినది. మేము ఉత్తమముఖముగా ముందుకునాగి ఘోరజైలుఅను కొండను పట్టుకొంటిమి. ఆట్టునది కుడివైపున శత్రుప్రయత్నములు వ్యర్థ మొనగ్గుబడినవి.

సెర్వియావారి ప్రకటనము

లండను, నవంబరు 11:— నిన్నను సెర్వియా సేన సెర్బియా కొయ్యద్ద శత్రువుల నోడించి చాలాస్థానముల నాక్రమించి 600 మంది వైనికులను చాలాధిరంగులను పట్టుకొనెను.

న్యాయస్థాన వార్తలు

(౧)

జాజ్జిలను పోలీసు కోర్టు.

భాగ్య బహద్దరు బజ్జిల్లా సాహేబు గారు.

పోలీసు నేషను గడబిడ

వెంకటరెడ్డి కేసు.

(మొన్నటిదినును తరువాయి.)

బాద్మనుగారి వాదనాశేషము: భారతీయులు వెంచరు వెల్లిరి. ఫిర్యాది మొదటినుండి తుదవరకును జరిగిన సంగతిని వెంపుజేసి చెప్పుచున్నాడు. అదంతయు అబద్ధము. అసంగతి సాక్ష్యమువలన విశేషముగబుజులై నది. అనేకమంది సాక్షులు రిచ్చార్డుస్ వేంకటరెడ్డినిగొట్టగా జూచినటుల జెప్పుచున్నారు. అందఱును ఆసమయమున నాసంగతిని ఒక్కమారుగ జూచినటులన్నది. కావలసినంత ఆసనపరపు సాక్ష్యము వచ్చినది. కాని అది నేరము నిరూపించుటకు దగినది కాదు.

ఛాంటర్న గారిపై నెట్టి నేరమును లేదని వారు వాదించిరి అతడు మిక్కిలి ఉన్నతోద్యోగి. వాని సాక్ష్యమును జేతులుటకుగా నతనిగూడ నిందులో ముద్దాయిగా జేర్చిరి. ఛాంటర్న గారు దీనిగూర్చి యిందుకయు ముందు సన్నాహముచేయలేదు. అతనివీధి వచ్చిన సాక్ష్యమేమన, అతడు ఎగ్జూరు స్టేషనువద్ద రిచ్చార్డుస్ గారితో "అది జరిగి తీరవలయుననెను". ఆ యది భారతీయుల జిడుగ గొట్టుటకై కాక యనేక సంగతులకు చెందవచ్చును. అందఱు సాక్షులుగూడ ఛాంటర్న గారు స్లాటు ఫారముమీదనున్నటుల జెప్పిరి. పిమ్మట నతడుకర్ర తిప్పుచున్నటులను, "తగిన పాయస్పిత్రముకానివచ్చి" యనినటులను నూచింపబడినది. ఒకవేళ నతడు, "భారతీయులారా, మీరే యీకలహమున కంతటికిని కారకు" లనియున్నను నదికేసు ప్రోత్సాహముజేయు శిక్ష నందజాలదు. అతనిపైని వచ్చిన సాక్ష్యముల సందర్భములు స్వాధీనములు, అబద్ధములు. రిచ్చార్డుస్ గారు స్లాటు ఫారముమీద నున్నంతమాత్రమున వారు కేసును ప్రోత్సహించి రనకూడరు. అతనివీధి వచ్చిన సాక్ష్యమేమన నతడు తనకొడు కేడుపునపుడు వాని సహాయాగ మరెను. కుమారుని సహాయమునకు తండ్రిపోవు తెంతయు ననుంజనము. అతడు వేంకటరెడ్డిని గొట్టుముతోగొట్టెను. అకడొక్క దెబ్బనే కొట్టెను. చిన్న దెబ్బలు మాత్రమే అందువలన తగిలి నవి. అతడు కృష్ణారావుగారిని గొట్టుట సర్వాబద్ధము. దెబ్బ తిన్న కృష్ణారావుగారు సహితము తన్నుగొట్టిన యతడు రిచ్చార్డుస్ అని చెప్పలేకపోయెను.

నూజియంటు గ్రాంటుగారు 3-9-వ ముద్దాయిల తరపున వాదించవచ్చెను. అందఱునుకలసి ఈకుట్రను పన్నుట కేవల మబద్ధము. ఒక దుకాణదారుని మాటమీద నీ నేరము స్థాపింప బడినది. కుట్ర కొక ఉద్దేశముగాని, పద్ధతుల నతిక్రమించు సంఘము కూడట గాని లేదని కోర్టువారు నమ్మినపుడు కేసంతయు నబద్ధమగుచున్నది. అప్పుడు ప్రతి వ్యక్తివీధి ను ఫిర్యాదు చేయవలసియుండును. తరువాత ఆంగ్ల ఇండియన్లు బలము నుపయోగించిని చెప్పబడినది. ఒకకొక్కరటుల చేసినది నిర్ణయించుట కెట్టిసాక్ష్యమైనగలదా? గుర్తుపట్టువోటు నకువచ్చిన ప్రోసిక్యూషను సాక్షుల విచారణ జూచిన మిగుల వ్యత్యాసము గనపించుచున్నది. గుర్తుపట్టువోటు సాక్ష్యము తప్ప మరేవియు ముద్దాయిల నేరము నించుకయు నిరూపింపజాలవు.

రెంబుబండిలో భారతీయులే బలవంతులయి యుండగను, భారతీయులసంఖ్య జూచిన నమ్మతముగా నుండగను, భారతీయులు నాంగ్లోఇండియనులు గొట్టవచ్చి నటుటను కోర్టువారిటుల నవ్యుగలరని బాద్మనుగారడిగిరి. ఇంకను ఆంగ్లోఇండియను లాత్యసంరక్షణ జేసికొన గడంగిరన గొంత సమంజసముగ నున్నదని వారు చెప్పన సాక్ష్యమునందలి లోపములజూచ నారంభించిరి. అపుడు, పోర్టు స్టేషను వద్ద ద బృహలాట గాక గడబిడ యే జరిగెననిన, గడబిడకేత ననుసరించయే ముద్దాయిల కక్షిం చెదమని కోర్టువారు బలుకగా నీవాదనదబ్బులలాట సంవర్ధముననే చెల్లుననియు వబ్బులలాట జరుగలేదనిన వేంకటరెడ్డి ఫిర్యాదు కొట్టిజేయవలసి యుండుననియు, పిమ్మట నాంగ్లో ఇండియనులపై పోలీసువారు తెచ్చిన గడబిడ కేసును న్యాయాధికారులు విచారించురుగాక యనియు బాద్మనుగారు చెప్పిరి.

ఇంతటితో వేంకటరెడ్డి ఫిర్యాదు కేసు శుక్రవారమునాటికి వాయిదా వేయబడినది.

నేటి దినచర్య.

పోలీసు నేషను గడబిడ.

పోలీసువారి కేసు.

భారతీయులపై నేరారోపణము.

జె. జె. రిచ్చార్డుస్ గారు నేటి దినమున బరిక్షింపబడిరి. సాక్షి వామ్యూలము. (పాయము 41 వత్సరములు. ఉద్యోగము

దక్షిణ ఇండియా ఇనుపదారిలో "ట్రాక్స్ ఇన్ స్పెక్టరు" పని. జూలై 27 వ తేదీని జరిగిన గడబిడ నత డెటుగున. అదినమున నతడు పల్లవరమునుండి, యుత్తరపుల ననుసరించి ప్రయాణముచేసెను. మాంబళ్ళములోపల నేమియు జరుగలేదు. గడబిడ స్వభావమేమన కొక భారతీయుడు రిజర్వెడు వెల్లిలోనికెక్క బయల్పించెను. అతడటుల జేయుటలో నివారింపబడెను. అన్ని బండ్లలోను చప్పటలు విననమ్ముచుండెను, ఎగ్జూరు స్టేషనువద్ద నది ఆధికమయ్యెను. పార్కు స్టేషనువద్ద రైలుతలుపులు గూడ మ్రోగింపబడెను. పోర్టు స్టేషనువద్ద బండి యాగినపిమ్మట ప్రయాణికులందఱును బండ్లుదిగిపోయిరి. ప్రయాణికులు వెద్దగేటు, తూర్పుగేటు పట్నమును గేటులవ్వారా బయటికిపోయిరి. అనేకులు వెద్దగేటునుండియే పోయిరి. సాక్షి వెద్దగేటువద్ద నిలచుండెను. ముగ్గురు భారతీయులు మెక్ మోహనుని వెంబడించిరి. ఆ తడవులకు లోక పరిగించి వారల ద్రోసివేయ బయల్పించెను. వారల గేటుదాటి పొమ్మని యతడు కేకవేసెను. కేటు దాటగనే ఒక ఆంగ్లోఇండియను డుండెను. వానిచుట్టు ననేకమంది భారతీయులు మూగి యుండిరి.

పిమ్మట కొక భారతీయుడొక కర్ర తిప్పుటకు తనకు చూచెను. వాని ముంగట స్త్రాపేయుండెను. మెక్ మోహనునితో దబ్బరలాడిన భారతీయు నతడు పోల్చజాలడు. కోర్టు మీద దబ్బరలాట జరుగుట నతడు చూచెను. ఏమి జరుగుచున్నదియు వానికి తెలియదు. వైని దబ్బులలాట జరుగుచుంటున్న నతడు ఒయటికి పోలేను. కృష్ణారాధ గారికొక గొడుగును బట్టుకొని స్త్రాపి వైపు బరువెత్తుచుండెను. అప్పుడే ఛాంటర్న గారు సాక్షి వెనుకకు వచ్చిరి. పిమ్మట నతడు బండిని బయలు దేరింప జోయెను. తలుపులు జేయబోయి తన కుమారుల స్లాటు ఫారము మీద నుండి నియోగించెను. అతడు తిరిగివచ్చుసరికి 3/4 గురు ఆంగ్లోఇండియనులు బండిలోనికి దుమికిరి. వారిని లోపలికి జూపున నాజ్ఞాపింప నున్నపుడు వాని వెద్దకుమారుడు, "దాదీ, దాదీ" అని అనెను. అతడు గేటువద్దనుండి భారతీయులచే విసరివేయబడెను. వేంకటరెడ్డి కన్నును నాయరుల నతడు పోల్చగలడు. వేంకటరెడ్డిసాక్షి కుమారుని కంఠము బట్టుకొనియుండెను. వాని పీపు వై ముణుకు నుంచెను. కుమారుని సంగక్షించుటకు సాక్షి పరుగెత్తెను. పోర్టు స్టేషనువద్ద తలపుల కొట్టుట క్రిమినలువారికి రిపోర్టు చేయబడెను. గుర్తుపట్టువోటు నతడుండెను. అతడు వేంకటరెడ్డి కన్నును నాయరుల గుర్తించెను. పిమ్మట సాక్షిని శ్యామారావుగారు క్రాసువిచారణజేసిరి.

కేసు విచారణలో నున్నది.

రుమేనియావారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 12:— ట్రీటసులోయలో అలమి సు వ్రెత్తెనలు కొండలు మానశ మైనవి. ఉజులలోయలో పెర్ని కాగుట్ట సమీపమున శత్రువులు ఎనిమిది సార్లు తలపడగా తిరిమిపిమ్మట మేమవస్థుండన మొనరించి వార్తా నియానుండిల్లె నికువరకుశత్రువులను పారదోలితిమి. సుక్స్, అటమియాగుట్టలను వశపరుచుకొంటిమి. బజువాయెద్ద శత్రువుల నోడించితిమి. ఆట్టులోయలో ముందుకు పోవుచున్నాము. కుడితట్టున శత్రువులు తీవ్రముగ తలపడిరి. జుయలులోయలో చూసేటలు కొద్దిగా దిగువకు పోవలసినచ్చెను. డోబ్రూజాలో టైరెను ఇమిను - కెయిమి - కియననిపు రంగమునకును పోయి 100 మందిని పట్టుకొంటిమి.

కాక్స్ నాపై శత్రుస్థుల గాల్పుట.

లండను, నవంబరు 11.—రష్యుల నల్లసముద్రపు వాకాదళము కాక్స్ నాపై శత్రుగా పురములపై శత్రుస్థులను గాల్చి విశేష నష్టము గలిగించెను.

సలోనికా ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 12.—సెర్బియా మొగలో పెర్నియా వారు బల్గేరియావారిని తిరిమి ముందుకు పోయిరి. కుకరరును అంతయు నిపుడు వారి వశమైనది. వెలోగు గ్రామము పట్టుబడినది. బల్గేరియులు చాల సార్లు తలపడి అధిక నష్టము నకు పాత్రైరి. పెర్నియావారు వెలిసేలే మధ్యమున పక్కమునకు పోయిరి.

సలోనికా బ్రిటిషు ప్రకటనము

లండను, నవంబరు 11:—ప్రోవిస్టాలోని శత్రుస్థానములపై కాకాతెస్సులు వదలిన గుండలన వానికి నష్టముకలిగినది.

డచ్చివారి తపాలనౌకను పట్టుకొనుట

ప్లెషింగు, నవంబరు 10:— "కోనినిన్" నౌకలను ఆను డచ్చివారి తపాలనాన ఈ యుద్ధమును బయలుదేరినది. దానిని జర్మనులు పట్టుకొని జీల్లకుకు తీసికొనిపోయిరి.

ఇంకొక తంతివా

ప్లెషింగు, నవంబరు 11:—మారిండ్ అను పురువువద్ద "కోనినిన్" నౌకలను నిలిపిపెట్టిరి. వారియందు 44 మంది ప్రయాణికు లుండిరి. వీరిలో 16 మంది బిడ్డలు. 19 మంది బ్రిటిషుజనులు. వీరిలో 9 మంది రూతెబెకనుండి వచ్చినవారు.

బరోవా మహా సంగ్రామము

నెర్వియావారు ప్రతాపశీలురై ముందున కేగుట

మిత్రముండలి వైమానికుల ప్రజ్ఞ

రష్యా రుమేనియా సేనల అవస్కాందము

పాల్ మెంటునభ - హిందూ దేశవిషయము - ఛేంబర్లైను గారు క్లాఫునీయుముగ సచుత్తముట

(రైటరు ఏ జెన్సీ.)

ఇంగ్లండు

యుద్ధ విషయము

ఫ్రెంచి ప్రభువుగారి వాక్యములు

లండను, నవంబరు 10 :—గిల్బర్టు హుంబుల్తును చుచు ఫ్రెంచి ప్రభువుగారు ముఖ్యరంగములం దంతటను యుద్ధము మహోగ్రస్థితి నొందుచున్నదనియు, ఇప్పటికంత స్థితి రాకున్నను, రాబోవు వసంత కాలమునకు యుద్ధస్థలితమును మాచింపగల స్థితి తప్పక గలుగవనియుచెప్పిరి. ఒక సంవత్సరము మొదటికంటె ఇప్పుడు యుద్ధస్థలము నున పక్షమున నేతప్పక అనుకూలముగా నుండగలదను నమ్మకముగలుగుచున్నది. అప్పుడు యుద్ధము తీవ్రముగా నుండునప్పుడు యుద్ధస్థలిర మంత స్పష్టముగా గనపడలేదు.

జనరల్ బ్రస్లాఫ్ గారు

లండను, నవంబరు 10:—జనరల్ బ్రస్లాఫ్ గారితో నొకరు మాట్లాడగా వారిట్లు చెప్పిరి:—మిత్రముండలివారు కలిసి సక్రమావస్థలందు సేర్పాటుచేసికొనిన తరువాత శత్రువుల నిరంతర పరాజయము వేచునుండి యారంభమగును. రష్యాదేశమున వైర్యతీనా ముఖమునందు అవస్కాంద ప్రారంభమునకు శత్రువులెన్నియో పరాయములు ప్రయత్నములు సలిపి వ్యర్థమైరి. పరాసు రంగమునందు అంగ్ల పరాసు సేనలు శత్రువుల రక్షణ స్థలములను ధ్వంసము చేయుచు తమ మహాబలమును నిరూపింపగలిగినవి. రాబోవు సంవత్సరమునందు రష్యా సేనలు విశేషమై మహా బలవంతముగనుగాన అప్పటినుండి రష్యాను ప్రభావాన్ని తేజరిల్లుచుండును. ఈ సంవత్సరము మనకింకను యుద్ధోపకరణములును, ఫిగంకులును చాల తక్కువగ నేగలవు. హిందూ రంగమునందు శత్రువులు కాశ్మీరియులను దాటజాలకున్నారు. స్వల్పముగా హిందూ సేనలకు పరాజయము కలిగినను అదియంత విశేషముగా జెప్పదగినది కాదు. హిందూ సేనలు వీలైనంతవఱకు తుమ్మిచుదవఱకు రక్షించుటకు చక్రవర్తిగారినుండి సేదవానిన అకు అందఱును బద్ధకంకయై యున్నారు.

తురుష్క దేశము

జర్మనీ దేశముపాటుగుట

లండను, నవంబరు 9:—ఆస్ట్రియా గారు గిల్బర్టు హుంబుల్తు ప్రసంగించుచు తురుష్క దేశమునందు జర్మనీవారి యెదుట ఆస్ట్రియనులను హత్యచేయుచున్నారనియు, తురుష్కులును జర్మనుల పాటివా రగుచున్నారనియు చెప్పిరి. తురుష్క దేశమును జర్మనీయును నొండెనని వారు చెప్పిరి.

హిందూ దేశమునందు నిర్బంధసైనిక సేవ.

లండను, నవంబరు 9:—సైనిక సేవా కాననమును హిందూ దేశమునందలి యూరోపియనులకును, ఆంగ్లో ఇండియనులకును వర్తించునట్లు చేయవలయునని యేటుగారు మాచించిరి. ఛేంబర్లైను గారు గ్రేటు బ్రిటనుకు వెలుపల బ్రిటిషు దేశములలో దీనికిని ఆకాశనము వర్తించదు. హిందూ దేశము నందలి నారికే యేల వర్తించుచేయవలయునో నాకగ్రము గుట లేదు.

నౌకలను ముంచుట

లండను నవంబరు 11:—“బోగోటా మాగా” “ఎరలు ఆఫ్ ఫార్ము” అను బ్రిటిషు నౌకలు ముంచబడినవి, బోగోటా నౌకలో 17 గురిని కాపాడిరి. 2 పడవలు కనబడుటలేదు.

మెయిలు స్టీమరు,

“కర్మాటా” అను మెయిలు స్టీమరు గతమాసము 12 తేదీన బొంబాయినుండి బయలుదేరి ఈనెల 11వ తేదీన లండను చేరినది.

ఈనెల 5వ తేదీన ఆంగ్లదేశపు టపాలను కిసికొనిపోవుచున్న “సెన్సెట్టి” అను మెయిలు స్టీమరు 10 వ తేదీన ఏడెన్ చేరినది.

హిందూ దేశపు విద్యార్థులు

లండను, నవంబరు 9:—హిందూ దేశపు విద్యార్థులకు ఆంగ్లదేశపు విశ్వవిద్యాలయములను గూర్చియు, విద్యాక్రమమును గూర్చియు, ఏర్పాట్లను గూర్చియు సలహా నిచ్చుటకు మల్లెట్ గారికి బదులు డాక్టర్ టి. డబ్ల్యు. ఆర్మోస్టాగారిని నియమించిరి.

తిరువాత్ కూరునందలి, “మొనేజ్మెటు” అను ఖనిజము.

లండను, నవంబరు 9:—తిరువాత్ కూరు ఖనిజవ్యాపార సంఘమువారు తమ కంపెనీలోని శత్రువుల భాగములను తామే కొనినదియు, “మొనేజ్మెటు” ఇసుకను నమ్మకస్థులగు బ్రిటిషు ప్రజలెవరైనను వస్తునిర్మాణమునకు గొనవచ్చును.

ఒక బ్రిటిషుకంపెనీ

పారిసు, నవంబరు 10:—ఆఫ్రికాలోని ఆల్జీరియానుందు పెట్రోలియం వ్యాపారమును జేయుటకు ఒక బ్రిటిషుకంపెనీకి పౌకర్యములు కూర్చబడినవని రాజకీయ సంఘమునందు చెప్పబడినది. కర్మాగారముల మంత్రి బ్రిటిషు పరాసువారి స్నేహమునుగూర్చి విశేషముగా వర్ణించెను.

పత్రికల మూల్యము హెచ్చుట.

లండను, నవంబరు 12:—ఈనెల 20 వ తేదీన లండను వైస్రూప్ పత్రిక మూల్యము 8 1/2 పెన్సులకు హెచ్చింప బడును. తక్కిన ప్రాముఖ్యతగల దినపత్రికల మూల్యముగూడ హెచ్చువచ్చును.

హిందూ దేశము - యుద్ధవ్యయము

లండను, నవంబరు 8:—ప్రభావతీనిధి సభలో పెద్దివైద్యగారి ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుచు యుద్ధబుణ విషయమును గూర్చి హిందూ దేశమునందును, ఇంగ్లండునందును ఆలోచించుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారికి హిందూ దేశ ప్రభుత్వము వారు ఇవ్వగల సామ్యు కొంత యే గలదు. యుద్ధము వలన ఇంగ్లండు నుండి హిందూ దేశము అప్పు తీసికొనుట కేమియు వీలుగాకున్నది. హిందూ దేశము లండను నుండి బుణము తీసికొనకుండుటయే హిందూ దేశము చేయగలిగిన సాహాయ్యమని మెకెన్నా గారిని. హిందూ దేశము ఈ సంవత్సరము 75 లక్షల పౌనుల బుణమును లండనులో వీర్చివేసినది, యుద్ధారంభమునుండి ఇంతవఱకు 70 లక్షలవఱకు ప్రభుత్వమువారి పుత్రములను గొనినది. హిందూ దేశమునుండి అనేకులు యుద్ధవ్యయములకు చందాలు తెచ్చుచున్నారను మాట నిజము; కాని యుద్ధబుణము వేరేట హిందూ దేశము నుండి సామ్యువచ్చునని తోచదు. సేనాపాక ర్యాది విషయము లందు హిందూ దేశము ఇదివఱకునుండియే వీలైనంతవఱకు సాహాయ్యము చేయుచున్నది. యుద్ధారంభమునందు బ్రిటిషు వారు బొంబాయిని వస్తునముగాయమును హిందూ దేశము ఇంగ్లండు కిచ్చినది. సెనాపామెయియా మిషను విచారకసంఘమువారు హిందూ దేశము చేయగల సాహాయ్యముగూర్చి తెలుపుదురు.

త్రాగుడు పదార్థముల కంట్రాక్టులు

లండను, నవంబరు 11:—సేనా శిబిరములందు త్రాగుడు పదార్థములను అమ్ముదుకాణములకు కంట్రాక్టులను ఇంగ్లండు స్కాట్లండు, ఐర్లండు, ఈజిప్టు మాల్టా, జిబ్రాల్టర్, బెర్మాడా మున్నగు స్థలములలో మాన్వించిరి. వీనికిబదులు ప్రత్యేకాధికారులే వీని క్రయత్యయము జూచుచుండురు. కంట్రాక్టుల వద్దనున్న మరలను సామగ్రిని ముందు 20 లక్షల పౌనులకు గొనవలయును.

కందకములలో బొగ్గు

లండను, నవంబరు 10:—కందకములలో నుపయోగించు బొగ్గును జేయుటకొరకు సులభోపాయమును వెదకుచు నుండు గుండు సామగ్రి మంత్రులు భూమిలో నుండు వృక్షభాగముల వినియోగములను పరిశీలించుటకు బ్రయత్నించుచున్నారు. ప్రస్తుతము దుంగలవలన టన్నుకు 10 పౌనులు వ్యయమగుచున్నది; కాని వైయోపయోగమువలన టన్నుకు 30 పిల్లింగులె యగునని యూహింపబడుచున్నది.

ప్రాన్సు

ద్రవాన్ని యుద్ధము

విఫలమగుట.

పారిసు, నవంబరు 11:—ఈమధ్యాహ్న మిట్లు ప్రకటించబడినది:—సోమునదికి దక్షిణమున తీవ్రమగు ఫిరంగియుద్ధము జరిగినది. డెనికోరు ప్రాంతమున శత్రువులు ద్రవాన్నిని బ్రయోగించిముట్టించిరి; కాని వారిప్రయత్నము లన్నియు వ్యర్థములై విశేషనష్టము గలిగెను. రెస్టెనెంటు గినిమెక్ అను పరాసువైమానికుడు తన 20 వ 21వ శత్రువైమానములను నేల గూర్చెను. మరిమాడు విమానములు నేలగూర్చబడినవి.

సోమునది వైపున శత్రుస్థానముల మీద 2 టన్నుల బొంబులను వేసితిమి. ఒక పరాసువిమానము ఓ ఫెజ్ బర్గోచు పురముపైకిబోయి విశేషముగా బొంబులను వర్షించి అంత నష్టము గలిగించెను.

విమాన యుద్ధములు

లండను, నవంబరు 12:—జనరలు హేగుగారు గత రాత్రి యిటుల ప్రకటించిరి. గతరాత్రి ఆల్జీర్స్ లో 80 మందిని పట్టుకొంటిమినిన్నను మావిమానములు శత్రువులశిబిరములు, విమానశాలలు, గుడిసెలు, రైలుస్టేషనులు, రైలుబండ్లు మున్నగు వానిమీద గుండ్లనువదిలినట్లుమును కలుగజేసెను. రెండు రైలుబండ్లకు గుండ్లు తగిలినవి. మూడవది తగులబడినది. చాల ప్రేలుడుధ్వనులు వినబడినవి. 3 శత్రువిమానములు ధ్వంసమైనవి. ఒకటి మా సమీపమున కూలినది. చాల నష్టపడి క్రిందకు దిగిపోయినవి. మా విమానములో నొకటి కనబడుటలేదు.

నౌకా వైమానికుడు

లండను, నవంబరు 11:—జీబ్రల్టర్ మీద విమానదాడి సలుపుటకు పోయినవారిలో నొకరగు రెస్టెనెంటు హుజ్ గారు శత్రువులచే పట్టునడిరి. తక్కినవా రందఱును మఱి వచ్చిరి.

బ్రిటిషువారి ప్రకటనము

లండను, నవంబరు 12:—ఈ పెజుకు దక్షిణమున నిన్న మేము విషవాయువును బాగుగా వదలితిమని జనరలు హేగుగారు ప్రకటించిరి.

బ్రిటిషు విజయము.

లండను, నవంబరు 11:—ఈమధ్యాహ్నము జనరల్ హేగ్ గారిట్లు ప్రకటించిరి. ఆక్టోబరు 21 తేదీన మేము పట్టుకొనిన కందకపు బాడవుననే రెజీకా కందకమును గలదు. కాన బ్రిటిషువారు రెజీనా కందకమునుగూడ సులభముగా పట్టుకొని 1000 గజముల సేనాముఖ స్థలమును సంపాదించిరి. కొందఱును ఖైదీలుగగూడ పట్టుకొంటిమి.

వెరను రంగము

లండను, నవంబరు 10:—డోమంటువాసు రంగము లందు శత్రుస్థి వ్యయము తీవ్రముగా కురిసినది. దీనినిబట్టి శత్రువులు మఱి తలపడుటకు విశేష ప్రయత్నములను సలుపుచున్నారని తెలియుచున్నది. పరాసువారు వైర్యముతో దీనికొరకు వేచియున్నారని పెంట్రులు న్యూసపార్తా సంఘమునకు పారిసు విశేషమును వ్రాసెను.

బ్రిటిషువారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 18:— తమిళనాడు, గోమకోరు, లబ్ధియులలో శత్రువులు ఫిరంగులను కాల్చిరి. ఆంధ్రులు కుత్తరమున మేము రెండు సార్లు వివవాములను వదలితిమి.

పరామారి ప్రకటనము

పారిసు, నవంబరు 12:— సోమ కుత్తరమున, నెయిలీ నెయిలీ నెయిలీ గ్రామమున తూర్పుభాగమునను మేము ముందునుపోతిమి. శత్రువులు సోమకు దక్షిణమున ఫిరంగులను హెచ్చుగా కాల్చిరి. బెర్లిన్ ఆగ్నేయమున శత్రువుల అవస్థులను మేము చాలవరకు నిలువరించితిమి. లోనికి చొచ్చుకొని వచ్చిపూని వెంటనే తరిమినేసితిమి. మేము మా స్థానములను కాపాడితిమి. ఆర్మకొరువద్ద మాయుక్తి సాగినది. లెట్టి నెయిలీ హోటో గారు 12 విమానములను లెట్టి నెయిలీ మూర్తినిగారు విమానములను నేలగూల్చిరి.

జర్మనీ రాక్రమించుకొనిన

ప్రదేము లందలి ప్రజలు.

పారిసు, నవంబరు 11:— జర్మనీ రాక్రమించుకొనిన ప్రదేశములందుల ప్రాన్సు, స్విట్జర్లాండు, స్పెయిను దేశీయులను వదలిపెట్టుట ప్రాన్సు స్విట్జర్లాండు స్పెయిను జర్మనీలకు సమాధానమువదిరినది.

పరామారి ప్రకటనము.

పారిసు నవంబరు 12:— సోమ కుత్తరమున పరామారు నెయిలీ నెయిలీ గ్రామమున చాలభాగము వశపరచుకొనిరి. ఈశాన్యాగ్నేయ భాగముల పరామారు వశమైనవి. తూర్పున శత్రువు లింకనుముగ పోరుచున్నారు. ఇంతవరకు పట్టుబడినవారు 100 ము. సోమకు దక్షిణమున ప్రసోమరుయొద్ద జర్మనులు తలపగా భాంబులనువేసి పరామారు తరిమిరి. అట్లును కోర్ గో మి కో రు ల లో ఫి రం గు లు హెచ్చుగా కాల్చుటను. సారవరకు వాయవ్యమున శుక్రవారమునాడు బ్రిటిష్ విమానములు 2 టన్నులు ఫిరంగి గుండ్లను వదలెను. 8 శత్రు విమానములను నేలగూల్చెను. మరనాడు రాత్రి 8 పడు విమానములు అచటనే 2 1/2 టన్నుల గుండ్లను వదలెను. కొనము లన్నియు భద్రముగ వచ్చినవి. శుక్రవారమునాడు త్రిపరామారు విమానములు విమానశాలలవైపును గుండులవైపును స్టేషనుల వైపును హాము నెయిలీ కటను - లై గ్ గణా - నె స్టీ - డ్యూ జా రోమ్మచకు - హోస్టల్ - ఫ్రెకాస్టేలలో భాంబులను వదలెను. చాలప్రేమకున్నులను మంటలును లేచినవి. శుక్రవారమునాడు రాత్రి విమానములను నాన్సిగ నెయిలీయున్న గ్రామములవై భాంబును వదలెను. నవ్వుమేమియును గలుగలేదు. అరక్షితగుడిమియంటు పట్టణమువై జర్మనులు చాలసారులు భాంబునేయగా ప్రజలలో 9 మంది చనిపోయిరి. 27 గురికి ముములు తగిలినవి.

పరామారి ప్రకటనము.

పారిసు, నవంబరు 18:— సోమ కుత్తరమున నెయిలీ నెయిలీ విజయము పొందెనది. మావశమైన స్థలమున పడియున్న శత్రువుల శేల సంఖ్యనుబట్టి వారి కపరిమితగు నవ్వుము కలిగిన దనుటశ్చయము. 227 మందిని 8 ఫురఫిరంగులను పట్టుకొంటిమి. నవోట్ల ఫిరంగులు కాల్చబడినవి.

రష్యా

రష్యా ప్రకటనము.

లండను, నవం 12:— లిప్టిజిలోల్నూ సోయిస్ట్ లంకి ప్రాంతమున పతియు ఫిరంగులనుగాల్చి శత్రువులు గొప్ప నీనను మావైకిరి. సాయంకాలము వరకునుపోరు జరిగినది. పిమ్మట శత్రులు సగము భగ్నమైన మాకందకములను కొన్నిటిని నాక్రమించు కొనగలిగిరి. డార్మ ప్రాకుదక్షిణమున శత్రుప్రయత్నములు నిష్ఫలమయ్యెను. అల్మషేమజోకు దమున మేము రెండు-మెట్టలను 209 మందిని పట్టుకొంటి మేము దక్షిణము గడాజార్మన రంగమువంక కేగుచుము.

రష్యా కందకములను

పర్యాయము వదలివేయుట

నెట్ట్రాగూడంబరు 11:— రష్యానుల్లి ప్రకటించిరి:— 7 శత్రు ప్రయత్నములను వ్యర్థపరిచిన వెనుక స్ట్రాడాఫ్ ప్రాంతమున వేమాదెండవ కందకమును జొచ్చితి

మి. శత్రువులు ద్రవాగ్నిని బ్రయోగించిరి. డార్మ ప్రాంతమున నిన్నటిదిన మాక్రమించుకొనిన స్థలములను మేము వదలివేసితిమి. మరఫిరంగులు ట్రోటన్ లో లోయందు శత్రుప్రయత్నములను వ్యర్థపరిచెను. షిడిల్ కనుమవద్ద హోమేని యను లవస్థుండముబూని శత్రువులను చుట్టవేసిరి. కాని బుజోలోయ యందు నారు మైట్ల వెనుకకు పోవలసి వచ్చెను.

ఇటలీ

ఇటలీవారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 11:— మంచును వన్నమును హెచ్చుగా నుండుటచే ఫిరంగులను కాల్చుట కభ్యంతరము కలిగినది. మాంటి ఫెయిటికెస్టిగ్న విజ్ఞాపకు మధ్య మేము మా పక్షినిన రేఖగా నొనరించి 900 గజములు ముందుకు పోయి 2 ఆరంగులముల ఫిరంగులను చాల మందుగుండు సామగ్రులను పట్టుకొంటిమి.

ఇటలీవారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 12:— వల్లర్యాట్రాగ్నలో లోయల మధ్య శత్రుసేల కదలిక హెచ్చుగా నున్నది. జ్యూలియా రంగమున ఫిరంగులు హెచ్చుగా కాల్చబడినవి. మరయొక ఫిరంగి దొరికినది.

కెనడా

కెనడాదేశము.

జర్మను పక్ష వార్తాపత్రికలు.

ఒటావా, నవంబరు 9:— హోప్టు వార్తాపత్రికల నన్నిటిని ప్రభుత్వమువారు ప్రచురణమునుండి నిలిపివేసి సాహాయ్యముచేయుట మానుకొనిరి. ప్రచారణమునకు ఏకేషనుగు ధనమును బోయవలయునని శాసించిరి.

ఈజిప్టు

అరేబియానాక విషయము

నాకలోని వా రొకరుచెప్ప సంకతులు.

కెయిరో, నవంబరు 11:— పూర్వము ఆస్ట్రేలియాలోని సిడ్నీ పట్టణమునకు మేయరుగానుండి గలిచిన సర్ జేమ్సు గాహంగారి సతితో నొకరు మాట్లాడగా నామెయిల్లు చెప్పెను. 11-80 గంటలకు ఒక శత్రు సముద్రాంతగ్రామి ముందుగా తెల్పుకయే టూర్నిడోలను ప్రయోగించెను. ఒక ప్రక్కన దెబ్బ తగిలినది. అరేబియా నాకనుండి తక్షణమే అగ్నిగోళములను గాల్చిరి. వెంటనే భయనూచకుగు శబ్దము చేయునట్లే దానిలోని వారందఱును ఈదుటకు ప్రయోగింపబడు పటకాలను ధరించి పడవలలోనికి దిగిరి. అందఱును నాకయజ మానియాజ్ఞ ననుసరించి వైర్యముతో తమపనిని జరిపిరి. తీవ్రమగు వాయువునులేచు. మేఘమునులేచు. గ్రాహం వొరపాని ఎక్కిన పడవయందును, ఇంక రెండుపడవలందును 147 మంది ప్రయాణికు లుండిరి. వారందఱును “సిటీఆఫ్ మర్సెల్స్” అను స్టీమరులో నెక్కింపబడిరి. ఇంకొన్ని చిన్నస్టీమరులలోనికి దక్కినవా రెక్కిరి. గ్రాహం దొరపానికి కట్టెడుట “అరేబియా” నాక ప్రక్కనే ఒక సముద్రాంతగ్రామి కనపడెను. కొంతదూరమున నింకొక సముద్రాంతగ్రామి యుండెను.

నార్వే

నార్వేనాక

కొపనుహేగను, నవంబరు 11:— 7 వ తేదీని ముంచబడిన టూర్మలంగులను నార్వేనాకలోని వారు 5 గురు కనబడుట లేదు.

మరియొక నార్వేనాక మునుగుట

అత్మేరియా, నవంబరు 12:— ట్రిపోలీ అనునాక ముంచబడినది. నావికులు కాపాడబడిరి.

నాకలలోనివారి రాక

కోరున్నా, నవంబరు 12:— బాలో పోగ్లీ అనునాక నాకలును, లకోలంబియ అను అమెరికా నాకయు ముంచబడినందున వానిలోని గ్రీకులు 163 మంది ఇచ్చటికి వచ్చిరి.

ముంచబడిన నాకలు

లండను, నవంబరు 12:— డాఫేనుస్టీడు అను నార్వే నాకలును నెజారి అను డెన్మార్కునాకయును ముంచబడినవి. కొలంబియా అను అమెరికానాకను జర్మను జలాంతగ్రామియే ముంచినదని స్థిరపడినది.

జర్మనీ

జర్మనుల భయము.

ఎమిస్సు, నవంబరు 11:— పరామారు విలేఖకు దొక డిక్టు వ్రాయుచున్నాడు.— బ్రిటిషు రంగమునందు కాలమానస్థితి శత్రువుల కనుకూలమైనందున వారు తమ స్థానములను బలపఱచుకొని ఇప్పుడు కొంచెము తీవ్రముగా బోరాడుచున్నారు. బ్రిటిషువారు మఱల గొప్పప్రయత్నములతో తమ్యెదిరించుచు రేమా యను భయముతో కొన్ని కొన్ని స్థానములందు విమానములను, ఫిరంగులను కేర్చుచున్నారు. శత్రువిమాన మొకటి మన పంక్తులను దాటి వచ్చినయెడల మన విమానములు 30 శత్రుస్థానములలోనికి బోవును గాన మనస్థానములను పరిశీలించుటకు శత్రువుల కవకాశము వొరకుట లేదు. శత్రువుల కిదియొక భయము. జూలై మాసమునుండి ఒకనిమిషము సేపై నను శత్రువుల హ్యారయములకు కాంతి నిచ్చుటలేదు. యుద్ధ తీవ్రత విశేషముగా నగునని శత్రువులకు బాగుగా దెలియును. పికార్డియందే బ్రిటిషువారే తీవ్రముగా పోరు సల్పుచున్నారనుటకేష్య. యూరపుఖండమునందువివిధరంగములలో బ్రిటిషు సేనలు విరివిగా గలవు. ఇదియున్నయు ఒక్కపర్యాయము శత్రువులమీద బడి భంజింపగలవు. నేనాముఖము పొడవునను బ్రిటిషు శత్రువులు శత్రువులను నిరంతరము కాల్చి నేయుచున్నవి. ఇదియే బ్రిటిషువారి స్థానబలిమికి కారణము.

బెవేరియా రాజకుమారుడు మరణించుట.

ఆంట్వర్డుమ్, నవంబరు 9:— హెర్లిక్ అను బెవేరియను రాజకుమారుడు గాయమునలన మరణించెనని మ్యూనిక్ నుండి తంతివార్త వచ్చినది.

ఆస్ట్రీయా

హంగరీ సైనికుల సమాధులు.

అలహాబాదు, నవంబరు 12:— హంగరీ సైనికుల సమాధులను గాపాడుటకు నియమింపబడిన బర్గేరియను సంఘము వారి రిపోర్టు ప్రకటింపబడినది. 1914-15 వ సంవత్సరపు శీత కాలమునందు 2 లక్షల 50 వేలకు మీద ఆస్ట్రీ హంగరీయను, జర్మను సైనికులు కాల్చేతియనుల కుత్తరమున చనిపోయిరని తెలియుచున్నది.

అమెరికా

జనరల్ రాలిన్సన్ గారు

అలహాబాదు, నవంబరు 12:— అమెరికాయందు జనరల్ సన్ గారితో పత్రికావిలేఖకుడు సాయుగ్ గారు ప్రసంగించిన విషయములు ప్రకటింపబడినవి. వానియందు రాలిన్సన్ గారు ఇట్లు చెప్పిరి.— పశ్చిమరంగమున జర్మనుపంక్తిని శేదించబడగలదనుటకు సందేహములేదు. మిత్రపండ్లివారు అన్ని రంగములందును శత్రువుల కమితమగు ఒత్తిడి గలిగించి ఏదోయొక మూల వారి పంక్తి లొంగునట్లు చేయవలయును. రాబోవు వసంత కాలమునఱకు మన సేనాబలము మఱల వికసింపనేరదు. నేనవికాల ముప్పుటికి మనము కొండనెక్కగలము; కాని మఱల అవతలి వైపున దిగులోపల ఎగుర్లు దిగుర్లుగల పీఠభూమిని దాటవలసియుండును. ఈస్థితి తలువాత వచ్చు కొండ నిలువుగానైనను లేక ఏటవాలుగా నైన నుండవచ్చును. కాని ఇదియంతయు కొండ నిగుస్థితి కనుక తప్పక సులభముగా నుండగలదు. సోమరంగమును గూర్చి నుడువుచు రాలిన్సన్ గారు తామును జనరల్ సర్ డెల్లప్ హేగు గారును గత మార్చి మాసమున రంగస్థలమును పరిశీలించి ఆస్థానమును నిశ్చయించుకొనిరి. అప్పుటికి అస్థానమున అనన్యుండము నారంభించుటకు సేనలు సునిధ్యగా నుండలేదు. అనన్యుండము నారంభించుటకంతే ముందే శత్రు ప్రదేశమును గొంత జయించుట యుపయోగకరముగా నుండెను.

అమెరికా ఎన్నికలు

న్యూయార్కు, నవంబరు 11:— కేలిఫోర్నియా నుండి 18 వోట్లు వచ్చుటవలన విల్సనుగారు జయించిరి. అప్పుటికి విల్సనుగారికి 272 వోట్లును, హ్యూగ్సుగారికి 259 వోట్లును వచ్చినవి. ప్రజాసత్తాకవాదులు వోట్ల న్యాయమును గూర్చి మహా వాదనలు సలుపుచుచు నవ్యక్తము లేదు. ప్రజాసత్తాకవాదులు ఎన్నికలలో ఇంకను పోబాట్టుండుచుయు విల్సనుగారి జయము లెన్నై యుండవలయు చెప్పుచున్నారు. ఇడాహో, వాషింగ్టన్, న్యూజా, వోర్మింగ్, డెలా, కొలోరాడో, ఆంజోనా, కాన్సాస్, నీవాడా, కేలి ఫోర్నియాల యందలి స్త్రీల వోట్లు కల్పనగానే పక్షముననే వచ్చినవి. ఇల్లినాయిస్, ఓర్గిన్, కెంటాకీ, స్ట్రీలవోట్లు విల్సనుగారికి ప్రతి పక్షముగావచ్చినవి. న్యూనాబు హ్యూగ్సుగారికి తమవోట్లు నిచ్చిరి.

బాల్కన్

రోమేనియా రంగము.

లండను, నవంబరు 11:—రోమేనియాను తిట్లు ప్రకటించి:—ప్రహారీవాలోయందు నున ఎడమగట్టున వీర్రుగు యుద్ధము జరుగుచున్నది. ద్రగ్గస్టావీల ప్రాంతమున కిరంగియు ధము జరిగినది. అల్బుజ్జియందు యుద్ధ మింకను జరుగుచున్నది. వల్క్సను కనుమరదను, ఒర్స్వాయెద్దను, గొబ్రూజాయం దున పరిశీలించు మారులేదు.

జర్మనులు-గ్రీకు ప్రతినిధి.

పేథెస్సు, నవంబరు 9:—పీరియస్ హార్బరు కమిషను కు పూర్వ మధ్యక్షుడుగానుండిన కాలీమాసియోటిస్ అను నతడు "గోడెక్" "అెస్లా" నాకలకు రాక్షసిగొన్న సైన్య చేయుచుండెనట. అతనికిని జర్మను రాయబారికిని జరిగిన ఉత్తర ప్రశ్నోత్తరములు పట్టుకొనబడినవి. ఈ ఉత్తరములు క్రమముగా వ్రాసినవి అతడు చెప్పుచున్నాడు.

లండను, నవంబరు 10:—కలిమేషియోటిసును బంధించి గ్రీకులు రాయబారి యొద్దకు పంపిరిని పేథెస్సునుండి పొరిను విలేఖకుడు వ్రాసెను.

లండను, నవంబరు 11:—కలిమేషియోటిస్ దాగు కొని యున్నాడు. పల్లికు ప్రాంతాల్బుటను విచారణ సలుపు చున్నాడు.

మిత్రమండలి సందేశము.

పేథెస్సు, నవంబరు 11:—గ్రీకులను జర్మను ఆస్తి యను రాయబారిలను పంపివేయవలయునని మిత్రమండలివారు గ్రీకు ప్రభుత్వమువారికి వ్రాసిరి.

వెనెజుల సేన.

పెలోనికా, నవంబరు 11:—వెనెజుల సేన సేనా ముఖమునకు బోవుటకు సిద్ధముగా నున్నదని తెలియుచున్నది.

మిత్రమండలివారు కాక్స్ కైమను

రాజుగారికివ్రాసిన స్థాపిక

లండను, నవంబరు 9:—బల్గేరియను ప్రతిపక్షభావ వ్యధినిగూర్చి కాక్స్ కైమనురాజుగారు చేసిన వాదానములను నుజుల ధ్వజమున మిత్రమండలివారు రాజుగారికివ్రాసిరి.

గ్రీసులో జాతీయో ద్యమవ్యాప్తి

పేథెస్సు, నవంబరు 12:—వైనికోద్వోగులు చాల హెచ్చుగా జాతీయోద్యమమున చేరి నలోనికాకు బోవుచు న్నారు. ఈ దినముండి 554 కురు స్వచ్ఛంద వైనికు లనటిక నచ్చిరి.

వైనికోద్వోగులను ప్రబోద్వోగులను రాజీనామాల నిచ్చి జాతీయ సేనలో చేరుట కభ్యంతరము కలిగించునని గ్రీకురాజు వర్గ మువారు మిత్రమండలికి తెలిపిరి.

స్ట్రీమా రంగము.

లండను, నవంబరు 12:—స్ట్రీమానికావాల్-స్ట్రీమా రంగమున-బ్రిటిషు కావలిసిన శత్రువులతో తెలపడి చాలచుం దిని పట్టుకొనెను.

నౌకావిమానములు బల్గేరియాపైని

గుండ్లను వదిలుట.

లండను, నవంబరు 12:—శుక్రవారమునాడు నౌకా విమానదళము ద్రామా-పూర్వా-అజిష్టాలలోని బల్గరవిమాన కాలలపై బొంబులనువదిలీ చాలనష్టమును కలిగించెను. శుక్ర వారమునాడు ఫోక్సింగనుమీదకు బొంబులను వదిలెను.

సెర్వియావారి విజయము

పేథెస్సు, నవంబరు 12:—సెర్వియానునాడు బల్గేరి యను నోడించి ముందుకుపోయి సెర్వియావారు పోలకు ప్రాంతమున నిక్కి-భాగమునుగూడ వశపరుచుకొనిరి.

లండను, నవంబరు 12:—శుక్రవారమునాడు ఫోక్సింగనుమీద ముట్టడి నాకా విమానములవలన జరిగినది.

లండను, నవంబరు 12:—కులేనట్టయొద్ద సెర్వియా వారికను ముందుకు పోవుచున్నారు బల్గరులు క్రొత్త సేనల సో 12 వ తేదీన వరకు తెలపడి రాడిరి. సెర్వియావారు వారి సేనను మరి 1000 మందిని కిరంగులను ఇరవ సాను గ్రులును పట్టుకొనిరి. గతనెలలో 56 కిరంగులను పట్టుకొనిరి.

విమాన యుద్ధము

పారిసు, నవంబరు 12:—శుక్రవారమునాటి రాత్రి సర్ డగ్లస్ హేగుగారు ప్రకటించిన దేహాంమిది విమాన యుద్ధమును జనులందఱును ఆత్యంతతృప్తితో చూచిరి. జర్మ నులు మహాయుద్ధమునలుపు నిచ్చుతో విశేష ప్రయత్నములను చేసిరి. జర్మనులు మన పంక్తులను దాటకముందే 30 ఆంగ్ల విమానములు శత్రువులపై బడినవి. శత్రువులకు 36 విమానము లుండెను. ఒక ఫోర్ జాలి విమానము మండుచు నేలగూలెను. ఒక ఆంగ్లవిమానమునకు చాల దెబ్బలుతగిలెను.

సెర్వియను రంగము.

లండను, నవంబరు 12:—ఆంగ్లనావికా ఫిరంగులు ప్రాచిన్సా పురముపై అగ్నిగోళములను వేసెను.

ఆంధ్రసారస్వత మహాసభ.

రాజుపేండ్రవరం, నవంబరు 12:—ఆంధ్రసార స్వత మహాసభకుగాను కోపూరు గిర్వాణ విద్యాలయపు ట్రీ టీలు చక్కని యేర్పాట్లను చేయుచున్నారు. మహాసభ ఈ నెల 18,19వ తేదీలందు జరుగుట కేర్పాట్లు చేయబడినవి. పోలవరం జమిందారుగా రగ్రానసాధిపత్యమును వహించుట కంగీకరించిరి. 18వ తేదీననే గిర్వాణ విద్యాలయపు విద్యా ధివనశి గృహమును ముసునూరు జమిందారుగారు తెజతురు మహాసభకు రావుబహదూరు కే.పి.రేలేలింగముగారు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులుగానుందురు. విద్యాలయసంఘమునకు దివాన్ బహదూరు. టి. వేంకటచలము పంతులుగారు అధ్యక్షులు గానుందురు. విద్యాలయ మందిరమువద్ద పాకలు వేయించు చున్నారు. శ్రీలక్ష్మసుప్రత్యేకస్థలము ఏర్పాటుచేయును. సభకు విచ్చేయు ప్రతినిధులు తామువచ్చుతేదీలను త్వరగా తెలుప బ్రార్థితులు. వారికి తగిన వసతులేర్పఱుపబడును.

కైకలూరు వార్తలు,

(తంతివలన)

కైకలూరు, నవంబరు 11:—కొల్లెరుకు వరదలు విశేష ముగా వచ్చుచున్నవి. అనేకగృహములు కూలినవి. అనేకులు లంకలను వదిలిపోయిరి. సేవకసంఘము సేర్పాటు చేయుచు న్నాము. 3000 మందిని రాధారై లిన కూడులేక మాడు చున్నారు.

ప్రాధెసరు రామమూర్తి గారు

(ప్రత్యేక విలేఖరి పంపిన తంతివార్త)

మాయవరము, నవంబరు 12:—ఈ నెల 10 వ తేదీన కుంభకోణమున ప్రాధెసరు రామమూర్తిగారు కడపటిప్రదర్శ నమునుగానించిరి. సుమారు 2000 రూపాయల వెలగల వజ్రవిక శంకలిని టి. బాలకృష్ణ ఊదయ్యగారు ప్రాధెసరు గారికి బహుమాన మొసంగిరి. ఊదయ్యగారు ఆహ్వాన సంపుటచే తిరుచునాపల్లినుండి వచ్చిన అండపత్రి జమిందారుగారు ఊద య్యగారి పక్షమున ప్రాధెసరుగారికి శంకలి నొసంగిరి. ప్రాధెసరుగారి కిట్టి గౌరవము జరిగినందులకు పట్టణము వా గ్గందరు సభికానందము నొందిరి. ప్రాధెసరుగారు మాయవ రములో కొన్ని ప్రదర్శనముల నొనరించి కడలూరునకును పునూ టికిని వెళ్లెదరు.

REUTER TELEGRAMS. Great Serbian Successes.

LONDON, November 12. Reuter correspondent at the Serbian Headquarters wires, that successes on Cuki Range continue. Bulgars reinforced with fresh troops. Counter attacked on the 17th inst, but were thrown back and pursued, thousand additional prisoners, eight Howitzers and other war-material being captured. Fifty-six enemy guns have been taken during last month.

Steamers Sunk,

LONDON, November 13. Norwegian steamers Daphne and Seirstad and Danish steamer Freja have been sunk. It is confirmed that a German submarine sank the American steamer Columbus.

National Movement Rapidly Spreading

ATHENS, November 13. More garrison officers and non-commissioned officers are joining the National movement and proceeding to Salonika where a draft of 554 organised Greek volunteers from Egypt has arrived.

It is reported that Government has acquiesced in Entente demands that public officials and officers shall be permitted to join the National forces provided that the officers resign their posts.

Paris Communique.

PARIS, November 13. Last night's communique said: North of the Somme we have completed conquest of Saillies. Judging from the number of corpses on the captured around German losses were very heavy. Two hundred and twenty-seven prisoners and eight Machine-guns have been captured. There has been only usual artillery firing elsewhere.

British Communique.

LONDON, November 12. General Haig last night reported that enemy artillery had been active at Les-Boeufs and Enaourt Labbaye. We twice discharged gas north of Ancre.

Colossal German Attack.

Enemy Machines Felled.

PARIS, November 12. The great battle in the air at at Bapane mentioned by General Sir Douglas Haig in his 'communique' on Friday night was watched by thousand of spectators. Baffled in their attempts to cross the British lines, the Germans decided on a colossal expedition, warning of which was given by our scouting aircraft. Accordingly three British squadrons, very one of ten machines, attacked the Germans before they could cross our line. The enemy consisted of at last thirty-eight Fokkers and Rumplers. The scene was most exciting, as machine guns cracked, varied by the deeper note of revolver-guns, and the issues awayed in the balance for a long time. The first machine to be put out of action was a Fokker, which whirled giddily for a moment, burst into flames and crashed to earth. Then a British biplane was badly hit and net two Germans. There were followed by many others, but the precise number was not ascertained. The British were throughout superior, and they routed and punned the enemy whose losses were the heavier. It is likely that the Germans will repeat their experiment.

LONDON November 12. Referring to Friday's raid on Focklinp the Admiralty says that it was carried out by naval aoplanes.

British Operation.

Serbian Successes

LONDON November 12. A British despatch from Salonika reports that nava guns successfully shelled the enemy bivouacs at Provissa.

LONDON November 12. A British official despatch from Saloka says that on the Struma front our patrols have encountered hostile detachments, taking some prisoners.

LONDON November 12. A Serbian official statement says tht the Serbians yesterday carried out brilliant operations on the Cernareka carrying strong positions and capturing 600 prisoners and a number of guns.

SALONIKI November 12. The Serbians on Saturday repulsed aulgarian counter-attack on thei new positions and exnded their gains capturing the rest of the village of Pol.

The Austrian Empror

LOND, November 12. The Austrian Emperor is suffering fm catarrh.

NORWAY AND GERMANY.

Submarine Victim

AMSTERD, November 12. The Berlin "Lokalanzeiger, though admits that it was not aware of the Norwegian Grnment decision regarding belligerent submarines in Nwegian waters, says, if Norway adheres to the regations recently published, Germany will ignore them because they are illegal. If, nevertheless, Norway ins, there will be no question of the continuance of diphtic or other relations.

MYSORE.

Floods in Myse.

Reports of Dama.

BANGAL, November 10. In connection with the damage cau by the recent rain the following further facts are elicited - On the night of the 8th during heavy rains a man arwo women, one of them old toik shelter under a bridgeer the huge drain near Agram Plains and they werashed away by the current. On receipt of infortion about the incident Inspector Smith d a party of policemen proceede to the place, rescued the man and one women, but they could notfith the old woman. It appears a young woman was also wed away further down the drain while fording it. The bodies of both the women were recovered nextmornning in a tank two miles away. As regd collapse of houses in lower Knoxpet only aboutty houses, mostly built of mud and occupied by poor bhamas collapsed and a woman as reported, died of inesreceived by the falling of the roof of o of the huts. Police have no informations regards drowning of children reported previously. Cox has taken prompt measures to house the suffa and to afford relief to them Police under Inspectmith rendered in - valuable service. The huts whicollapsed were situated below Ulsoor tank.

Storm from the Bay is travelling th-eastwards and is in central Bengal. The disturbe in Kashmir nearly appeared. Rainfall has beearly general in Bengal and local in Assam, Mysoreloutheast Madras and Madras Deccan.

Principal amounts are Shillong 4, Cherrapunji 3, Barisal 1/2, Burdwan 4, Berhampo2, Mymensingh 5, Bogra 3, Chitaldrug 1/4, and Coimbe 1/2 Forecast :- Increase of rain in north Bengal, assam and dimunition in south Bengal.

Pasteur Institute report.

RANN, November 10. The first year's report of the Bu Pasteur Institute since its opening shows that out e total 341 persons who sought advice for bites from 191 were treated for rabies. There were 1344 examims during the year ending July 31st 1916. Of patients 163 were from Rangoon and urbs. From the figures now available it is shown bites from rabid dogs in Burma are largely more uent than the mortality returns have indicated. s also stated in the report that from the fact thapersons bitten by dogs declined to seek relief at thestitute at least 25 per cent do not come to the institnd there had been abundant evidence of reticence arretness shown by such persons.

THE GREAT WAR.

Serbians Valiantly Going Forward.

Striking Proofs of Allies' Aerial Supremacy.

RUSSO-RUMANIAN OFFENSIVE PROGRESSING.

India in Parliament; Chamberlain's Splendid Defence.

[Reuter's Agency.]

Great Britain

Dutch Mail Boat Seized.

British Passengers Aboard.

LONDON, November 10.

FLUSHING.—The mail boat "Konigin Regent," which left this morning, has been taken to Zeebrugge.

LONDON, November 12.

FLUSHING.—The "Konigin Regent" was held up near Noordvinder. She had ninety-three passengers on board including sixteen children and nineteen British subjects, of whom eight were from Ruhlben.

Meaning of Germanised Turkey.

LONDON, November 9.

At the Guildhall banquet Mr. Asquith at the outset referred to the Turkish misrule in Europe. He mentioned the massacre of the Armenians under German eyes as an example of the real meaning of a Germanised Turkey.

Compulsory Service in India.

Mr. Chamberlain's Reply to Suggestion.

LONDON, November 12.

Mr. Yate suggested that the Military Service Act should be applied to all Europeans and Anglo-Indians in India.

Mr. Chamberlain replied:—"The Act does not apply to any of His Majesty's subjects outside Great Britain, and I see no reason for making an exception in the case of residents in India."

India and the War Finance.

Mr. Chamberlain on Suggested Loan.

LONDON, November 12.

In the House of Commons, in reply to a series of questions by Mr. Wedgwood, Mr. Chamberlain stated that the questions of an Indian War Loan had been carefully considered in India and at Home. He did not see his way to advise its issue. The money available in India for Government loan was limited and the war had stopped Indian borrowings in London. Mr. MacKenna and he agreed that the most effective help India could give was to avoid recourse to the London market. India had paid off seven and a half millions of floating debt in London this year and bought, since war, more than seven millions of Imperial securities. There was reason to believe that there had been considerable private subscriptions from India to the British issue, and he doubted whether any more money would be obtained from India by means of a War loan. The Government of India was already giving all the assistance in its power in the provision of military supplies of all kinds. He recalled that at the beginning of the war India gave large supplies which Britain could not provide and which were urgently needed. He believed that a detailed statement of India's assistance in the war would be supplied by the Mesopotamia Commission.

A War Profits Tax

He assured Mr. Churchill that the question of a War Profits Tax was considered when the last Indian budget was framed, but he declined to anticipate future budgets.

Travancore Monazite.

Sales to British Firms.

LONDON, November 12.

In the House of Commons Mr. Chamberlain stated that the Travancore Minerals Company had itself purchased the German share therein. The Company had undertaken to sell monazite and direct at a fair price to any bona fide British firm desiring to purchase reasonable quantities for the purpose of manufactures.

Peat for the Trenches.

Remarkable Saving from New Invention.

LONDON, November 12.

The "Daily Chronicle" states that as a result of a new invention the Ministry of Munitions is considering the utilisation of peat deposits for the manufacture of charcoal for the trenches at a cost of thirty shillings per ton as compared with ten pounds sterling, the present cost of manufacture from wood.

Survivor's Graphic Story.

Doomed Vessel Fires on Submarine.

LONDON, November 11.

CAIRO.—Lady Graham, widow of Sir James Graham formerly Mayor, of Sydney, who was a passenger on the "Arabia" stated in an interview that the "Arabia" was

torpedoed at half past eleven without warning. She was struck on the starboard side. She immediately fired and it is believed, hit the submarine. A signal was forth with given to abandon the ship and the passengers put on life belts and took to the boats very quietly. Splendid discipline prevailed. The ship had no list and the weather was perfectly calm. Lady Graham's boat and two others containing 147 persons were picked up by the "City of Marseilles" within an hour of their leaving the "Arabia," and they were received with the greatest kindness. All their effects were lost. Other boats were picked up by trawlers. Lady Graham saw the submarine, which seemed very close and one other submarine, if not two, was seen in the vicinity.

Lord French on the War.

Climax on the Main Fronts Approaching

ALLAHABAD, November 12.

LONDON, November 10.—Lord French in a speech at the Guildhall said that the conflict on the main fronts was probably approaching a climax or would do so next spring. The position compared with a year ago filled us with confidence and hope. At the same time the climax of a war of this character did not mean that the end was in sight.—"Pioneer."

Canteen Contractors Abolished.

Regimental Institutes Organised.

LONDON, November 10.

The contracts system in regimental canteens in the United Kingdom, Egypt, Malta, Gibraltar, Bermuda and other stations abroad has been abolished and replaced by an official organisation of regimental institutes. It is proposed to acquire the plant and stock of the contractor for two million sterling.

British Firm Secures French

Petroleum Concessions.

LONDON, November 11.

PARIS.—An interpellation in the Chamber revealed the fact that a petroleum concession in Algeria had been granted to a British firm. The Minister of Works defended the arrangement, emphasising the close friendship between Britain and France.

The Reuter's Agency Negotiations.

The Would-be Purchasers

Object of the Acquisition.

LONDON, November 12.

The following authorised statement is issued to-night: The offer to purchase the undertaking of Reuter's Telegram Company has been made by the Hon. Mark Napier, Chairman of the Company, with whom are associated Lord Glenconner, Chairman of the Union Bank of Scotland, Viscount Peel, Director of the London and the Provincial Bank, and the Right Hon. Sir Starr Jameson, President of the British South Africa Company. Certain investigations are now being undertaken on behalf of Mr. Napier and his friends, and if the result is satisfactory, their offer will be promptly submitted to the shareholders for their approval. It may be stated that one of the principal objects of the acquisition of the undertaking is to ensure that Reuter's Agency shall continue to be independent of any alien or undesirable control, and that its conduct and administration shall be entirely British. It is intended to continue the existing administration of the Agency, and Mr. Roderick Jones, the present head, will remain in that position with enlarged powers.

Indian Litigation Delays.

An Enquiry Proceeding.

LONDON, November 12.

In reply to Sir John Roes, Mr. Chamberlain stated that he viewed with grave concern the delays in the Indian litigation disclosed by the recent judgement of the Privy Council. He wrote to the Government of India in May, requesting them to consult the High Courts on the subject and report their views and proposals as early as possible.

Indian Students' Educational Adviser.

LONDON, November 12.

Mr. Chamberlain has appointed Dr. T. W. Arnold as Educational Adviser for Indian Students in succession to Mr. Mallet, who is retiring at his own request at the end of the year.

Naval Airman Captured.

LONDON, November 12.

The Admiralty announces that Lieut. Hodge who participated in the raid on Zeebrugge was taken prisoner. All others returned.

TELEGRAMS.

Steamers Sunk.

LONDON, November 12.

The British steamers "Bogota" Marga and Earl of Fortar have been sunk. Seventeen of those on boards Bogota have been picked up, but two boats are missing.

American Steamer "Columbia."

LONDON, November 13.

The American steamer "Columbia" is believed to have been sunk.

Norwegian Steamer "Tulang."

LONDON, November 13.

COPENHAGEN.—Five of the crew of the Norwegian steamer "Tulang" which was sunk on the instant are missing.

Another Norwegian Steamer Sunk.

ALMERIA, November 12.

Norwegian Steamer "Tripoli" has been sunk. Crew was saved.

Arrival of the Men of the Steamers

Sunk.

LONDON, November 12.

CORUNNA.—Greeks numbering 163 men of the torpedoed Norwegian Steamers Balt and Fordele and of the American steamer Columbian arrived here in lifeboats.

Increase of the Price of the "London Times."

LONDON, November 12.

A Weekly dispatch says that the price of the London Times will be increased to three and half pence on the 20th inst. Other leading dailies will probably follow suit.

FRANCE.

LIQUID FIRE ATTACK DEFEATED.

Famous airman's Twenty-first Success.

French Airman over the Rhine.

LONDON, November 13.

PARIS.—A communique issued this afternoon reports violent artillery firing north of the Somme. The enemy using flammeurier attacked in the vicinity of Dentcourt but was forced back with very bloody losses. Lieut. Guynemer has brought down his twentieth and twenty-first enemy aeroplanes, and three others have also been brought down. We dropped two tons of bombs on the enemy positions on the Somme. A French aeroplane flew over the Rhine and bombed and severely damaged the station of Offen-

burg.

General Rawlinson Interviewed.

German Line Can be Broken.

ALLAHABAD, November 12.

An account is published in America of an interview between General Rawlinson and the American correspondent, Mr. Palmer. General Rawlinson said: "Undoubtedly the German line on the western front can be broken. The Allies will keep on pressing simultaneously on all fronts until at some point the enemy gives way. Our army will not reach the zenith of its power until next spring. By the summer, I think, we will have reached the top of the hill, but there is an undulating tableland to cross before we really get on the downgrade. The portion beyond this may be a steep or gentle slope, but will be downhill work so comparatively easy. Referring to the Somme offensive, General Rawlinson said that General Sir Douglas Haig and he surveyed and chose the ground in March, but the army was not ready and taking over a part of the French front was considered preferable to a premature offensive."

Enemy Activity at Verdun.

French Awaiting Developments.

LAHORE, November 12.

LONDON, November 11th.—The Central News Agency's Paris correspondent says:—"A violent bombardment in the Douaumont-Vaux sector seem to indicate an intention to attack. The French are calmly expectant.—"C. and M. Gazette."

Repatriation of Inhabitants.

Agreement.

LONDON, November 12.

PARIS.—An agreement has been reached between France and Switzerland and Spain and Germany regarding the repatriation of numerous inhabitants of the occupied territories.

The New French Loan.

Large Previous Loan Explained.

LAHORE, November 13.

LONDON, November 13th.—M. Ribot in a speech explained that the previous loan was three millions of francs above the present, solely because the three per cent rents were then admitted to conversion.—"C. & M. Gazette."

GERMANS FEAR FRESH

BRITISH ATTACK.

Their Increasing Activity.

Superiority of British Airmen and Artillery.

LONDON, November 12.

AMER.S.—A French correspondent says:—"The enemy on the British front has profited by bad weather to repair his losses and consolidate his position and is now displaying great activity. He has concentrated at various

TELEGRAMS.

points much artillery and aeroplanes, fearing a fresh British attack. His fears are heightened by the impossibility of his making aeroplane reconnaissances, as British machines cross his lines in proportion of thirty to one, despite the increase in enemy squadrons. The enemy has not been left in peace since July, and he knows that the storm is about to burst again more violently than ever. It would be a mistake to think that the British are active in Picardy only. The British forces on the continent are now numerous enough to threaten the enemy at several places simultaneously, and the British artillery along the whole line is constantly bombarding the enemy, causing him heavy losses and maintaining his demoralisation. This is the best proof of its favourable position.

British Communique.

LONDON, November 12.
General Haig this afternoon reports that last night we successfully released gas southward of Ypres.

Aerial Exploits.

LONDON, November 12.
General Haig last night reported that sixty prisoners were taken in attacks on the previous night. Yesterday, our aircraft successfully bombed the enemy huts, aerodromes, headquarters, stations and trains. Two trains were hit and the third was set on fire. A number of explosions followed. Three enemy machines were destroyed in course of numerous fights in the air and a fourth was forced down in our lines. Many others were driven down damaged.

One of our machines is missing.
Later, Sir Douglas Haig this afternoon reports:—Last night we successfully released gas, southward of Ypres.

Paris Communique.

PARIS, November 12.
Last night's communique said:—This afternoon the French north of Somme recaptured most part of the village of Saisel. We occupied the north-eastern and south-eastern outskirts, but the enemy is still resisting desperately in the eastern part. Hitherto, one hundred prisoners have been counted. The Germans delivered an attack south of Pressoir south of Somme, but were repulsed with bombs. Furious artillery duel continues in the Ablancourt and Gomiecourt districts. The British aeroplanes on Friday dropped two tons of projectiles on steel-works at Fookingen northwest of Saurbrück and felled three enemy machines in fights during the raid. On the following night eight French aeroplanes dropped two and half tons of projectiles on the same works and several fires were observed. All machines returned safely. The French squadrons on Friday night, armed with projectiles, the stations at Ham St. Quentin Tergna and Neale Aerodrome at Dieuze blast furnaces at Romsdach and Hagondange and Airbels at Frescaty. Explosions and fires were caused. The German aeroplanes on Friday night bombarded several French towns including Nancy Cuneville. No damage was done. Open town of Aviment was several times bombarded during the same night and nine civilians were killed and twenty-seven injured.

Paris Communique.

PARIS, November 12.
This afternoon's Communique says:—North of Somme we made some progress last night, north of Saillies and also in the eastern portions of the village. The enemy violently bombarded the whole district south of Somme. Enemy attack southeast of Eerny, following on lively bombardment, was, for the most part, broken by our fire. Enemy fractions which entered some advanced trenches were immediately ejected by a counter-attack. We maintained our positions. We executed successful coup de main on the enemy trench opposite Armancourt. Lieut. Heateaux has brought down his twelfth aeroplane and Lieut. Deuin, his ninth.

British Capture Regina Trenches.

LONDON, November 10.
General Sir Douglas Haig this afternoon reports: Last night the eastern portion of the Regina trench, being a continuation of the trench captured on October 21st, was captured and we secured a thousand yards of front despite barrage. We took some prisoners.

RUSSIA.

GENERAL BRUSSILOFF INTERVIEWED.

Significance of Summer Operations.
Utmost Support for Rumania.

LONDON, November 12.
General Brussiloff, in an interview, said the summer operations mark the definite period of the defeat of the enemy dating from the Allied co-ordination of programmes. The enemy's superhuman efforts had failed to regain the initiative on the Russian south-western front. The campaign in France demonstrated the ability of the British and French to destroy any German defences. The zenith of Russian power would only be reached next year when she would have the largest and best army since the beginning of the war. "We are still inferior in material and heavy guns this year. Rumania's temporary reverses have not the slightest significance in view of the German failure to pierce the Carpathians. Russia from the Tsar to the common soldier is unanimous in the determination that Rumania must be supported to the utmost possible extent."

Russians Abandon Trenches and Heights.

Rumanians Assume Offensive

LONDON, November 11.
PETROGRAD.—An official statement says:—After repelling seven onslaughts we fell back to the second line trenches in the region of Skredoff. The enemy used liquid fire. We abandoned heights which we occupied on the previous day in the region of Dornavatra. Our

artillery repelled the enemy attack in the Trotus valley. The Rumanians took the offensive in the direction of the Predeal enveloping the enemy's left flank, but they have been forced to retreat three miles in the Buzeu valley.

Fierce Fighting in Galicia.

Trenches Lost and Regained.

LONDON, November 11.
A Russian communique says:—By means of a sudden counter-attack we recaptured a section trenches at Skon boff. The enemy attacked fiercely east of Narejvka against a ridge of heights. He was everywhere repulsed until the afternoon when he succeeded in pushing back the portions of one of our regiments, but the enemy was again driven out. In the evening the enemy offensive in the wooded Carpathians and south of Dornavatra have been repelled.

ROUMANIA.

Fierce Fighting in Rumania.

LONDON, November 11.
A Rumanian communique reports:—Fierce fighting in the Prahova valley, especially on our left wing. There has been an artillery action in the Dragoslavele region. Fighting continues in the Alt district. The situation is unchanged in the Vulcanus Pass at Orsova, and in Dobrudja.

The Bombardment of Constanza.

LONDON, November 12.
The Russian Black Sea fleet bombarded Constanza and Mangalia, doing heavy damage.

Port Severely Damaged.

Great Fires Devastate Town and Suburbs.

LONDON, November 12.
PETROGRAD.—The two bombardments of "Constanza" exploded reservoirs of petrol and naphtha and severely damaged the port and fortifications near the coast silencing batteries. The losses of the Bulgar-German garrison must have been heavy. The fires were fanned by the wind and spread from the port to the neighbouring parts of the town. They lasted for two days. It was most difficult to extinguish them as all apparatus had been removed at the time of Russo-Rumanian evacuation. Enemy aeroplanes attempted to attack the fleet, but were driven off and a Russian warship shot down a German aeroplane at the mouth of the Danube and the pilot and officer observer were taken prisoners.

Rumanians Gain Ground.

Desperate Fighting on Western Front.

LONDON, November 13.
A Rumanian official statement says:—The enemy artillery has been very active on the Danube. A slight enemy attempt at landing at the north was repulsed. The situation in the Dobrudja is unchanged. We repulsed three enemy attacks in the Moldavian valley of the Slavic and the enemy repeatedly violently attacked in Prahova valley, but was bloody repulsed. We captured a trench in the region of Dragoslavele. There has been violent fighting on the left bank of the Alt. We advanced northward and captured Mount rFueetille. The enemy's attack on the right of the Alt has been arrested.

Russian Communique.

LONDON, November 12.
A Russian Communique says:—After bombardment throughout the day in the Lipitzdolnaia-Soistelniki Region the Enemy attacked with large forces. Battle raged till evening when he recaptured the section of our half destroyed trenches. The enemy attacks continue south of Darnavatra without achieving success. South of Almashteko we have carried two commanding heights and taken 209 prisoners. Our southward advance on the Danube front continues.

Rumanian Communique.

LONDON, November 12.
A Rumanian Communique says: In the Trotus Valley we attacked and occupied Mounts Alunis and Prestesel. In the Uzul Valley we repulsed eight attacks in the direction of Cernica Summit and afterwards took offensive on the whole front from Vrancea to Slavic. We occupied Supcei and Atamearta summits. In the Buzeu Valley we have repulsed the enemy attack on the right bank. In the Alt Valley we continue to progress. The enemy on the right bank attacked violently. In the Jiu Valley violent enemy attack compelled our troops to retire slightly southward. In Dobrudja we advanced as far as Terale-Iman-Ciame-Ciapusup front and took one-hundred prisoners.

Russian Communique.

LONDON, November 12.
PETROGRAD.—Russians are attacking the bridge-head of Czernavoda from left on western bend in Danube. The village of Dunirea which they have occupied is opposite to Czernavoda and about a mile from the river on the Bukharest Railway. It is believed that only a small enemy force has crossed the Danube, but it is not known whether the bridge has been restored or passage been effected in boats. The Russian concentration for advance on the Rumanian front has been very rapid one. Occupation of Herseva on the right bank of the Danube and of between fifteen and twenty miles of the country eastwards of that town shows they have progressed fourteen miles in the last few days. They are now about twenty-five miles from Czernavoda.

ITALY.

Italian Success.

LONDON, November 12.
An Italian Official announcement reports that snowfalls and torrential rains are hindering artillery. We straightened out our front between Monte Forti and Casteagnavizza advancing nine-hundred yards and capturing two six-inch guns and abundant store of ammunition.

Italian Communique.

LONDON, November 12.
An Italian Official statement reports:—Unusual movement of the enemy troops and transport between Vallara and Tragnolo Valley. Artillery has been active on Julian Front. Another six-inch gun has been found.

Greece.

Greek Deputy and Germans.

Revelations in Seized Correspondence.

LONDON, November 10.
ATHENS.—The "Patri" publishes a part of the correspondence seized by the Allies in the House of the Gounarist Deputy, M. Kallimasiotis, former Chairman of the Piraeus Harbour Commission, who is believed to have coaled the "Goeben" and "Breslau", enabling them to reach the Dardanelles. The correspondence shows that he acted in direct communication with the German Consul-General. M. Kallimasiotis protest that the documents are forgeries.

German Warning to Greece.

War in Nationalist Army is Assisted.

LONDON, November 12.
ATHENS.—A message to the "Morning Post", says that the German Minister has informed the Minister for Foreign Affairs that Germany will consider the cession of war material to the Allies for the use of the Nationalist Army a "casus belli".

The allied Note.

It is understood that the Allied Note to the Greek Government demands the departure of the Austrian and German Legations.

Venezelist Army Ready.

LONDON, November 13.
SALONIKA.—A telegram states that the Venezelist army is ready to start for the front.

Venezelists Prosecuted.

Allied Reminder to King Constantine.

LAHORE, November 13.
LONDON, November 13th.—M. Venezelos has wired to the Principal, King's College, confirming the worst reports of the prosecution of the partisans of the National movement. Roughs assaulted some; others were arrested for high treason. The "Times" Athens correspondent says:—Apparently the Entente has reminded King Constantine of his promises to support the anti-Bulgar movement.—The "C. and M. Gazette" special cables.

Greek Deputy Arrested.

LAHORE, November 12.
LONDON, November 10.—A Paris message from Athens yesterday stated that M. Kallimasiotis had been arrested and taken to the British Consulate. "C. & M. Gazette."

A Contradiction.

The "Times" Athens correspondent says:—M. Kallimasiotis is in hiding. The Public Prosecutor has opened an enquiry. "C. and M. Gazette."

British Despatch from Salonika.

LONDON, November 12.
British official despatch from Salonika says that on Struma front our patrols have encountered hostile detachments taking some prisoners.

naval Aeroplane Raids on Bulgaria.

LONDON, November 12.
The Admiralty announces that squadron of naval aeroplanes on Friday bombed the Bulgarian Aerodromes and stores at Drama, Porna, and Agistra with excellent results. Referring to Friday's raid on Focklingen the Admiralty says that it was carried out by naval aeroplanes.

Servian Success.

SALONIKA, November 13.
The Servians on Saturday repulsed the Bulgarian counter-attack on their new positions and extended their gains capturing rest of the village of Polog.

Successful Action of Naval Guns.

LONDON, November 12.
British despatch from Salonika reports that naval guns successfully shelled the enemy bivouacs at provista.

Serbian Statement.

LONDON, November 12.
Serbian official statement says that the Servians yesterday carried out brilliant operations on Brnareki carrying strong positions and capturing six-hundred prisoners and a number of guns.

Salonica Communique.

LONDON, November 12.
A French Communique from Salonika states that the Servians are driving back the Bulgarians in Cerna loop and continue their victor advance. Whole of Cuki range is now in their possession. Likewise, the village of Polog which was captured by a brilliant assault. All the Bulgarian counter-attacks have been repulsed with heavy loss. The Servians have also progressed further west north of Velisele.

CANADA.

Canada and Pro-German Papers.
Circulation Forbidden.

LONDON, November 12.
OTTAWA.—The Government has excluded from circulation and denied facilities to all the Hearst papers. Heavy penalties are provided.

AUSTRIA

Hungarian Soldiers' Graves.

The Carpathians as a Vast Cemetery.

ALLAHABAD, November 12. The "Morning Post's" Budapest correspondent writes that the greatest depression had been caused by the publication of the report of the Bulgarian National Committee entrusted with the care of fallen soldiers' graves. The report indicates that over a quarter of a million Austro-Hungarian and German soldiers have been killed in the northern Carpathians during the winter of 1914 to 1915. It is well known that the majority of the units engaged were Hungarian. The report describes the Carpathians as a vast cemetery from Orsova to the Uszock Pass.

Germany.

Bavarian Prince Lies of Wounds.

LONDON, November 12. AMSTERDAM.—A Munich message states that Prince Heinrich of Bavaria has died of wounds.

United States.

The Latest Figures.

A Personal Triumph.

LONDON, November 12. NEW YORK.—President Wilson apparently wins by California's thirteen votes. The final unofficial figures are:—President Wilson 272, Mr. Hughes 259. It is regarded as improbable that the Republicans will contest the validity of the election in spite of their threats. Democratic and Republican organs proclaim the result as a personal triumph for President Wilson.

Republicans Still Doubtful.

LONDON, November 12. NEW YORK.—Mr. Hughes, managers and refuse to concede President Wilson's re-election insisting that possible mistakes in tabulating may change the results in the States where the voting was close, when officially revised. Mr. Hughes has not sent the customary message of congratulation by the defeated candidate to the President.

Women's Vote for President Wilson.

LONDON, November 10. Some newspapers suggest that the women's vote in Idaho, Washington, Montana, Wyoming, Utah, Colorado, Arizona, Kansas, Nevada, and California, which President Wilson carried was an undoubted factor. Women also voted in Illinois and Oregon which President Wilson lost.

A Repudiation of Hyphenism.

Democratic newspapers allege that the German vote was cast for Mr. Hughes and they claim the election of President Wilson as a repudiation of "Hyphenism." Fourteen out of seventeen of the New York Congress men black-listed by the Germans were elected.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, November 11. The following telegram, dated the 10th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

Stormy weather continues on the British and French fronts, and only artillery actions took place.

The Italians report no change in the situation.

The Russians advanced five miles into Transylvania south of Dorna Watra.

The Rumanians report violent enemy bombardment in Parakova Valley south of the Predeal Pass. The Rumanians repulsed an infantry attack.

The Russo-Rumanians advanced southward in the Dobruja. The Serbians repulsed three Bulgarian attacks in the loop of the Cerna.

SIMLA, November 12.

The following telegram, dated the 11th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

There is no change on the British front.

The Germans attacked the French lines at Sahisat but were driven back. The enemy violently bombarded Douamont Vaux sector.

Bad weather hindered operations in the Italian front.

The Russians report that fighting continues in Northern Transylvania south of Dornavatra. The Rumanians maintained their positions and repulsed attack in Gyimes Pass region and near Gragosavels. The enemy displayed great artillery activity on the southern front along the Danube. The Russo-Rumanians have advanced in the Dobruja and recaptured the town Horsova. (A.P.)

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE)

Burma.

Late Arrival of the S.S. Bangala.

RANGOON, November 13. The "Bangala" which left Calcutta at 7-30 A. M. on Thursday with English mails which was expected here on Saturday at 5 P. M. ran aground off the right bank of the Hooghly, about 3 miles from Saugor. She got off seven hours later when the weather became so obscured by rain that guiding lights could not be observed and the steamer was compelled to return and anchor for the night. She left on the Friday morning reaching Rangoon yesterday.

The Indian Industrial Commission.

The Indian Industrial Commission proposes to spend sixteen days in Burma (9th to 26th January 1917) for the purpose of examining and reporting on the possibilities of the industrial development in India and as it is important that the case of Burma should be presented in an adequate manner. His Honour the Lieutenant-Governor has appointed a

Provincial Committee with the Hon'ble Mr. H. Thompson, C. S. I., I. C. S., Financial Commissioner, as Chairman, to help the Commission with suggestions as to the best method of satisfying them. The Committee will also prepare lists of industries, which it is desirable to encourage, calling attention to enterprises already successful or which offer distinct promise of success and explaining the cause of failure where attempts to start industries have ended in failure and such other matters. The views of the Committee will be elucidated at a conference between them and the Industrial Commission members for which the last two days of the Commission's visit will be reserved.

The Burmese Double Company.

RANGOON, November 12. The Government of India at the request of the Burmese community are giving them now the opportunity to serve in the army by enlistment of a Double Company of Burmese. The unit shall consist of the pioneer and the Government of India have sanctioned the formation of a company of pioneers to be enlisted in Burma. The company will be attached to the regular unit in the province which will be selected by the General Officer Commanding, Burma Division. In the absence of trained Burmese Officers Indian Officers of the Company, will, in the first instance, be selected from the Burma Military force. The Company will consist of four platoons each of one Indian Officer, two Havildars, two Naiks, one Bugler and fifty sepoy. One extra Havildar and one Naik are allowed for each two platoons.

Calcutta.

Chittagong Political Murder Case.

CALCUTTA, November 12. The Special Tribunal at Decca to-day delivered judgment in the case in which Nalini Kanta Ghosh was the accused. He was an absconding accused in the Chittagong political murder case and was arrested at Allahabad station on the 5th August last in the garb of a 'sanyasi'. The court acquitted the accused. After his discharge Nalini was rearrested under an order of internment.

Bombay.

BOMBAY, November 13. In pursuance of the order of the Chief Court of Lower Burma a meeting of the creditors of the Bank of Burma was held this morning, the Hon'ble Mr. D. E. Wacha presiding. The following two resolutions were unanimously passed:—(1) That this meeting hereby consents to the distribution among the creditors of Rs. 3000 and upward by way of dividend of 7½ per cent first mortgage debentures of Rs. 15 each at par in Rangoon Oil Co. Ltd., which are to be delivered to the liquidator in settlement of the debt of ten lakhs, due by that company to the Bank of Burma, and payment of a correspondent cash dividend to the creditors under Rs. 3000.

(2) That this meeting hereby consents to accept distribution among the creditors of Rs. 3000 and upwards by way of dividend of shares of British-Burmah Petroleum Co. Ltd., held by the liquidator of the Bank of Burma not yet sold by him and payment of corresponding cash dividend to the creditors under Rs. 3000.

Celebration of Birthday of H. M. the King of Italy.

BOMBAY, November 12. The birthday of the King of Italy was celebrated on Saturday last by the Italians in Bombay by a dinner at Taj Mahal Hotel. The toasts of H. M. the King Emperor, H. M. the King of Italy and of the Allies, were proposed and drunk with much enthusiasm. Speeches were made by Signor Alfredo Mauzato, Vice Consul for Italy, and others. Over one thousand rupees was collected for the Italian Red Cross.

PUNJAB

The "Punjabee".

LAHORE, November 12. Commenting on the judgment of Mr. Tilak's appeal, the "Punjabee" says:—It would be a greatest mistake for any one to imagine that the decision of Their Lordships is a blow to the Government. The cause of Government is the cause of law and order, of prestige of ruling authority, of immemorial principles of liberty and justice which the British Crown and the British Parliament incarnate. It is safe to assert that never did this cause stand higher than it does to-day. It is the triumph of the prosecution which would have meant the defeat of all that make the British Government and British institutions what they are. It is the defeat of the prosecution that does redound to the glory of that Government and of those institutions.

UNITED PROVINCES.

U. P. Legislative Council.

ALLAHABAD, November 12. There was a lengthy meeting of the United Provinces Legislative Council to-day, Sir James Meston presiding. The agenda of business was heavy one and included two hundred and thirty six questions, twelve resolutions and three bills. One member alone was responsible for 89 questions. In answer to one of the questions the Hon'ble Mr. Burn replied that the appointment of Mr. W. G. Wood, retired Secretary to the Government, P. W. D., as Principal of Rurki College was for two years, in first instance, on a salary of Rs. 1800 per mensem including his pension. In reply to another question it was stated that the appointment was justified of Mr. H. E. the Annet, late of Decca, as Opium Specialist to carry out investigations in connection with the Morphine.

The Hon'ble Mr. Chintamani asked a question about the annual exodus to Nainital. The Hon'ble Mr. Burn replied that public and administrative efficiency required that some of the high officials should spend a portion of the hot weather in the hills and the Lieutenant Governor was not prepared to alter the existing practice.

It was also elicited that the University of Allahabad had not been addressed on the question of affiliation of Thomason Engineering College.

The Oudh Courts Amendment Bill was

introduced and the United Provinces Public Gambling Bill Amendment was passed. The Hon'ble Mr. Chintamani withdrew his resolution to abolish Ajudhia Pilgrim Tax. Sir James Meston admitted that the tax was objectionable, but it would not be fair to abolish it without consulting the Ajudhia Municipal Board.

The Hon'ble Syed Wazir Hussain moved a resolution for an extension of Jury system in the Sessions trials "to nine more districts. The resolution was carried".

The Council adjourned to Monday.

LUCKNOW, November 12.

At a meeting held yesterday a resolution was passed placing on record emphatic protest of the Citizens of Lucknow against the order of the Central Provinces Government prohibiting Mrs. Besant from entering the provinces and urging the Government of India to advise the Central Provinces Government to cancel its order. Further the resolution stated that the interference of civil authority with religious matter was likely to cause serious misunderstanding.

A Protest Meeting.

ALLAHABAD, November 12. A public meeting with the Hon'ble Mr. Motilal Mehru in the chair was held here this afternoon when addresses were delivered on Self-Government and the coming Congress session at Lucknow. A resolution was also passed protesting against the order of the Government of Bombay and the Central Provinces against Mrs. Annie Besant.

Arrival of Professor Geddes.

LUCKNOW, November 12. Professor Patrick Geddes whose town planning exhibition was so successful, has returned to India to complete his town planning work for various Municipalities. He remains here for two weeks.

Central Provinces.

Land Revenue Bill.

NAGPUR, November 12. In view of the large number of amendments received on the Land Revenue Bill the discussion of which would take much time, it has been decided to recommit the Bill to another select committee. The prevalence of plague in Nagpur would shorten the duration of the Council session.

SOUTH INDIA

Malabar Undesirable Cooly Recruiters.

PONNANI, November 12. A message from Ponnani, in South Malabar, goes to show that cooly recruiters of the undesirable type are exploiting that field. Three children were some days ago tempted to leave their homes, unknown to their elders. The latter, getting wind of the affair, quickly put the police on the move and the three children were traced and brought back, along with two Moplah Agents, understood to belong to the Labour Commission. On medical examination the children were found to be under age. The two Moplahs were remanded and will be put up for trial next week.

Plague.

More than fifteen fatal cases have occurred in Palghat since the Plague broke out there last month and now a mild case of the disease has occurred in the neighbouring and populous village of Koduvayur. Another fatal case has also been reported from Banapattam, which is not very distant from Cannanore. The D. S. P., South Malabar, is reported to have submitted the proposals for organising a temporary Plague Preventive Police Establishment.

Tusks of Elephants

Killed by Sportsmen.

BANGALORE, November 12. Sportsmen all over India will be interested to read the latest notification of the Government of Mysore with regard to tusks of elephants which are killed by them. The notification is a modification of a previous one relating to the subject issued in 1886 and to the following effect. Elephant tusks from item of Royalty and therefore all tusks of all wild elephants which may be destroyed whether on private or Government property belong to the Government and should accordingly be handed over to the Deputy Commissioner. Licenses granted by the Government under Section 7 of the Madras Act I of 1873 for the destruction of wild male elephants shall be subject to the condition that person to whom such licence is granted surrender to the Government tusks of elephants destroyed. If a person who shoots an elephant wishes to keep a tusk as a trophy, he will be allowed to buy the shorter of the tusks at 75 per cent of the market selling price of work. If the elephant shot has but a single tusk and person shooting it desires to keep the same will be sold to him at full market price. Provided, however, that the person shooting a prescribed rogue elephant under a licence granted by the Government he will be entitled to retain as a reward free of all charges shorter of the two tusks of the elephant shot. If the elephant has but a single tusk the same will be given to him free of charge.

Municipal Election.

BANGALORE, November 12. The election for a representative in the Municipal Council for No. 1 Division took place this morning. Mr. V. Namavaya Chetty who secured 180 votes, was re-elected. The rival candidate Dr. T. G. S. Row, had 72 votes.

BRIEF TELEGRAMS.

The P. and O steamer "Karmala" which left Bombay on the 12th ultimo arrived in London on Saturday the 11th instant. All well.

The P. and O steamer "Salsette" with the homeward mails of the 5th instant, arrived at Aden at 5 A.M. on Friday, the 10th instant.

భవానీ బాలికా పాఠశాల

ప్రారంభోత్సవము రాయపేట.

ఆనీబిసెంటమ్మగారు జరుపుట.

శనివార ముదయమున నీ బాలికా పాఠశాల ప్రారంభోత్సవము ఆనీబిసెంటమ్మగారి అధ్యక్షత క్రింద జరుప బడినది. ఇటీవల కొన్ని వత్సరములనుండి ఈ ప్రాంతము నందలి ప్రజలకు గాని మాతనోత్సాహము నేను వెల్లడియైనది. తెల్లవారు సరికి చాల వీధుల లంకరింప బడినవి. దేశీయ విదేశీయ మంగళవాద్యములు మ్రోగుచుండ పిల్లలను తిరిగిండులును చక్కగా యూతేసింపును జరిపిరి. రవివర్మ విరచితమగు పెద్దకొలత వాద్య పటమును ముందుగ నుంచిరి. ఆపిర్వాట ప్రజల మనస్సులలో మతభక్తి ప్రబోధించినది. ఈపాఠశాలను సోదరసంఘము వారేర్పరచిరి. ఉదయము 8 గంటలకు సరికి యుత్సవము సోదరసంఘము వారిభవనమునకు చేరినది. ఆనీబిసెంటమ్మగారు మాన్యాదివానుబహుదారు సదాశివయ్యగారును సతీమణియును సి. పి. వాడియాగారు, టి. ఎన్. రామస్వామయ్యగారు, బి. సింగారబాయిగారు మున్నగువారు పాల్గొనిరి. చింతాద్రి పేటనుండి ప్రత్యేకముగ్గవంపబడిన సి. కే. సి. బాలికాపాఠశాలయందలి 8 మంది బాలికలు ప్రారంభమున ప్రార్థనగీతములను పాడిరి.

పిమ్మట ఎన్. సచ్చిదానందమగారు గంగహముగ వృత్తాంతమును వివరించిరి. గంగహారు కెనరా హైస్కూలుకు ప్రధానోపాధ్యాయులుగాగ్గినుండిన ఎ. వాసుదేవరావుగారి సతీమణి భవానీబాయిగారి పేరిట నీపాఠశాల భవానీ బాలికాపాఠశాలయని పేర్కొనబడుచున్నది. ఆయన యుగ్రహమునకు సామ్రాటైనవారు కృతజ్ఞతా మాచకముగ కనీసము 5 సంవత్సరములకై నీపాఠశాల నిర్వహణవ్యయములయందర్భభాగమును వహించుచుని వాగ్దానముచేసిరి. ఈపాఠశాలలో గానము నుత్తమియము ఉపయుక్తములగు గృహకృత్యములు మున్నగునవి నేర్పబడునని ఆయన నుడివెరి.

పిమ్మట ఆనీబిసెంటమ్మగారు రుపస్యనించిరి. బాలికా పాఠశాలలయావశ్యకతను ప్రాచీనభారతాంగనల పాండిత్యమును వివరించిరి. చిత్రవిద్యను నేర్పుట, పాశ్చాత్యవిధానము ననుకరింపకుండుట, స్థియను నీరెండును ముఖ్యముగా పాటించబడవలెను. తిరిగిండులు తమ పిడ్డలచే పాశ్చాత్యులధరించు రీతిని వస్త్రధారణము చేయింపరానిది. ఇది ఎప్పుడను మంచిదిగాదు. సాధారణముగ పాశ్చాత్యశ్రీలట్టిరీతిని పడకగదులలో మాత్రమే బట్టలను కట్టుకొందురు గాన వారట్టి రీతిని ధరించిన వారిని చూచి హేళన మొనరింతురు. చీరగట్టుకొనుటలోనున్న సోయగము గొనును ధరించుటలో లేదు. ఇది అంద వికారముగ నుండును. కాన ప్రాచీన భారతీయ విధానము నందగు నవలంబింపవలెనని కోరెదను. భారతాంగనలు పరిజ్ఞాన విహీనలనుట తప్పు. చాల మంది పురుషులకంటె శ్రీలకే దేశీయ వాస్తవ్యమునందధిక పాండిత్యముగలదు. కాన భారతీయ పుత్రికల విద్యావిషయక పరిశీలనాధికారము భారతీయులయందే యుండవలెను. అట్లుండినచో వారు గృహలంకార ప్రాయశ్చయ్యుడగని ఆనీబిసెంటమ్మగారు నుడివెరి.

పిమ్మట సదాశివయ్యగారు రానీబిసెంటమ్మగారు చెప్పిన విషయములను ద్రవిడభాషయందు తేటతెల్లముగ వివరించిరి. పిమ్మట వారందరూ పాఠశాలాభవనమున కేగిరి. అచట ఆనీబిసెంటమ్మగారు రాశిర్వాదప్రార్థనముగ భవనమును తెరచిరి. పిమ్మట బాలికలనుచ్చిరి. వారికి ప్రణామమును బిసెంటమ్మగారు పురపేరించిరి. పిమ్మట ప్రధానోపాధ్యాయుడు హిందూమత సాంప్రదాయము ననుసరించి యాచరించిరి.

నేకతేజ్వర కంసేనీవారు ఆదిచూడియను గ్రంథమును 100 ప్రతులు పిల్లలకు పంచిపెట్టుటకు పంపిరి. చాలబాలికా పాఠశాలలవారు పిల్లలను పంపిరి. చలువురు పలుతెరంగులతోడ్పడిరి.

నేడు మధ్యాహ్న మిచట సదాశివయ్య సతిగారి అధ్యక్షతక్రింద మహాభాగవత జరుగును. పండిత కృష్ణవేణమ్మగారు రుపస్యనించెదరు.

శెల్లూరు గోఖలే భాగ్యవంశము. — మొన్న ఏపావళి కుంజులలో సుమారు రూ 80 లు వచ్చినవి. అందులో రూ 10 లు భిక్షులుపోగా మిగిలిన రూ 70 లలో నాలుగుభాగములు చేసి, ఒకభాగము చెన్నపురి స్వదేశ సంఘమునకును, ఒకభాగము బంద గాంధీజాతీయ కళాశాలకును మిగిలిన రెండుభాగములను దీక్షాప్రపాఠశాల ఫాపనార్థమై వినియోగపెట్టి రుద్రమింపబడినది.

గ్రంథరచన - సులభశైలి

శ్రీలకు విద్యగావలెనని పుత్రికల శిక్షకలు బంపుటకంటె - సభల నుపన్యాసము లిచ్చుటకంటె గృహముననుండు తరుణులకు విద్యనేర్పువా డెక్కుడు మార్గదర్శిగదా!

అట్లనే గ్రంథకర్తల సులభశైలిలో గ్రంథములు వ్రాయుచుని ప్రార్థించుటకంటె మన బాలరకు ముందుగ నాంధ్రముపై శ్రద్ధ గలుగుచేయుట మనపనిగదా! అట్లుజేయుట వలయు గ్రంథములు లేకపోవునా?

గ్రంథములో నన్నిపట్లను శైలి యొకేవిధముగ నుండునా? రెండు పాశ్చాత్యమును ఒక పాలు సంస్కృతమును ఉపయోగించిన తిక్కనకవిత్వమున గూడ రౌద్రము వీరము మున్నగు రసములపట్టు లేకుండు సంస్కృతపద భూయిష్టములుగా నున్నవి.

చ. వికటభూమికి ఘోరపాల కలిత స్వేదోద్భటుండుజల్య ద్వికృతోష్ఠద్వయముం బ్రుద్ధనదావిర్భావ సంభావితాంగకుడుం జిత్రవిధానదోహల సమగ్రకోధవేకుండునై

ఒకవిధ్యంసనుడయ్యెడన్నిలిచెకుంభన్యూర్తివిన్యాసైతోన్. విరాటపర్వము. 3 ఆ.

శృంగార వర్ణన లపును మృదుపదములనే వ్రాకొని శ్రోత్రమునకు కలుపులకు వగ్గ ద్విత్వము చతురాక్షరములను. త్కారమును గూర్చక నుండవలెను.

నీ! లలితంబులగు మట్టియలచప్ప డింపార సంచక్ర వడి నడ నల్లవచ్చి

..... తెలిగన్నగవతు నెచ్చలియైనతేనె

వ్యోలయంగ సరసంపు బలుకుపలికి మెఱయురాంపు జెయ్యులు మెయికోసంగ

..... నిన్నుననురక్తి గొలుచు నన్నెలతలండ నీరసాకార వైరంధ్రి గోరదగునే

..... విరాట. ద్వి. ఆ.

వీరకౌద్ర వర్ణనములలో వైరితికి భేదముగ విను వారికి గ్రంథావేశము గల్గునట్లుగ నుండవలెను.

కావున రసమును పట్టి శైలిహారవలయును. సంస్కృత సమాసములు గావలెను. లలితంబులగు తెలుగుపలుకుబడిలు గావలెను.

మఱియొక యంశము. వాచిలకొలను సుబ్బరావుగారి శాకుంతల హరిశ్చంద్ర ఆర్యకథానిధి మొదలగు పుస్తకములును ఆంధ్రప్రచారిణీ నవలలకంటెను సామాన్యజనులకుసులభగ్రాహ్యమనిరి, నిజమేకాని కారణము శైలియంతగా కాదు. సుప్రసిద్ధ పురాణ కథలకు శాకుంతల మున్నగు పాటలలో కథాసారాంశమైనను సర్వలకు విదితము. ఆంధ్రప్రచారిణీ నవలలన్ననో ఇదివఱ కెవరికిని తెలియని చరిత్రవిషయకములు. కథాసందర్భమును దూరాన్వయముగటచే సామాన్యజనులు తెలియలేరు. అంతయుకాని శైలి భేదము రెండింటియందును అంతలోనే యున్నది.

వాచిలకొలను సుబ్బరావుగారి సులభపుస్తకముల గూడ సంస్కృత సమాసములు లేకపోలేదు.

కావట్టి గ్రంథములు సులభశైలిలో వ్రాయుటయైన నొకమారు జదివి పారవేయునట్లుండరాదు. అట్టి సులభశైలిలో వ్రాసిన గ్రంథములు గూడ బండితుల హృదయములలరింపజేయుచు నక్కడక్కడ కవిత్వచమత్కారములు గలిగి యుండవలెను. జనసామాన్యమునకు వలె బండితులకువారికి గూడ ననుకూలముగా నుండవలెను. అట్లు రసవంతముగ పండితపామర రంజకముగ నాసులభశైలిలో గ్రంథముల వ్రాయుట సులభముగాదని శిరిషియాంజనేయులు వ్రాసిరి. వారి యా యభిప్రాయమును నేనంగీకరించుచున్నాను. అట్టిగ్రంథములు వ్రాయ కవిత్వజాలకుమ. రా. రా. శ్రీ వాచిలకొలను సుబ్బరావుగారంతటి వారికే సాధ్యము. అట్టివారు పండిత పామర రంజకమగు సులభశైలిలో గ్రంథములు వ్రాయుటయే యప్పటికి అవసరముకాని నాభయమేమను కొన్నారా?

నవలా చక్రము దిరుగుచున్నది. నాలుగు పజ్జులు వ్రాయవచ్చినవారందరూ నవలలు వ్రాయుచున్నారు. ఆగష్టు 3 వ తేదీ ప్రారంభించి 15వ తేదీ ముగించితిమనియే యనేకనవలల బీజకలలో నగపడుచున్నది. అందరూ అతిస్వల్పకాలములో గ్రంథములు వ్రాసి ఎక్కుడు ద్రవ్యము గడింతమని యున్నారు.

మన యాంధ్ర నవలలలో ననేకముల నితర దేశస్థులు జూచినచగుట నిక్కము. ఇంక నొక శతాబ్దము గడచునంతలో ఇప్పుడుండు నవలలలో 12 వివను నిలుచునో లేనో? కావున ఇట్టి

ఆంధ్రపత్రిక.

[మోక్షనాథం వేణుగోపాల రావుగారు.]

III

దేశభ్యుదయమునకు లక్ష్మీసరస్వతుల ప్రసన్న మానశ్యకము. ఆంధ్రపత్రిక ప్రచారమునకును ఆప్రసన్న మత్యాకసరమే, చందాలు, సహాయములు, వన్నాజనాది మూలమున నెంత సహాయము అవసరమో, విలేఖలు, వ్యాసాదులవలనను అంత సహాయమావశ్యకము. విలేఖలు, ముఖ్యముగ స్వీయ విలేఖలు, కడువివేకముతో మెలగవలయు. వీరు ఆయాపట్లములలో జలుగు వివాదముగల ప్రతిస్పల్ప విషయము అనాలో చిత్తుగఁ బుత్రికలకు ఎక్కించరాదు. ఇతరులు వ్రాసికొనిన వ్రాసికొననిండు. స్వకీయ విలేఖలకు పుత్రికాధిపతులకు వలె కొంత జబాబుదారి యుండవలెను. వ్యక్తి విషయాదు తెల్పుకొనినపుడు అసిధారావ్రత మనుకొనవలయు. తమ స్వాభిప్రాయములబట్టి, స్వాభిరుచులబట్టి, స్వాభిలాషలబట్టి స్థానికవార్తాదులు వ్రాయఁగూడదు. ఆవార్తాదులు పుత్రికాధిపతులవలె స్వాభిప్రాయ వ్యాఖ్యాదులతో నింపగూడదు.

ఉన్న దున్నటుల టూకీగా వ్రాయుచు మిగత విషయములు పాఠక మహాశయులకు విడువవలయు. వీరు, మహాసభలలో హాజరుగ నున్నపేండు రిపోర్టులవలె తమ విధానముల నిర్వహించుకొనవలయును. వర్తమాన సమస్యలలో వారికి ఆభిప్రాయమున్నచో, విడిగ జూబుల ప్రకరణములో దమచేరుతో జర్పించుకొనవచ్చు. అనుభవములేనట్టి యువకులు స్వకీయ విలేఖలుగ నుండుటకంటె, న్యాయవాది మున్నగు కొంచెము హాదాగల పెద్దలకే ఈపనిపెట్టుట శ్రేయోదాయకము. ఇంక యితర విలేఖరులగూడ వైసలహాలను చాలావఱకు అనుసరించకొనెదను. ఇంక వ్యాసకర్తలు. ఆంధ్రులలో పండితులు, వైదిక పరాయణులు మున్నగువారు అసలే వ్రాయుట అరుదుగదా! లోకములలోనైన మన నాయకులు, విద్యాధికులు, మార్గదర్శకులు, ప్రవర్తకులు మొదలైనవారు సంవత్సరమున కొకసారి యైన పుత్రికలోఁ గనబడరు. ఉగాది సంచికలో నెపుడో యొకసారి పుత్రికాధిపతుల ప్రార్థనాబలముచే గొందఱు వ్రాయుదురు. ఆంధ్రపత్రిక లు తక్కువ. నాయకులు తక్కువ. ఆతక్కువ పుత్రికలలోనైన ఈ ఉన్న విద్యాధికులు నాయకులు సహితము వలమారు వ్రాయకపోవుట పుత్రికాధిపతులకు ఏమి సంతోషము? పాఠకుల కేమి ఉత్సాహము? పోనీ ఇంగ్లీషు పుత్రికలలో నేమైన వ్రాయుదురేమో అనుకున్న అదియు నపురూపకమే. పుత్రికలో జూబుల ప్రకరణము ఎంత నిండుగనున్న అంత ఉత్సాహము తెలియజేయును. మూడు నాలుగు కలములైన జూబులు క్రింద పోవలయును. విజమూరి భావనాచార్యులుగారు, వేమూరు వెంకటసుబ్బరావుగారు, వల్లూరు సూర్యనారాయణరావుగారు ఇట్టిముగ్గురు నలుగురు పెద్దలేనా అపుడపుడు వ్రాయుట! ఇంక కొందఱు హితవాది సత్యవాది, న్యాయవాది, జీజ్ఞాసువు, ఇత్యాది ప్రచ్ఛన్న నామములతో వెలయుచుందురు. చాలావఱకు వ్యవృత్తనామములబట్టి వ్యాసవతనమందు అభిలాషయుండును. విలువ ఉపయోగాదు లుండవచ్చును. సాధ్యమైనంత వఱకు నిజస్వరూపములతో ప్రసన్న మగుట లాభదాయకము. సత్యవాది ఇట్టితరుకు బెళుకు నామములతోఁ గనబడుట నిజముగ తరుకు బెళుకే! నేషము నేషమేగదా! మొత్తమునిద ఎవరు ఏదేవిషయములలో నతిపరిశ్రమ చేయుదురో వారు ఆయావిషయములలో, బలమారు వ్రాయుటయు, స్వరాజ్యసమితి, ఆంధ్రరాష్ట్రాదులలో దేశాభిమానులగువారందఱు వెనుకముందాడక త్రికరణభుద్ధిగఁ దమ యభిప్రాయముల చెలియజేయుచుండుటయు శ్రేయస్కరము!

వారు గ్రంథములు వ్రాయుటకుముందు లక్షణ గ్రంథములు జదివియోనందింపరాదా? వారికి గ్రంథములు వ్రాయుటేనాపని? పద్యకావ్యములట, ఎటువంటివి వెలువడుచున్నవో? జూడుడు! ఒక నవిన పద్యము.

క॥ ఏడీనైన్సిన్ ఫిట్టి. నేడను జనవరిని పదియు నేడగు లేడి నాడను సండి యాన్నింగ. నేడకు మా శంకరాంబు విడచెను పృథ్విక॥

ఇట్టి పద్యములు నిజముగ నాంధ్రభాషకు కలరా పురుగులవంటిని గావా!

కావున సులభశైలితో గ్రంథములు వ్రాయుడని ప్రార్థించుట కవిపుంగవులనే గాని ఎక్కుడుగా వెలువడుచుండు కుకవిజాలముగాదు.

మన భాయిరకు ఆంధ్రభాషపై శ్రద్ధ గలయుననో భయముననో గలుగజేయుట మనవిధి. మన ముఖ్యకర్తవ్యముగ దీనిని జేయుటకు సులభశైలిలో గ్రంథములు లేకపోలేదు. రాకపోవు. — కె. శ్రీనివాసరావు.

వీర పండుగ

ప్రపంచ చరిత్ర నాయకులలో బ్రహ్మదేవ, ముఖ్యమంత్రి లో నొక్కడై, మతపరమైన గాక సామాన్య శీతమునకు సయిత మభిషిక్తుడై దిగంత పర్యంతము తన మతశృంగారకల వ్యాపింపజేసి యొకప్పుడు విరాజిల్లిన మహాపురుషుడగు మహమ్మదుకు బ్రతి వి ధా న ము న ఆతని శాసనముల కవరోధముగ, స్వయంతయునకు గళంకముగ, నీవర్త మంతటనువలె ముగ్రామమునను జరిగినది. ఈపండుగ విషయములలో నవరాత్రములయందు బెక్కింపు భానప్రదమగు దమ వైభావ్యమిని మూసియుంచి నానావిధ రూపముల దాల్చి వైభవశ్రేణ్యముగ వర్తింతురు. కొందఱు భూతుక మృగములవలె చరింతురు. శక్తివంతులలో ననేకులు భిక్షాపాత్రములం బట్టి స్రుజల బీడించుట కిది నుంచి యదమగా నుండును. ముసల్మానులు మాత్రమే గాక తెదితరులు గూడ తొమ్మిదవనా డంతయు కప్పత్రాగి మత్తుచే నొడవ జెలియక బాహుసేక భాహుసేనని గంతులు జెత్తురు. నిజాతరుమని ప్రమిం చికాబోలు నేడెంటవలపులలోనో ముఱికి గుంటలలోనో పడి యోగానంద పరవతులైన మహాత్ములం గొందఱిని బాప ము వనన విశేషన పిశాచము లావేకించి కలవర పెట్టుచుం బ్రజలచే జలాభిషేకము చేయుచును వారిని నలువురనోళ్ళలో గరగించును. ఇట్లు చాల నేడుకగా మద్యాపణముల కత్యంత లాభనాయకముగా నీ పండుగ జరుగునుగాని మన మీ సందర్భమున నొక్కపర్యాయ మీ మతావలంబకుల మూల పురుషుని ముఖ్యాశ్రయముల నిందుక గమనించుటకు మాత్రము నుజువలెనను.

మహా విభావ్యతగాంచి హిందువులకుం గాశీపట్టణము నోల ముసల్మానులచే ననవరతము పనిత్రేత్రముగా భావింపబడునది మక్కానగరము. అందు మిక్కిలి ప్రసిద్ధి జెందినది కాబాబేబాలయము. ఇందనేక విగ్రహములు గలవు. నానాభేదముల వానినత్యంత మూఢవిశ్వాసముతో నారాధించుచుండిరి. ఆయుర్వైద్యులగున జనించినమహమ్మదు, విగ్రహారాధనపద్ధతిని నిర్మూలముగ ఛండించుచు నాయాలయము నందలి మూఢుల వందల యిరువది విగ్రహములను విధ్వంస మొనర్చుట నుపనిష్ఠాశ్రమే కదా? అట్టితత్తి తనను ముంచి నేయందలంచి భీమకారముతో బొంగి పొగలి వచ్చెను. శాత్రవ వాహినీ గాంచి యది యగ్గలం బగును నాప్రవాహ భాటికి నిలువఁ జాలక మహమ్మదు జన్మత్రేత్రమును సయితము వదలి మదీనా పట్టణమునకుం బాతీసోవుట తటస్థింపలేదా? ఈపూయన సూత్రమునకు ముఖ్య బాధకగా నేర్పడిన శకమే హిసరి. మదీనా యందలి ప్రజలను సయితము విగ్రహారాధనమునుండి వదలించుటకై మహమ్మదు పడిన పాటు సామాన్యములలో ఆతఁడు స్వమతావేక్షుడై వెక్కిరింపవలం కత్తిపట్టవలసి వచ్చెను. మహమ్మదునకు సమభావము పోయెను. శాంతము పోయెను. సాత్వికవృత్తి యడగంతును. మహాగ్రహ మతిశయించెను. కాఁగా తన్నెదిరించి మొఱకులను స్వభిక్షమునకు బలియిచ్చి విజయప్రాప్తి నుటకై యతఁడు వెలరేగి శిష్య బృందము నునికొల్పి సంగ్రామ నంగముల దన యకుం తిత పరాక్రమాగ్నటికి జూపి ప్రతిపక్షుల హృదయ నాశము లం జేర్చి చక్రముం గాంచెను.

అమతాచార్యుఁ డట్లు విజృంభించి ఘోరముగఁ బ్రవర్తించి చేసిన ప్రయత్న మిప్రపంచమమము జేసిబ్రతిష్ఠించుటకు? ఈశ్వరుం డొక్కఁడు. అతఁడు పరీక్షించెను. అందఱు నానుహాత్మునే నేవింపవలయును. విగ్రహారాధనము కూడదు. మత్తు పదార్థముల నేవింపరాదు. నాబడు తన ముఖ్యనిష్ఠాంతములం జూటుటకే కదా? అవసాన సమయ మందు సయిత మిప్రతిభాశాలి కలవైన విగ్రహారాధనముం దలపెట్టవలదని విద్యుల్బల వోలె నొక్క మెఱుపు మెఱసి య ద్వయించెను. ముసల్మాను లిది యెంతవఱకుం బాటింపఁ గలిగిరో మొహరమున మానేక మానేక మాస్తాకృతులనుంచి ప్రత్యక్షముగా విగ్రహముల నారాధించి మాదక ద్రవ్యముల నేవించి స్వర్గమెయి చరించుటవలన నేమియు బోధపడుటలేదు.

మానేక మానేకు లెవరు? వారి మాస్తముల నేల మన మహమ్మదు సోదరులు పూజంపవలయును? మహమ్మదు కడపటికి నూతురు ఫాతిమా. ఈమె మగఁడు అలిసి. ఇతడు నాలుగవ ఖిలాఫా. ఖిలాఫత్ శిశాధిపతులు 'ఖిలాఫా' లనఁబడుదురు. 'ఖిలాఫత్' అనునది మహమ్మదు మతపితము. ఖిలాఫాయగు నెయిదవలన ఫాతి మా కు గలిగిన పుత్రులిద్దఱు. వారే మానేక మానేకులు. మత

విషయములలో వీరు మెక్కు దౌష్ట్యములు నలిపి యెదుటివారికి గంటకముల నోల వర్తించిరి. వీరివాద ప్రజలకు మిగుల ముస్సహ మయ్యెను. సామన్య లిందుల తోర్వజాలక నీయిద్దఱినిఁ జంపఁ బ్రయత్నించిరి. ఈసోదరులు మదణము సిగ్గుచుని తలంచి యొకనాటి సాయంసమయమున నొక తిలకమునఁ బడి జీవములం గోల్పోయిరి. వారి స్మరణార్థమి కాబోలు మహమ్మదుయును చచ్చినవారి మాస్తములవలె నిర్మడి తేటలఁ జేయించి వానిని మసీదులలో నిలువఁజెట్టి దొంగిలిరి. తుదక దియే బలపడి విగ్రహారాధనముగాఁ బరిణమించి వైరూప్య హేతువున కా స్పదమైనది. ఖిలాఫాయను ఖాజీలును, ఇట్టి లోట్లను చక్కదిద్ది తమ మతమున కంటిన కళంకమును బూర్ణముగాఁ గుడిచివేయుట నమంజనము. — ధర్మరథ పునాసి.

[సాత్వికోత్తములగు ముసల్మానుసోదరులు ఈ పండుగను సామాన్య విగ్రహారాధన కీని చేయుటలేదని తెలియుచున్నది. వారు పదిదినములు ఉపవసించుచు ప్రార్థనలు సలుపుచు గడపెదరట! ముఘలచేతినుండి తమమతము సంతృప్తిమైనదని ఇందులకంతరాగము కావచ్చును. అల్లరి పీల్లపండుగ అల్లరి హిందూపృథములవలెనే అజ్ఞానులనుష్ఠి కానోపు. బుద్ధిమంతులగు హిందూసోదరులు 'పహోలీ' మున్నగుపండుగలను సంగ్రహింపవలసి యున్నట్లులే బుద్ధిమంతులగు మహమ్మదుయులును పీల్లపండుగను సంగ్రహింపవలసి యుండునటు నిస్సంశయము. సంపాదకుడు]

కల్లూరు పుస్తక భాండాగారము. — పట్టణములలో నున్నత పాఠశాలలో విద్యాభ్యాసము చేయుచుండు ప్రాతానామామవైసి, ఇష్టకరుండును, చుట్టుపట్టు గ్రామములందును, వసియుంచు మహానీయభావాభిమానులచే చ ర మెహమూసన్ ౧౩౭౭లో ఫసలికి సరియైన నల్లనామనంపత్తర ప్రాకణ కు 2 మంగళవాసము (8-7-1916) తేదిన ము. రా. ప్రే చింతలపూడి గోపాలరావుగారి యాధిపత్యమున నొకసభ గావింపబడి "క్రికనకగిరి వారదాంధ్రభాషానిలయ" మనుపేర నొక చిన్న పుస్తకాలయము స్థాపించబడినది. ఈ తాలూకాలో నిది ద్వితీయ గ్రంథనిలయము. అని కొండపల్లి నారాయణరావుగారు వైజాంజిలాకా వరంగలుజిల్లా మధిరతాలూకా కల్లూరునుండి వ్రాయుచున్నారు.

చిన్న పురుగులు 124

వెద్ద వెద్ద బట్టతలను జేయును.

చుండు, బోడి యగుట, వెండ్రుకలూడుట, పుర్రెపై జల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలన గలుగును.

పాఠకులారా! ఈ పురుగువలె రేయింబవట్లు, నిధి విరామములేక మీరు పనిచేసినచో మీ మీగ్గుమామలలోని నేల కొట్టెల్ల బంగారుతో నింపబడి యుండును.

తీరికలేక పనిజేయుచుండు ఈచుండు పురుగునకు, అతివ్యాధికయి చేరొందిన తెనెటిగ సహకారిగా నుండదగినబంటు. చుండు ఆరంభయిన వెంటనే నిరోధక నిర్బంధద్రవ్యముల నుపయోగింపక ఉపేక్షించిన అచిరకాలముననే బట్టతల వాటితో సహధ్యాయి గావలసివచ్చును. కావున నిట్టి పరమశత్రువును

Don't Let 'em Dig

“కామినియా నూనె”

సహాయమున సంహరింపును. చుండును బోగొట్టును. వెండ్రుకలను రాలనివ్వను. పుర్రెమండును బోగొట్టును. తలకట్టుకు పరిమళ నుగంధద్రవ్యము. ఈరీతిని, నకలు నూనెలను తయారు చేయువారి మోసమున పడకుడు.

తల బుడ్డి 1-కి రు. 1—0—0 వి. పి. రు. 0—4—0
,, 3-కి రు. 2—10—0 వి. పి. రు. 0—7—0

ఉ చి త ము.

ఈ నుగుణముల ఋజువు పరచుటకయి, అర్ధజానీటి పంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత నూనె గల నీసా ఉచితముగ బంపబడును.

సోలు ఏజెంట్లు:—
ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండుకెమికల్ కంపెని
నెం 155, జుమ్మామసీదువీధి, బొంబాయి.

గ్యాలీన్ మోటారు సారశాల.

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని బాగుచేయు గలుగుటకును తరిపియును నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుమనో యేమేభాగములు యేమేపనులుచేయునో అని చెడి పోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యాయంశముల నెల్ల ఆభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్ వారవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటు వారినద్దనుంది లై సెన్సు యిప్పించిపంపబడును. అందులకు ఫీను 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి క్లాసులు డిసంబరు నెల 1వ తేదీనుండి ప్రారంభ మగును. క్లాసులో చేరదలచినవిద్యార్థులు ఈనెల 30 వతేదీని గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును. పాఠశూరి విద్యార్థులు కోరినచో నికసింపుటకు తానొసంగ బడును. ఈ క్రింద నుదహరించు వారికి వ్రాసికొనుడు.

(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galley & Co., 149, Broadway Madras.

కల్యాణి - ప్రతితుండు

ఇది షేక్స్పియర్ న్యు ఇంగ్లీషు మహాకవిసాటికము ననుసరించి తేట తెలుగున శ్రీలకును బాలకునకు తెలియఁజుటచింపఁ బడినది. ఇతర భాషాకవుల రచనా చమత్కారములు, మన తెనుఁగువారికి తెలుపవలయునని ప్రారంభించిన వానిలో నిది మొదటిది. దీని కథాసంవిధానమును పాత్ర చమత్కారమును రసమును అదృశ్యములు. కల్యాణి అ. 1. ప్రతితుండు అ. 2.

దైత్య క వ చ ము

మనుజునకుం గల పాఠము గుణములలో హైర్యము ప్రధానము. హైర్యమనగా ఆపదలయందు మనస్సు చలించుట. మనుజుఁడు ధరింపదగిన యన్ని కవచములును ఆశ్రయ శక్తియులచే భేదింపదగినవి. ఈహైర్య మనెడి కవచమో యశ్రయ శక్తియులకు ఆభేద్యము. ఈహైర్యమును ప్రతిపాదించుటకై “అన్యత్రభిస్మిత్ గాంగేయాత్ అన్యత్రచ మామతః” అనెడి జీ రేంద్రియుండైన భీష్మనియొక్క చరితము నతి సులభతైలిని తెలిపియున్నది. నెల రీ అక్షరాలు.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండ్ కో,
285 ఆనందముద్రాలయము, మద్రాసు.

ట్రాజానా. 593

పురాతన విజ్ఞానము.

అనేక శతాబ్దముల నుండియును వివేకులచే శెప్పబడిన సూత్రములు, లోక హితార్థము వారి విషయలచే భద్రపరచబడి యున్నవి. అట్టి భావరత్నములలో ముఖ్యమయినది “మనోహరచయన నమ్రపు నిరతానంద వాయుకము” అనునది. ఏరిథుగు, అందమయినను ఇంద్రియముల నాకర్షించుటయే గాక, వానితో బాటు అనిర్వాచ్యమయిన ఆనందమును తెచ్చును. ఆశ్చర్యకరమగు దిశాముఖము, గొప్పశిల్పివని, నునోహరచగు నుందరి ఇత్యాదులు అందమున కాకరములు చరాచరము లన్నిటిలో శరీరము మొక్క అందమును బోలి ఆకర్షించునది వేగొకటి లేదు. సమృద్ధమైన శోభములు గల నిండైన నారీముఖి పద్మమునకు సాటియే లేదు. అందము నభివృద్ధి పరచుట ఎల్లపుడును సాధ్యమే. ఒకశ్రీ శోభము లిదివరకె సమృద్ధమైనతైనను సరియగు ఉపనారము వలన నింకను అభివృద్ధి జేసింప వచ్చును. సమీపప్రకృతి కాన్త్రుశోధన, శిశోబాభివృద్ధికి గల యాటంకములను తొలగించినది.

అట్టికాన్త్రు పరిశోధనలలో అందమునకును బంధించినది. “ట్రాజానా”. ఇందు ధూలిపోసున్న వెండ్రుకల మధ్యల్ల మందలి క్రిములను చంపి వాటి నెంపునకు వలయు నట్టియు, అని లేకున్న నవి క్షీణించునట్టియు పదార్థమును సమకూర్చును.

ట్రాజానా యీ పనులనన్నిటిని చేయునటుయే గాక దీని వాడినవారు ప్రపంచమునందలి కుందరీయములలో ఘోర ద్రాక్షగ్రణ్యులుగ, పరిగణింపబడు చున్నారు.

“ట్రాజానాలో” కొవ్వొకలియును.

కెమిక్లు నడుగవచ్చును. ఇది రెండు విధములుగ నుంచబడును. ఒకటి పురుషులకు, వేగొకటి స్త్రీలకు. మొదటిది అంటుకొని యుండునట్లుగగూడ నుండును. మీ రేసుండుల దుకాణములలో నడిగినను ఇచ్చురు. లేదా సోల్ ఏజెంట్లు మట్టి అండు కో లిమిటెడ్ 1౪ కేకండులైరు బీచ్ రోడ్డు బాక్సు 226 మద్రాసు అని వ్రాసిన తెప్పించియ్యెను ఇచ్చురు. ఖరీదు 5 టన్నులు నీసా చల్లుకొను వారికో నహా 1-12-0
,, 10 2-12-0

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనాడికి సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

ఆశుభకృత్యపు రక్తమువలన జనించు జాడ్యములకు కఠిమమువంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను గండమాలలను పుండ్లను, ప్రాతినోపులను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుద్ధకానికి (28)

కనావధిసారసవరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కారసంబంధమును నోపులను పోగొట్టి రక్తమును గుభిరపరచును. శరీరారోగ్యమును గలుగ జేయును. 16 రోజులవర కుండుటకు 4 డ్రామ్స్ బుడ్డిలలో అమృతమును.

ప్రాప్తైలురు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi No. 144 No 2 BOMBAY.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాశ్యతనుభవము పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని కథలను అనుగరించుట వలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగ జేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును ఆయుర్వృద్ధిని ఇప్పించును, ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును. పోస్టు చార్జి యా మేము భరించుకొనెదము. వెంటనే వ్రాయును
219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆంధ్రపత్రికా డ్రాఫ్ట్ మాలయం 186, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

కలియుగ కల్పవృక్షము.

133

కృతయుగమందు కల్పవృక్షము మహామృతకోరికలను నెరవేర్చుచున్నట్లు ఈ కలియుగమందు మానవజాతి యొక్క ఈర్ష్యాదలను తీర్చి ఆయురారోగ్యైశ్వర్యము లనిచ్చునది మన వైద్యవిద్యకు పుస్తకముకోరికవారికి ఉచితముగా పంపబడును
రాజశైవ్య నారాయణజీ కేశవజీ, ఆయుర్వేదము డ్రాఫ్ట్ మాలయము. 20 చీనాబజారుకోడ్, మదరాసు.

మోసపోకుడు

తుప్పుపట్టినయిండ్ల చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మాసపోకుడు. అన్ని తుప్పుపట్టకుండా చేయవచ్చి యొక్కటియే.

వెయిలెన్ డిప్ అందు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్."

Wailles Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని వంటెనలకు కప్పులకును నుపయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల మంచిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యునిసిపల్ కార్పొరేషన్లు వారు వర్చునారు బొగ్గుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ చూచినను వాడుచుందురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

సోల్ ఏంజిన్లు:—ది సోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్, లిమిటెడ్.

ది రిలయన్స్ ఫౌండ్రీ ఆంధ్రు కంపెనీరింగు వర్క్స్.

తపాలవెట్టె నెం. 553 రు,

389

మదరాసు

(వై కామోక్షిమ్ గోరునప్పుడు ఈ పత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము.)

స్టెర్న్స్ వైన్ ఆఫ్ కాడ్గివరు ఎక్స్ ప్రెస్

లోహముతో గూడినది. పాలిపోయినట్టి యొబలహీను తగునట్టియు జనలకు యధా బల మొనంగగలదు. ఆరోగ్యమును, ఉత్సాహమును గలిగించును. మందుయెండలలో సయితము తృప్తికరముగ బడి చేయగలదు.
నిస్సర్జన పాండు; శుక్లధీనులకు బాగానచ్చు గల చక్కని యావధము. అన్ని మందుల మధులలోను బజారులలోను స్టోర్సులోను విక్రయించబడును.

ఆంధ్రపత్రికా కాల - విద్యా ప్రస్థుత్తి.

ఇది శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే వ్రాయబడినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము. ఆంధ్రపత్రిక ప్రెస్, రి, తంబు శెట్టిపేటి, మదరాసు.

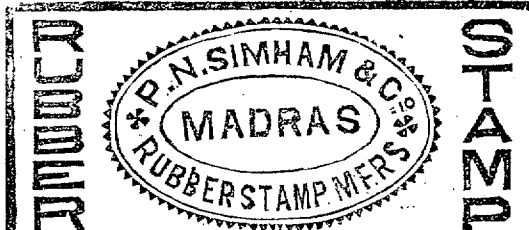
శ్రీశేషులైన గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి చక్కని

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి వెల 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

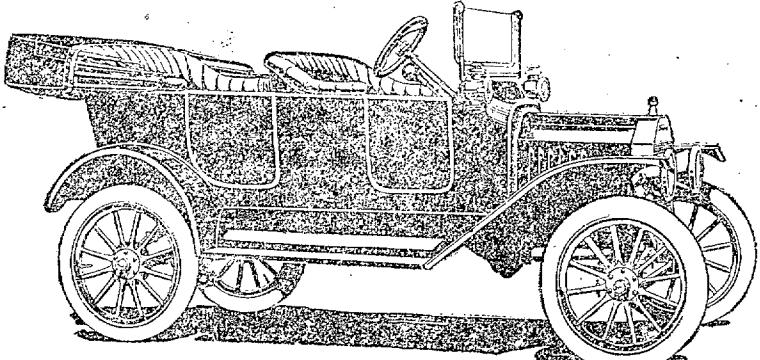

రబ్బరు స్టాంపులు - మ 2
ఇంటికి లోకమునెల్లము 1
కొత్త పేరు - తులం 50
గృహస్థులకు - తులం 6
పచ్చకర - తులం 2
కుండు - తులం 1-4
నూలు - తులం 1
నాగండు - తులం 1
పిల్లలకు - తులం 1
దియ - తులం 1

పోర్టు ట్యూరింగు మోటారు బండి. (572)

5 గురు కూర్చుండుటకు తగినబండి. రు. 2850

హుడ్డొక్కట, ముందు ఎలక్ట్రిక్ లైట్లు, గ్లియోజిక్ కొమ్ము, గాలి తేర, ఇతర సదుపాధలు అన్నియు గలవు.

పోర్టుకారును కొనడ; ఏలన, ఎవరికై ను ఎచ్చటనున్నను, ఏడ్చిలియందున్నను చక్కని పనిచేయును. ప్రశస్తములగు సామానులతో మోటారు కారుల తయారుచేయుటలో పేరొందిన పనివాండ్రచే తయారుచేయబడినది. అది మిక్కిలి దిట్టమయినది. తేలిక అగుట కానినలక క్యూములు తక్కువలో ఉత్కృష్టమగును.

ఆయుర్వి మిక్కిలి ప్రశస్తములయిన సామానులతో చేయబడినది. వెనాడియం ఉత్కృష్టమును-పరిశు, పోర్టుమామ, మిగుల

ప్రపంచమందంతటను పనిచేయుచున్న మోటారుకారు ఇదియే. పోర్టుకారు స్వంతదారులకు ప్రయాణమును సంతోషముగలిగించు కారు ఇదే. ఏదేమైన ప్రయాణము చేసినను చేయుదురుగాక పోర్టును కొనడు. ఇప్పుడే కొనడు. రు 2850 - డెర్బీమరు మోటారుకారులతో ఇప్పుడే వచ్చినది. మీకు వలయుకారులకు ఇప్పుడే ఆర్డరు వ్రాయించుడు. తేకున్న ఆకాశంగము కలుగగలదు. వ్రాయనప్పుడు ఈ పత్రిక పేరు నుదాహరించుడు. ఓక్స్ అండుకంపెనీ లిమిటెడ్, మదరాసు.

Oakes & Co., Ltd, Madras.